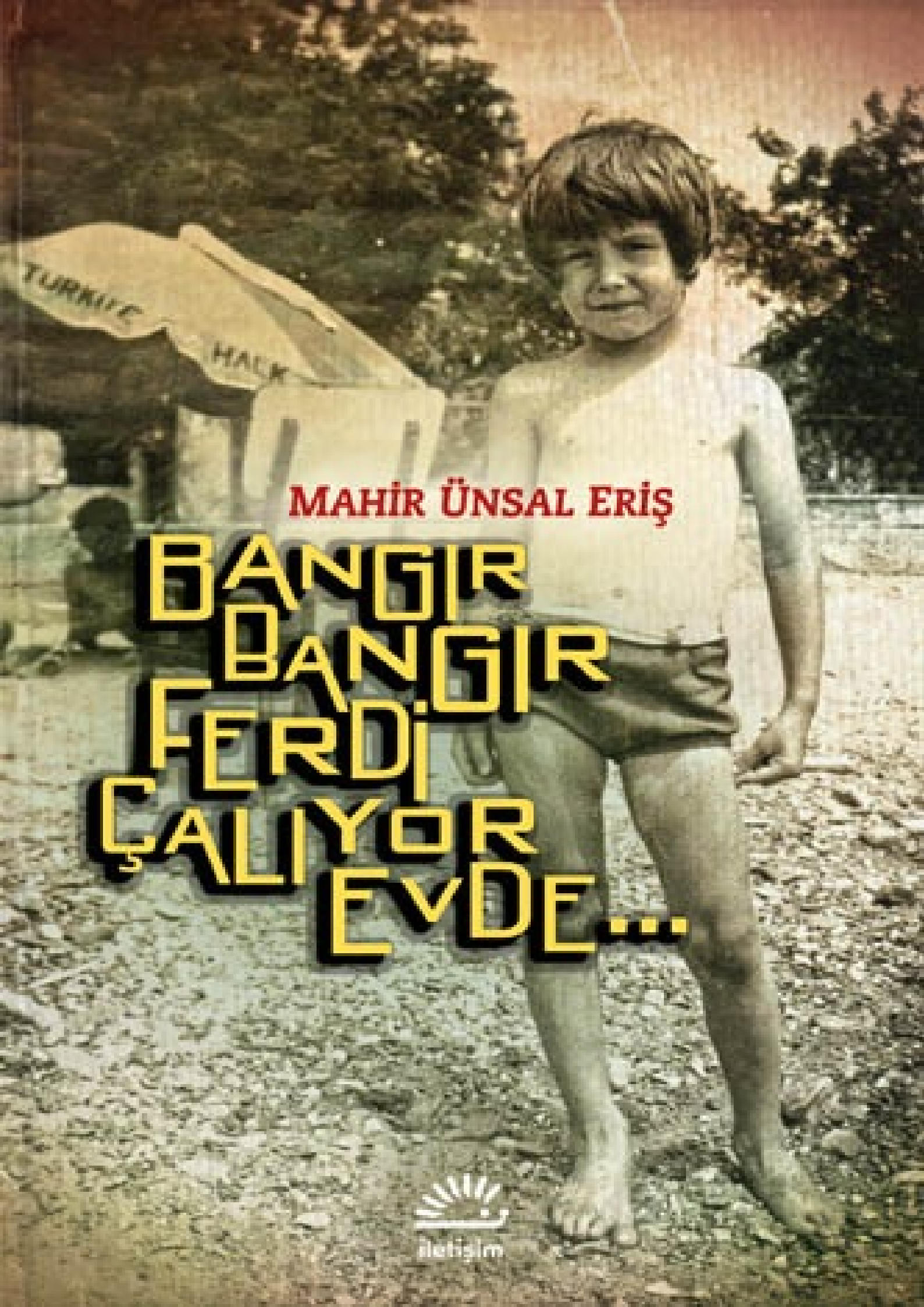

MAHİR ÜNSAL ERİŞ

BANGIR BANGIR FERDİ ÇALIYOR EVDE...

iletişim

MAHİR ÜNSAL ERİŞ 1980'de Çanakkale'de doğdu. Bandırma'da büyüdü. Arkeoloji okudu. Çeşidi dillerden kitaplar, makaleler, öyküler çevirdi; halen de çevirir. Gençlerbirlikli'dir; söylenişi bile güzel.

İletişim Yayınları 1767 • Çağdaş Türkçe Edebiyat 244
ISBN-13: 978-975-05-1067-0
© 2012 İletişim Yayıncılık A. Ş.
1. BASKI 2012, İstanbul
2. BASKI 2012, İstanbul
3. BASKI 2012, İstanbul

EDİTÖR Levent Cantek
KAPAK Suat Aysu
KAPAK FOTOĞRAFI Erdek, 1974
UYGULAMA Hüsnü Abbas
DÜZELTİ Ayten Koçal - Güneş Akkor
BASKI ve CİLT Sena Ofset · SERTİFİKA NO. 12064
Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi B Blok 6. Kat No. 4NB 7-9-11
Topkapı 34010 İstanbul Tel: 212.613 38 46

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 10721
Binbirdirek Meydanı Sokak, İletişim Han 3, Fatih 34122 İstanbul
Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58
e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

MAHİR ÜNSAL ERİŞ

Bangır bangır Ferdi çalıyor evde…

iletişim

TEŞEKKÜR

Aksu Bora, Emel Uzun, Levent Cantek
ve Bandırma olmasaydı, olmayacaklardı.
Hepsine minnetle.

çok sıkılır arkadaşı ölen çocuklar

Sarışın ve çilli bir karnabahara benzerdi Serkan'ın kafası. Yuvarlacık ve pütür pütürdü. Saçlarının küçük kıvrımlarının araları, komşannemin samanlığında saklambaç oynadığımız zamanlarda çerçöple dolardı. Samanlıktan çıkınca benim dümdüz–ipek gibi derdi annem– saçlarımı silkeleyerek kurtulduğum pisten pasaktan onu tek tek ayıklamak zorunda kalırdık. Komşannem de severdi onu, "Allah da seviyormuş," dediler, ondan yanına almışmış. Koskoca Allah, tutmuş da benim arkadaşıma koymuş gözünü diyemiyorlar da!

Benim en eski dostumdu Serkan. Onu tam üç yıldır tanırdım ve bu da nerden baksan ömrümün yarısı ederdi. Günlük uğraşlarımız arasında, Almanyalı'nın evinin ardındaki açıklığa ekili ekinlerin arasında koşuşturmak, büyük dutun tepesine tüneyip aşağı tükürmece oynamak, kerhane mahallesi yoksulluğuna haftada bir kez tenezzül eden tüp arabasının arkasına takılmak ilk sıralarda gelirdi. Bir seferinde durmamıştı kamyon da, ta polis lojmanlarına kadar gitmiştik. Mosmor olmuştu ellerimiz, soba boyasıyla boyanmış tüp kamyonu kafesine tutunmaktan. Cuma günleriyse çevre köylerden, nahiyelerden pazara zerzevatını getiren köylülerin park halindeki traktörlerine binip arabacılık oynama günümüz olurdu. Köylüler cahil oldukları için traktöre "motor" derlerdi. Biz onun traktör olduğunu bilir, köylülere de, motorlarına binmemize izin verdikleri için, sıcak bir sevgi ve merhamet duyardık. Boş adamlar değildik. Okul mokul işlerinde pek iyi değildik de, Serkan ekinlerden düdük yapmayı bilirdi mesela. Ben o işlerden pek anlamazdım. Ama benim de Koreli Zagor'dan öğrendiğim bir iki maharetim vardı elbet. Devedikenlerinin dış kabuğunu soyup içindeki lezzetli kısmını çıkarmayı bilirdim en azından. Bir de yakaladığım çekirgelerin bacaklarını koparıp, hop ağzıma atmayı. Bu cesurluğuma imrendiğini bilirdim. Cakam büyüktü Serkan'ın nazarında. En çok da ufaladığım kiremitlerin tozları ve tükürüğümle yaptığım kınaya

şaşırmıştı.

Annesi, çalıştırılan evlerden birinde, çalıştırılan kadınlardandı Serkan'ın. Çalıştırılan evlerse bizim iki adım aşağımızda olduğundan doğal bir komşuluğumuz vardı onunla. Her ne kadar diğerleriyle olduğu gibi akşam oturmalarına gelmeli gitmeli bir komşuluk olmasa da, annem Serkan'ın annesinin sutyeninden çıkardığı parayla aldığımız dondurmaları yememize kızmazdı. Demek ki onun iyi bir insan olduğunu annem de biliyordu. İlla ki iyi bir insandı. Komşannem öyle demişti, Allah bile yanına aldığına göre! Hepsi iyi insanlardılar. Ne zaman koştura koştura evden içeri girsek, ortalardaysa annesi, değilse her zaman ortalarda olan Kız Fikret, önümüze yemek koyar, su verir, sonra da "Hadi bakalım dolaşın," diye elimize on lira tutuşturup gönderirdi bizi. Bunları herhalde sadece iyi insanlar yapar.

İkinci yılımdı okulda. İkinci sınıfım yani. Altı yaş grubundan başlattılar beni geçen sene. Dünya hakkında hemen her şeyin farkındayım, bilgiliyim. Zaten dünyam da Engin'in bakkaldan Musa Aga'nın bahçeye kadar. Serkan'ınsa okulla, mekteple işi yok, cahil bildiğin, Atatürk'ü bile yaşıyor sanıyor, cumhurbaşkanı sanıyor, "Televizyonda gördüm oğlum!" diye tutturuyor, sadece yaşayanlar televizyona çıkıyor sanıyor, alay edince de ağlıyor hemen. Yazdırayım, demiş annesi bir ara, almamışlar mı ne olmuş; sonrasında da zaten Serkan istememiş. Keyfi yerinde. Sorarsan at arabacı olacak Musa Aga gibi, büyüyünce. Bunun için şart değil okula gitmek. Musa Aga okula mı gitmiş? Ne kadar para kazanıyormuş ama gündöndüden. Hele kömür zamanı kömür çekti mi, iki kat para alıyormuş, "Beygirim yoruluyor," diye. Okuması bile yok Serkan'ın, öyle kara cahil. Paraları tanıyor ama. Baraj beş lira, el öpen çocuklar on lira, Anıtkabir yirmi lira. Daha fazlası zaten elimize verilen cinsten değil. Moru, yeşili ve kahveyi biliyor. Yeter, daha ne?

* * *

Eve geliyoruz Serkan'la bir gün. Bizim eve. Annem bize gelmesini seviyor onun. İçi gidiyor bu buğday gibi sarı, kavruk çocuğa bakarken. Her fırsatta elini başına, sırtına koyuyor, ağlar gibi seviyor. Ben görmediğim zamanlarda bir beşlik, onluk tutuşturuyor eline. Sonra evden çıkınca beraber harcıyoruz paraları. Dibinde kaymak olan leblebi tozlarından alıyoruz, çıkan padişah resimlerini ben biriktiriyorum ama, Serkan cahil çünkü. Benim onlara gitmemi sevmiyor annem ama pek. "Ne işiniz var oğlum sizin orda, çocuklar gitmez oraya," diyor. Ama Serkan orada yaşıyor, basbayağı da çocuk işte. "İlla evde oturacaksanız buraya gelin oğlum, burda

oturun," diye tembihliyor beni hep. Bizim evde kadınlar var. Oturmuşlar sere serpe ağda yapıyorlar. Utanmıyorlar bizden de, birbirlerinden de. İki komşu kadın, bir de komşunun gelini. Apışmışlar, apış aralarına kadar sıvamışlar altlarını, yapış yapış yapıştırıp çekiyorlar tavada şekerle karılmış limonu. Macuncu ihtiyarın tornavidayla tahta çubuklara sıvayıp, iki buçuk liraya sattığı macunların limonlusu gibi… Bangır bangır Ferdi çalıyor evde, zamanın çoğu evi gibi. Camlardan, aynalardan, duvarlarda asılı posterlerden dönüyor sesi Ferdi'nin titreyerek, titreterek; kadınlar bir yandan şerbetlenmemiş parmaklarının ucuyla tuttukları sigaralarını tellendirip bir yandan eşlik ediyorlar Ferdi Bey'e, yarı dudaklarıyla. İnsanların kederli olmayı çok sevdiği yıllar. Her şeye sinmiş bir Maltepe sigarası kokusu, bir ucuzluk, bir pazardan alınmışlık, bir muşambalık. Serkan bakmıyor, o alışkın. Ben merak ediyorum ama. Kadınların edepsizce ayrılmış bacaklarına bakıyorum, sanki orda bile değilmişim gibi çaktırmadan. Küçücük ellerimle baldırlarına şöyle bir vuruversem, bacakları dalgalanarak odanın ortasına yayılacak, büyüyüp büyüyüp bütün evi dolduracaklar sanki. Öyle gevşek ve iddiasız bacaklar. Ama bembeyazlar, sıcak bir şeyler oldukları belli. İlk kez farkına varıyorum insan etinin. Annemin sesiyle kendime geliyorum. "Hadi yemek koydum, geçin de yiyin mutfakta." Evin göğüne sinmiş dumanın arasından geçerek mutfağa gidiyoruz beraber, benim gözüm Galatasaray posterine takılıyor. Semih, Galatasaray'da o zamanlar, sonra Fenerbahçe'ye geçince, kıyamamıştı babam postere de sadece Semih'in yüzünü yakmıştı sigarasının ucuyla. Daha epey durmuştu poster duvarda, kadrosundaki yanık yüzlü stoperiyle. En büyüğün Beşiktaş olduğu yıllar, biz hepimiz Galatasaraylıyız ama. İnadımız inat.

İkişerli paylaştırılmış dört yumurta yemeğimiz. Üstünde biraz pul biber, biraz kimyon. Çoğunlukla tavadan yiyoruz, bazen de tabaklarımızdan iki iki. Annemin misafiri var bugün, güzel tabakta geliyor önümüze her günün emektar yumurtası o yüzden. Sarısına ekmek batırarak başlıyoruz ikimiz de. Sarı patlıyor ve start veriliyor, yarışırcasına yiyoruz. İçeriden kadınların sesleri geliyor bir yandan. Duyulmuyor sanıyorlar belli ki, Ferdi'ye güveniyorlar. Ama Ferdi'nin umurunda mı, şarkısını söylüyor bağıra ağlaya. Kadınlar, daha çok bağırdıklarının farkında değiller Ferdi'den. "Yazık bu çocuğa," diyor bir tanesi, şu tam burnunun ucunda ben rengi değil de ten rengi bir beni olan kocakarı. "Vallahi üzülüyorum, ziyan oluyor masum. Yok muymuş babası, verseler ya babasına, nerde görülmüş kerhanede çocuk büyütüldüğü."

"Kim bilir kim?" diyor ötekilerden biri, kapının aralığından görüyorum

oturduğum yerden, donsuz apışına kadar kılları sıra sıra dizileni. Uzun uzun, kara kara. Serkan'a bakıyorum. İkinci yumurtasının sarısını patlatamamış, elinde ekmek kabuğuyla öylece bekliyor, öteki elini yüzüne, dirseğini masaya dayamış. Üstünde bir penye, leş gibi, yakası sünmüş. Saçları tüylenmiş sanki, ne zaman kirlense tiftik gibi olur çünkü kafası, keçeli kalemlerin bitince çıkardığımız içleri gibi olur. Rengi koyulur sanki. Dedim ya, ikinci sınıftayım. Okuyorum, bilgiliyim, anlıyorum bir tatsızlık olduğunu. Kadınlar uzattıkça uzatıyorlar mevzuyu içerde, ağdalı sesleriyle. "Ben doydum, Osman Aga'ya gidelim mi, Filiz'e bindirir belki bizi?" diyorum. Filiz, Osman Aga'nın beygiri. Beyaz, mutsuz ve yorgun bir at. Yaşı Serkan'la benden bile fazladır. Araba çekmekten o kadar bıkmış ki, pişman olmuş dünyaya at olarak geldiğine. Ama adı Filiz. Tazecik bir ad, genç kız adı gibi. Daha da küçükken sormuştum Osman Aga'ya, "Soyadı var mı Filiz'in?" diye, okula gitmiyordum ama o zamanlar daha. "Biçer," demişti, kahkahasını Bulgarca atarak. Neden Biçer? "Benim soyadım ya, o da benim kızım."

Çıkıyoruz evden. Keyfi çabuk geliyor Serkan'ın. Osman Biçer bizi bindirmiyor beygirine gerçi. "Kırk zembil kömür taşıdı kızım benim," diyor. "Dinlensin azıcık." Neyse ki mesele yapmıyoruz bunu pek. Oyalanacak çok şey var, gam değil. Ben Serkan'dan daha çok üzülüyorum bacakları kıllı karıların edepsizliğine. O alışmış, unutuveriyor hemen. Yumurtasını yiyemedi diye üzülüyorum sonra da. Bari ekmeğe salça sürüp verseydi annem. Ekinlere gidiyoruz koşmaya, koşmak demiyoruz biz ama. Yüzmek diyoruz, deniz yeşil bize. İçinden düdük yapabileceğimiz bir deniz. Yorulana kadar koşuyoruz, sonra yorulduğumuz yerde atıyoruz kendimizi sırtüstü. Kollar başların altında yastık, göğe bakarak sonsuz meraklara dalıyoruz. "Allah olsan uçar mıydın?" "Talikacı Tahir'in oğlu neden sağır olmuş?" "O şimdi cennete gidince de mi duymayacak?" "Ağzında ne kadar tükürük biriktirebilirsin?" "Babam mı döver, Tommiks mi?" Serkan'ın babası bence yok; o, "Amerika'da polis," diyor ama. Babası Amerika'da polis olsa, adı Serkan mı olur?

Ezan okununca bitiyor gün çocuklar için. Ben ezan okununca ödevlerime koşuyorum, babam kulaklarımı büküyor yoksa, çok acıtıyor. Tahir'in oğlu Ecevit hem kepçe kulaklı olmuş hem geri zekâlı bu yüzden, zaten sağır da. Serkan, ezan okunmadan eve gidemiyor zaten; öyle tembihlenmiş. Sümüğünü koluna silerek ayrılıyor yanımdan. Benim ödevim yok aslında, yine de eve gidiyorum ama. Babamın kulaklarımı çekmesinden, sabah bir eşek olarak uyanmaktan korkuyorum. Ezan bu. İncirin yanındaki patikadan eve doğru yürüyüşünü görüyorum en son,

yanı sıra yürüdüğü ekinlerden bile kısa. Hava yorgun alacalanıyor, bal gibi ağırlaşıyor. Üstündeki kirli penyenin grisiyle havanın kararışına karışıyor sanki Serkan, patika boyunca.

* * *

Öğlene doğru uyanıyorum ertesi gün. Babam işte, annemse pazara, şehre inmiş. Kahvaltı, masanın üstünde öylece duruyor. Açıkta kalınca küsüp kurumuş, sararmış peynirlere bakıyorum, canım istemiyor kahvaltı etmek. Fırlayıp çıkıyorum evden, incirin yanından patikaya yollanıyorum. Serkanların eve geliyorum sonra. Kerhaneye. Kapılar suskun, üzgünce kapalı. Camlarda asılı bir tek yüz yok, olur şey değil. Evin önünde adamlar, arabalar, etrafında kasetçiler, çakmakçılar yok. Herkes toplanıp başka bir yere gitmiş sanki. Doğru Engin Bakkal'a koşuyorum, korkuyla, hasetle, merakla. At arabacılar bira kasalarını dikmişler, üstlerinde oturuşuyorlar bakkalın önünde. Bir tanesi de küçük tüpün üstüne tüneyivermiş. Soruyorum Engin'e: "Neden evde yoklar?" "Erdek'e denize mi gittiler yoksa?" Gözlerini utanır gibi kaçırıp, bir şeylerle uğraşıyormuş görünmeye çalışarak, "Ölmüş dediler Serkan için," diyor bakkal. "Ateşlenmiş gece, apar topar götürmüşler. Hastanede ölmüş." Ne kolay söylüyor.

Merdivenlerinden iniyorum bakkalın. Aynı patikadan evin yoluna düşüyorum. Karnımın içinde bir şeyler kaynıyor sanki, asitli bir şeyler. Arasında koşuştuğumuz ekinler gibi yarılıyor içim. Ölmek ne bilmiyorum. Merak da etmedim hiç. Yani iyi kötü bir fikrim var aslında, tam olarak ayrıntısını bilmiyorum ama. Tatil gibi bir şey sanıyorum onu, taşınmak gibi, kesin bir şey. Onu bir daha göremeyeceğimi biliyorum yine de fakat. Bu kadar ani olmasına, böyle habersizce kaçar gibi olmasına üzülüyorum sonra, bozuluyorum biraz. Çağırsaydı ben de giderdim belki?

Yolda bir çocuk duruyor önümde, mahalleden, sümüğü ağzına kadar akmış. "Gazoz içmiş aspirinle," diyor. "Ondan ölmüş Serkan. Doktor söylemiş kocanineme. Ben hiç gazoz içmem artık."

"Siktir lan!" diyorum, Serkan'dan öğrenmişim. Eve giriyorum koşarak.

Günün devamında Serkan yok artık. Yapacak hiçbir şey yok yani. Bir Orhan kaseti buluyorum masanın üstünde. Ferdi'yi takmak için çıkarılmış teypten. Televizyonun altına yerleştiriyorum, televizyonu açıyorum. Ekranda karıncalı görüntü kıpırdanırken beklemeye geçiyorum, Orhan'ın filmi başlasın. Almanyalı'nın evinde video var. Kaseti koyunca başlıyor film. Başlamıyor bizimkinde. Kendi yüzümün yansımasına bakakalıyorum televizyonda, sümüklerim akmış benim de. Gözlerim şişmiş sanki, bir

tuhaf görünüyorum. Of, ne sıkıcı hayat! Ezana kadar ne yaparım ya ben şimdi.

kimi sevse gülderen

Kimi sevse Gülderen, hep onu beklemekle geçerdi bütün vakti. Mesela babasını. Ne kadar uzun uzun beklemişti onu. Öyle ki gelsin, kocaman elleriyle valizinden Barbie'ler, yaşı büyüdükçe parfümler, etekler, çizmeler çıkarsın, sonra babalık görevlerini hakkınca yerine getirmenin kasıntısıyla arkasına yaslanıp şöyle bir gülümsesin, Gülderen'den öpücük beklesin, sarıldığı kızının saçlarını koklasın. Akşamında da, otuz-kırk günde bir uyuyabildiği odasında, karısının yeşil elmaya çalan kokusu sinmiş yastıklarda, kocalık görevlerini yerine getirsin.

Ne kadar utanırdı Gülderen, duvarları bitişik odasında o sesleri duydukça. Annesi oynaşını eve getirmiş, ona karılık ediyormuş da, kendisi de şahit olup babasına ihanet ediyormuş gibi darlanırdı. Babasının soluk hırıltısından utanırdı, banyonun ışığının açılmasından, kapısının usulca kapanmasından, su sesinden utanırdı. Ama çok severdi babasını. Babası pek sevmekten, sevilmekten anlayan, bilen bir adam değildi. Seferden döndüğü günlerde bir-iki öper, sonra televizyonun karşısındaki masada oturup ya at yarışı gazeteleri okur ya da televizyon seyrederdi rakısını içerken. Ama yine de koşulsuz severdi babasını. Bulgar'da tırını bir yardan aşağı devirip, can veresiye kadar da sevdi, bekledi sabırla. Kim bilir kaçıncı taklada öldü, ne düşündü tırı zembereğinden ilk boşandığı an. Bulgarca bilmiyorlar ki sorsunlar arayıp, belki de hastaneye giderken, yolda, ambulansın içinde, inleye inleye… Aman hafazanallah! Valizi boş geldi babasının, kendisini de zaten memleketten iki sandık elma göndermişler gibi, bir kutunun içinde, kargoyla getirmişler. Gittiler karşıladılar, imza karşılığı teslim aldılar kargolarını, defnettiler. Ondan sonra pek sevemedi onu. Babaya bırakıp gitmeyi pek yakıştıramadı. Çünkü "İnsan ailesi için çalışır, ailesi için yaşar," derdi babası, "Onun için çalışıyoruz biz de gâvurun ellerinde." Ölmeyi konduramadı gitti babasına. Anasının odasından başka adamların seslerini duymaktan korktu, babasına kızdı.

Parfümler boşaldı, etekler eskidi, babasına kızdı. Çizmelerin burunları açıldı, yerlerine yenileri gelmedi, babasına kızdı. Hatıraların da onları hatırlatan eşyalar gibi eskidiğini gördü, bir ömrü vardı ikisinin de. Son parfüm şişesi çöpe atıldığında, son çizme bir fakir alsın diye kapının önüne çıkarıldığında, son etek kalçalardan yukarı tırmanamayacak kadar dar gelmeye başladığında babasını unutacağından korktu. Zaten evde barkta oturan adam değildi baba. Ne bir veli toplantısı gördü, ne Gülderen'in peşinde dolaşan oğlanlara şöyle bir okul çıkışı görünüverdi, ne bir pazar yarım kilo köfte, yarım kilo kanat sardırıp pikniğe götürdü. Hiç olmazsa ölmeseydi, gitmeseydi, babalık etseydi. Dursaydı, baba denecek biri olsaydı evin içinde. Ama gitti işte, ölüverdi adam, adına bile dillerini döndüremedikleri bir Bulgar kasabası girişinde. Gitmesinde sorun yok, asıl sorun bir daha gelmeyecek olmasında.

Babası gibi karaydı Gülderen de. Sanki anasının kızı değil. Annesi ne kadar kumral, ne kadar yeşil gözlüyse Gülderen de ona inat, o kadar kara kaşlı, o kadar kara gözlüydü babasınca. Sinir olurdu annesine zaten sıklıkla. Boğacağı gelirdi bazen hatta. Her şeyde bir kabahat bulurdu Gülderen'e annesi çünkü. "Seni okutmak için gitti oralara o adamcağız!", "Bak, camı açık bırakmışsın kedi girmiş gene!", "Oturma o pantolonla oralara, hizmetçin mi var senin?", "Topla buraları, ev gene dandini. Mukabeleye gelecek Fevkiye ablanlar!".

Bir sabah, karnında bir sıkıntıyla uyandı. Altında yapış yapış bir ıslaklık, alev alev bir sızı içinde; "Allah Allah, altıma mı kaçırdım acaba?" dedi. Sekiz yaşına kadar muşamba sererdi annesi yatağının altına. Her sabah sıcak bir ıslaklık içinde uyanırdı o yaşa kadar. Şimdilerde hatırladığında, çocukluğunu sıcak bir akvaryumun içinde geçirmiş gibi gelir. Sonra annesi Edincik'te bir kocakarıya götürdü onu. Akşamdan kalma çayın içine bir şeyler ufalayıp verdi kadın, bir iki okuyup ağzına yüzüne üfledi tükürükle, arkasından yüzükoyun yatırıp beline sıcak mısır ekmeği koydu, soğuyana kadar bekletti ekmeği. Gülderen bir daha kaçırmadı yatağına. Belki de kocakarıdan korkmuştur. Ekmeğin belindeki yangısını hâlâ duyar arada.

Öylesi değil bu. Karnının içi buruluyor sanki, telden, dikenden bir el karnını oyuyor, kurcalıyor gibi. Yorganı kaldırıp şöyle bir baktı, çarşaf kan içinde. Öyle çok bir kan da değil ya, yine de korku bu; kan denizinde gördü kendini Gülderen. Yanakları yanmaya başladı, annesi "ipek" derdi hep, ipeği kanamış, utansa bir türlü, ağlasa bir türlü. Annesine koştu. Annesi Konkenci Feride'yle oturuyordu salonda. Ne şirret, ne fingirdek karıdır o da. Nefret eder Gülderen ondan da, annesine orospuluk

öğretecekmiş gibi korkar, tiksinir. Kafasını uzatıp odanın köşesinden annesini çağırdı. Ellerini apışına bastırmış duruyordu öyle. Annesi geldi, vaziyete uyanınca iki tokat çaktı Gülderen'in yanaklarına gülerek. "Yanakların al al olsun," dedi bir de pişkin pişkin. Bir suç mu işledik, diye dertlendi Gülderen bir hafta. "Biz mi dedik ipeğe kanasın?" O hafta okula bile gitmedi utancından. Çişi geldiğinde bile görmesin, o kokuyu duymasın diye tutuyordu saatlerce. Apış arası pişik oldu bir de, annesinin donuna yapıştırdığı şey daladı bacaklarını, yaktı da yaktı. Utanmak da bir yandan, anneyle ev içinde göz göze geldikçe, bacak arasının pişiği yaktıkça, altındaki o ıslaklık dürttükçe. Zaten uyuz olurdu annesine, o gün sevmemeye karar verdi ondan sonra da.

Sonra bir Tuğrul vardı Rönesans Kuaför'ün kalfası. Büyükçeydi biraz Gülderen'den. Olsun. Kocahala, "Erkeğin büyüğü iyidir," derdi. "Gözü tok olur, kadir kıymet bilir." "Kız Meslek'in kızları hoppa olur," derdi Tuğrul da. "Kırarım bacaklarını, okuldan çıkınca doğru eve!" Hiç kızmazdı Gülderen, hiç ikiletmezdi Tuğrul'un lafını. "Erkek dediğin kızacak tabii. Kızıyorsa beni korumak için, bana sahip çıktığından. Babam da anneme kızardı mesela." Kulağına laflar gelirdi; Tuğrul, Kıbrıslı'nın dul karısını haftada bir, bilemedin iki yoklar, harçlığını alırmış diye, inanmazdı pek, "Yaparsa da helal olsun, erkek değil mi, yapacak elbet. Babam da oralara gittiğinde, kim bilir kimlerle… Koskoca adam ne yapacak onca gün?" Getirmemeye çalışırdı aklına yine de. Bir kere soracak gibi olmuştu Tuğrul'a da, tokadı basıvermişti berber kalfası kıza. "Sen işine bak, yürü eve!"

Sonra askere gitti Tuğrul. Yine beklemeye koyuldu Gülderen. Sonuna kalpler çizdiği, şarkı sözleri yazdığı pembeli, eflatunlu kâğıtlara mektuplar yazıp gönderirdi asker sevgilisine. Kızmıştı Gülderen'e bir sefer, "Gönderme şunları" demişti, "Doğru dürüst kâğıtlara yaz, okunuyor hepsi burda, bilmiyor musun kızım sen? Rezil oluyorum senin yüzünden!" Fakat Gülderen, çizgili dosya kâğıtlarına mektup yazmayı yakıştıramazdı kendine. Sanki o kâğıtlar aşkından pembeleşmiş, özleminden eflatuna bürünmüş gibi, inatla renkli, süslü kağıtlara yazardı. Arada tek tük cevap yazdığı da olurdu oğlanın. Askerdeki o yalnızlık, kimsesizlik, o uzaklık insana olmadık şeyler yaptırır; kalın kafalı berber kalfasına mektup yazdırabilir mesela.

Tuğrul askerden döndüğünde Gülderen lise ikiye başlamış, babası öleli üç ay olmuştu. Askerden dönen adam, askere gitmeden ana-babasının gidip istediği kızla evleniverdi iki ay sonra. Gülderen beklediğiyle kaldı. Gönderemediği mektuplar, günü gününe yazdığı defterler, genç kız

dergilerinden kestiği, üzerlerinde "*i love you*", "*i miss you*" yazılı, sarılan, öpüşen âşık fotoğrafları, Tuğrul'un, dükkânın önünde eski kasa Şahin'ine dayanıp poz verdiği resim bir gecede bir ayakkabı kutusuna doldurulup yatağın altına itildi. Tuğrul'un anasının Gülderen'in anasına davetiye getirdiği günün gecesi. Beklemek bitti.

Sonra Erdinç Hoca'yı bekledi bir süre, "Tartışalım Erdinç". O başka bir beklemekti ama, Allah var. Felsefe, haftada bir gün olurdu. Kahverengi saçları, kızıl bıyıklarıyla gelsin de sınıftaki kızlarla konuşa tartışa ders yapsın, derste bütün hafta konuşmadığı kadar konuştursun diye beklemekti Gülderen'in onu bekleyişi. Beden dersinin açık havadalığını, resim dersinin aylaklığını beklemek gibi, ders programında adını görünce yüzüne su vurmuş gibi ferahlamak. Yoksa koskoca adam, karısı da okulda; bir de bebekleri var daha yeni doğdu, Gülderen'e bakacak değil ya! Maşallah güzel adam, melek gibi de; Allah sahibine bağışlasın ama. Yine de bekledi perşembe günlerini heyecanla, sene sonuna kadar.

Üniversite ümidi yoktu Gülderen'in. Zaten ne oradan mezun olup o puanla girilecek bir okul vardı ne de annesinin onu okutacak parası, mecali kadın başına. Son sene Anadolu liseli bir çocuğa kaptırdı kendini. Kaptırmak da denmez ya, uğraş edindi işte. İlk kez öpüştü Gülderen, ilk kez eteğinin altından bacaklarına dokundu bir erkek, içine bir sıcaklık yayıldı. Utandı çok, hoşuna da gitmedi değil. İlk kez ipeğine değdi bir erkeğin kaba ve sabırsız eli, külodunun, çorabının üstünden, aman ha, evlenecek Gülderen yarın öbür gün! İlk kez kasıklarını kasıklarına yasladı bir erkek. Erkeklerin kasıklarının kızlar gibi olmadığını o zaman belledi, pipileri ortada dolaşan bıdık erkek çocuklarının, büyürken pipilerinin de nasıl büyüdüğünü gördü. Daha da büyüdüğünü gördü, elleri bacaklarındayken…

Cenk'ti çocuğun adı. Öpüşeceği zaman gözlüklerini çıkarırdı. Tüm gözlüklüler gibi yüzü değişir, başka bir insan olurdu gözlüğünü çıkarınca. Başka bir adamı öpermiş gibi rahatsız olurdu Gülderen. İyi geçinirdi onunla, varlığı çok yıldırmazdı en azından, yalnız hissettirmezdi beraberken. Bekleme çilesi yine bitmedi ama. Annesi babası evde olmadığı zamanlarda çağırırdı Gülderen'i, öpüşür koklaşırlardı. Sonra, "Test çözmem lazım, çok geride kaldım!" deyip postalardı. Üniversiteyi kazanmaktan ve kasığını Gülderen'inkine yaslamaktan başka bir şey düşünmezdi. Ne kasıklar umurundaydı Gülderen'in ne de üniversite. Ama birinin onu sevişini, isteyişini severdi. Biri onu seviyor gibi olsun isterdi hep. Ona üşüdün mü diye sorsun, sıkıldın mı desin, göğsüne dayayıp taşıdığı defterleri yere düşünce eğilip alsın isterdi. Kimse onu sevmeyecek

diye korkardı çünkü. Ya sevilmezse, ya anasının âşıkları olursa, evlenirse, ya yalnız kalırsa, ya annesi de ölürse diye ödü kopardı. Sevsin de, ne yaparsa yapsın derdi, fazla da ileri gitmezdi zaten.

Çocuk üniversiteyi kazandı, Gülderen ise evin oturma odasını. Lisedeki son senesini de bu çocuğu bekleyerek, testten, dershaneden fırsat bulsun da arasın diye evde, üstü dantelli telefona bakarak geçirdi. Vakit dolunca da yollar ayrıldı. Zaten berber kalfasını sevdiği tutkuyla sevememişti de bu çocuğu. Terleyen alnından ve daima sarımsak kokan ağzından hep nefret etti. Gözlüklü insanları da hiç sevmez işin aslı. Günlüğünde bile öyle üstünkörü bahsetmişti bir iki sefer yalnızca.

"Kimi sevsem," diye düşünüyordu bunlar aklından geçerken, "hep beklemekle geçiyor vaktimin büyük çoğunluğu." Saatine baktı, kırk üç geçiyor. On üç dakika gecikti daha şimdiden. Buçukta, iskelede dememiş miydik? Hep geç kalırdı gerçi Mithat bey, Gülderen'in patronu. İşe gireli daha iki hafta olmuştu ki aklını çeldi Gülderen'in. Ne otuz iki yaş büyük olmasını kafaya taktı, ne karısının emrinde çalışmayı ne de haftada beş gün çocuklarını okula bırakıp, akşamları almayı. Bir kez olsun adının sonuna "bey" eklemeden seslenememiş olmaya bile içerlemezdi çok, çıplakken, göğüs göğüseyken bile. Sevdi, sevmeyi sever Gülderen. İlk kez bir erkeğin yanında çıplak kaldı, çırılçıplak ama anadan üryan. Anadolu liseli çocuklara benzer mi koskoca adam? İki öpüşmeyle kurtarabilir misin kendini Gülderen? Yok, kurtaramadı. Seve seve girdi koynuna Mithat Bey'in, bir kez daha kan gördü çarşafta. Kendi kendini tokatlamak istedi bu kez. Yanakları utancından zaten al al olmuştu, kendi demişti ipeğe kanasın. İki buçuk yıldır, yakaladığı her boşlukta, ki bu da ilk zamanlar haftada bir-ikiyken şimdilerde ayda bire düştü, aldı yazlığa götürdü, orda uzun uzun sevdi. İskelede buluşmaları bundan zaten. Harçlık koydu cebine çıkarken her seferinde. Parfüm aldı kendine Gülderen, etek aldı, çizme aldı.

Telefonla konuşuyor biri, oturduğu bankın yanında dikilmiş. Mini etekli, uzun çizmeli, kargaburunlu çirkin bir kız. Telefonunu elinde bir bardak sıcak çay tutar gibi parmak uçlarıyla kavramış. "Hayır aşkım… Okuldayım… Dersim bitince de eve geçerim buradan… Yarın görüşürüz artık." Telefonu kapattı sonra alelacele, önünde bitiveren bıyıklı, esmer çocukla sarıldılar. "Yok yok, çok beklemedim. Yeni geldim daha." El ele tutuşup uzaklaştılar. Birkaç martı gülerek geçti üstlerinden, neler döndüğünü bir onlar anlamış gibi.

Onların gidişini seyrederken Mithat Bey'i gördü çiçekçilerin arkasından. Gri takım elbisesiyle tombulca göbeğini sallaya sallaya

geliyordu soluk soluğa. Böyle zamanlarda bıyıklarından nefes alırmış gibi görünürdü. Çaktırmadan saatine baktı Gülderen. Elli dört geçiyor.

Usulca yanaklarından öptü Mithat Bey, kaşları çatıktı. "Çok beklettim mi?" dedi. "Yok yok, çok beklemedim; yeni geldim daha."

"Ben çok kalamayacağım, şirkete dönmem lazım," dedi Mithat Bey, ağlayan kadın suratıyla. "Konuşmaya geldim sadece." Bir seferinde, daha çok küçükken, yaz tatiliydi, gündüz vakti koşup anasının yatak odasına girmişti de, giyinirken çıplak görmüştü babasını, kapıyı açar açmaz. Öyle bir sıkıntı sardı içini Gülderen'in. "Bu böyle olmuyor artık Gülderen," dedi adam. "Eşim şüpheleniyor, ters ters konuşuyor. Seni çıkarmamı bile istedi benden. Her hareketin batmaya başladı kızcağıza. Ama merak etme, tazminatını vereceğim. Mağdur etmem seni. Fakat artık görüşmesek iyi olacak."

Bir iki bir şeyler daha geveledi. Gülderen'in yıldızlar döndü gözünün önünde, dinlemedi gerisini. Sıcacık havluların arasından çıkarıp denize atmışlar gibi soğudu her yeri. Döndü, defoldu gitti adam. Gülderen bir müddet daha oturdu bankta. "Kızcağız," diye tekrarladı birkaç kez, mırıldanarak. Kalktı sonra, kâğıt helvacıya doğru yürüdü. Bir tane aldı, ısırdı. Hiç sevmezdi kâğıt helvayı, ne tatsız, ne sevimsiz bir şey. Niye aldı ki şimdi bunu? Yürüdü otobüs durağına doğru, martılar gülerek geri dönüyorlardı. Şerefsizler.

biten bir aşkın ardından

Erdek güzeldir. Erdek süslü, nazlı, endamlı ve kaçamaktır. Erdek'e güneş başka türlü doğar, deniz başka türlü yanaşır. Her Bandırmalının bir aşk anısı vardır Erdek'te, sırf bu yüzden. Havalar ısınır ısınmaz, Bandırma'nın, Edincik'in, Tatlısu ve Aşağı Yapıcı'nın okulluları dümen kırarlar Erdek'e, kendilerine tatil verip. Sahilde dolaşır, kayalarda öpüşür, suyun yüzünde taş sektirir ve evlerine girmeden ayakkabılarındaki kumu boşaltırlar, anne-baba bilmesin kafa iznini diye, yeter ki devamsızlık elversin.

Yazın nasıl kalabalıksa, renkliyse, gürültülüyse; kışın da herhangi bir Anadolu kasabasıymış gibi yalnızca birbirine "abi", "abla" diye seslenen insanların, mecburen bulunan memurların ve yerlisi esnafın kaldığı bir yer oluverir. Kışları küfür gibi eser, körfezden, poyrazdan; anana sövseler daha iyi. Köpekler, kuma devrilmiş manda ölüleri gibi yatan kayıkların kuytularından çıkmaz olurlar, gece gelip de tenha sokaklarında dolaşan garibanları havlaşarak kovalama mesaileri başlayıncaya kadar. Kışları kırbaçlıdır Erdek'in, kar neymiş, tipi neymiş, şöyle dursun.

Ama bahar geldi mi, yeni çıkan memelerinden el içinde utanıp da ayna karşısında gizli gizli övünen ergen kızlar gibi mahcup çiçeklenir birden, dağ taş demeden. Zeytinler, sanki bütün kış orada değillermiş gibi, kaldırırlar başlarını bahara, gövdelerine bağlı eşeklerden utanmadan. Erikler ve kirazlar, yazlıkçılara kalmayacak meyvelerinin çiçeklerini, birbirlerine ziynetlerini gösteren kadınlar gibi yollara dökerler. Baharda Erdek tam öpülesi olur. Deniz, yaz geliyor gibi kokar. Okul çıkışlarında kravatların çıkarılmaya, yakaların gevşetilmeye başlandığı zamanlar gelip çattı mı Erdek, bir kaçamak kadar güzelleşir. Ne çok severim ben Erdek'i.

O da severdi, iyi bilirdim bunu. Avşa'ya gidecektik de hani bir sefer, Erdek'i görünce, "Avşa'dan bir gün artırıp bu gece de burada kalalım," demişti. O zaman sevmişti Erdek'i. Onu buraya bunun için çağırdım.

Çaresiz erkek, sevildiği zaman umurunda bile olmayan ne çok ayrıntıyı hatırlıyor vakit terk edilmeyi vurunca, o ayrıntılardan kurmaya çalışıyor geri dönüşünü kadının. Oluyor mu? Olmuyor. Yine de Erdek'e çağırdım onu buluşmak için, "Son bir çay içelim Engin'de buluşup," dedim. "Engin hangisiydi?" diye sordu, sanki hâlâ sevgiliymişiz de, onu kaybolduğu yerden gelip öyle alacakmışım gibi. "Meydanda işte, heykeli sağına al, karşında göreceksin." İlk kez geldiğimizde buraya, üç yıl önceydi ve o yirmi sekiz, bense yirmi dokuz yaşındaydım. "Dut şurubu da içer miyiz?" diye sordu telefonda. "Daha çıkmamıştır dut şurubu," dedim utanarak, sanki yaz benim yüzümden gelmemiş gibi. "Tamam," dedi, "üç-üç buçuk gibi orada olurum ben." İndiremedim bir müddet telefonu kulağımdan. Eski acısı yok telefon konuşmalarının ayrılıklarda, bir taraf kapattı mı diğeri bir müddet dıtlayan sesi dinlerdi kesik kesik. Şimdi elinde yüz gram tahin helvası tutuyormuş gibi kalakalıyorsun. Simsiyah, gözünün içine bakıyor ışığı yavaşça sönen telefon. Bekle ki vakit geçsin şimdi yarına kadar.

On iki otobüsüyle gittim Erdek'e. Yarımda ordaydım. Garajdan iskeleye çıkan caddeyi takip ederek iskelenin açıklığına vardım. Deniz Orduevi hâlâ kıyıyı bekliyordu, düşman Erdek'ten gelirse hazır olalım diye, düğünde bile olsak. Hâlâsı falan, çok çok üç sene olmuştu gelmeyeli zaten. Demek ki orduevine dikkat etmemişim son gelişimde. Hilal diye bir kızı severdim lise sondayken. Erdekli, onu göreyim diye evden kaçmıştım da, geceyi orduevinin yanındaki, denize nazır bankta, uyumaya bile korkarak geçirmiştim. Evlenmiştir şimdi Hilal, belki bahriyelidir kocası, arada geliyorlardır orduevine, üç liraya, beş liraya yemek yemek için. Yanımda biri olsa, "Hayatın kaymağını askerler yiyor valla!" derdim ona. Böyle sohbetlere bayılırım. Uzun uzun tartışırdık sonra, ben bütün klişeleri sıralardım yeri geldikçe. "En güzel kıyı yerleri askerler almış zaten, ya kamp yapmış ya da birlik, tugay, bir şey," derdim, "Karıları üç liraya, beş liraya şahane saçlar yaptırıyorlar kendi kuaförlerinde askerlere. Kadın kuaförüysen askerde, paşa karısı saçı yapıyorsun en nihayetinde." Kafamı uzatıp baktım, bank yerinde. Vaktim çok nasıl olsa deyip banka yürüdüm, oturup bir sigara yaktım. O gece, bu bankın üstünde sabahı ettiğim, iki kocaman köpekle bir sakallı berduşun beni koklayıp sonra da yemekten vazgeçtikleri gece, sigaram vardı da ateşim yoktu. Bunu hatırladım. Ne zor gelmişti sabah, gelmek bilmemişti. Ateşsiz sigara ne zor, sigarasız ateş ne üzücü şu hayatta… Ömrümün en uzun gecelerinden biriydi belki de. Şu arkamdaki otopark, yazlık sinemaydı o zaman. Bütün çay bahçeleri, yazlık sinemalar, panayır yerleri otopark oldu zaten. Sıra sıra oturup, ellerinde gazozları ve mendilleriyle Sadri Alışık'a, Fatma Girik'e ağlayan insanların,

arabaları dizilmiş şimdi yan yana. Hilal kesin evlenmiştir, sinemaya da gidiyorlardır kocasıyla, ben bankta yattığımla kaldım. En sevdiğim kadına beni sevsin diye yalvarmak için bir bankta vakit öldürüyorum şimdi de. Banktan bir yırtsam, bütün hayatım örülüp de beğenilmemiş bir kazak yeninin söküldüğü gibi çözülüverecek, yoluna giriverecek sanki. Yaşım otuzu ezdi, ben hala aynı bankta oturmuş, bir kadından medet umuyorum.

Avşa ve Marmara vapurları kalkar şu iskeleden. İstanbullulardan çok Ankaralılar gelir bu iskelede kuyruk olmaya yazları. İstanbullular için tanıdık, Ankaralılar için değişik yerler çünkü buraları. Hem Ankaralı, temkini sever. Ada tam onlara göredir. Çoluk çocuk göz önünde durur bari. Şimdi mayıs, yaz desen değil, bahar desen, eh belki. Ne Ankaralılar var ortada, ne Almancılar, ne Bandırma'nın, Edincik'in ucuz tatilcileri. Ben varım, orduevinde gün sayan erat var, okuluna giden öğlencilerle okulundan dönen sabahçılar var, Erdekspor'un otoparkçısı var, teknesinin küpeştesinde hıyar yiyen bir adam bir de. Ne çok değişiyor dünya, sanki her sabah dünden akılda kaldığı kadarıyla yeniden kuruluyormuş gibi. Her gün biraz daha kendine benzememeye başlıyor her şey o yüzden, Erdek de öyle, ben de öyle; ne çok değiştik. Erdek hâlâ güzel ama. Bense hâlâ güzel değilim. Erdek'te daha da sırıtıyor güzel olmayışım.

Emekliler ve kahveye gidenler okusun diye çıkan gazetelerden birinden aldım bayiden, şöyle en bulmacalısından. Engin Aile Çay Bahçesi'ne doğru yürüdüm. Sabahın gölgeli aydınlığında, yer yer kimi esnafın ıslattığı serin parke yollardan geçtim. Saat biri iki-üç santim geçmişti henüz. Yarım saat kederlenmişim demek ki dünyanın değişmesine, yaşlanmaya, Erdek'in, Avşa'nın sefasını İstanbullularla Ankaralıların sürmesine. Girdim, bir masa kestirdim gözüme, denize iki kulaç mesafede. Çınarlar aynı, ben büyüdükçe onlar da büyümüşler. Herkes yaşlanırken farkına varmıyorsun yaşlandığının, yaşlandığının farkına asıl geriden daha gençler geldikçe varıyorsun. Bir burulma oldu karnımda. Yaşlanmaktan falan değil, açlıktandır herhalde dedim. "Ne alırsın" bakışıyla gelen garsondan çay isteyecekken bir de tost ekledim, içimi bastırsın diye. Belki beraber yemek yeriz işler iyi giderse, diye düşündüm çünkü, doyurmayayım karnımı. Garson yanımdan ayrılırken onu yakalayabilecek bir sesle, "Dut şurubunuz var mı?" diye sordum. Cehaletime gülermiş gibi yana devirdi ağzını, "Yok, daha çıkmaz o, erken," dedi. Sanki ben bilmiyorum, önemli bir mesele var, ondan soruyoruz herhalde. Karnımın tam ortasındaki burulma gurultuyla el ele tutuştu, gidip gelmeye başladılar içimde. Hayatım boyunca unutmayacağım kadar önemli olacak bir buluşma arifesinde motoru bozma ihtimali kendimden utandırdı beni. Tostumu yiyip çayımı içeyim de,

bakarız icabına; tedbiri elden bırakmamak lazım.

Tenhaydı Engin. Masaya boylu boyunca açtığım gazetenin aynısından almış emekliler, ihtiyarlar ve liseliler vardı sadece. Benim yaş grubumdan kimse olmayışı, buralı olmadığımı söyleyen bir levhaydı boynumda asılı. Yazın, terliklerden azat olmuş ayaklarını betona basacakları çay bahçesinde henüz yazlıkçıların gelmemiş olmasından istifade, çay içiyor, tost yiyor, klip gösteren kanalları seyrediyorlardı. Börülce tarifi veriyordu arkamdaki masada sesine bir yüz biçemediğim bir kadın, arada bir tarifi sorularla yoklayan ahretliğine. "Yalnız benim bey de, oğlanlar da sirke sevmiyorlar pek. Limonla, zeytinyağıyla şey yapsam? Oluyor mu?" Gazeteyi açıp, ucuzluğuna gömüldüm. Epeyce okudum gazeteyi, bir kısmında çay ve tost katıldılar bana, beraberliğimiz kısa sürdü. Garsona elimle "kalem" deyip bir tükenmez istedim sonra, bulmaca çözmek için. Saat ikiyi çeyrek geçmeye niyetliydi. Zaman tereddüt eder mi, mevzubahis ileri gitmekse hele? Güneş vardı ama kısa kollu giyilecek güneş değildi henüz. Bu sene gecikti bahar, her sene, "Bu sene bir tuhaflaştı havalar," sohbetine malzeme verecek kadar tuhaf şeyler oluyordu havalarda. Nisanda kar yağmıştı mesela, haberlerde görmüştüm. Ocak ayında sel götürmüştü Erdek'i de. Allah hayra getirsin.

Saat üçü geçer gibiydi o kapıda belirdiğinde. İki buçuk arabasına binmiş demek ki. Ben, masamdaki kırıntıları yere atınca üşüşen serçelere iştahlanıp gelen, sonra da birbirleriyle oynamayı daha eğlenceli bulan kedileri seyrediyordum son on beş dakikadır falan. Kediler, bir insanı gün boyu meşgul edebilecek kadar güzel oynarlar çünkü. Gülümser bir yüzle karşıladım onu, gelişine sevinmiş gibi değil de, "Aman şu kediler de, ölürsün tatlılıklarına," gibi. Ayağa kalktım masamda. Yarım sarılmayla öpüşerek selamlaştık. Karnımda biri midemi yumrukluyordu. İçimden karnıma "Şimdi değil!", dışımdan ona "Hoş geldin!" diyerek peş peşe, oturdum yerime.

Beyaz bir elbise giymişti. O gerdan, o memeler bende olsa ben de giyerdim, öyle yakası açık, bembeyaz elbiseyi, ne var bunda, diye düşündüm. İncesinden montunu çıkarıp, hırkasıyla kaldı. Bacaklarını göremeyecektim masada karşılıklı oturduğumuz için, bari hırkayı çıkarsaydı da bembeyaz kollarını seyretseydim biraz. Çıkarmadı, kalkana kadar da çıkarmadı, göremedim. Liseyi bitirdiğimden beri bu kadını seviyordum, binlerce kez öpmüştüm o kolları, o gerdanı, o memeleri; yine de bozuldum hırkanın çıkmamasına. Çaktırmadan dikizlediğim gerdanından, boynunu takip ederek, hızla yüzüne kaldırdım bakışlarımı. Ivır zıvır bir muhabbetle başlansın diye halini hatırını sordum. Karnım

tırmalıyordu. Kalbimde, göğüs kafesimde beklediğim hengâmenin bağırsaklarımda ortaya çıkmasından çok utanmıştım. “Ben hemen geliyorum,” deyip yirmi dakika ortadan kaybolduğumda neler yaptığımı kestirebilecek kadar akıllı bir kadındı. Üstelik bunu kestirebilmek için akıllı olmaya da, kadın olmaya da gerek yoktu ve ben çok önemli şeyler konuşmak üzere onu buralara kadar getirdiğim bu güne bu olayla damga vurarak tüm ciddiyetini yitirmek istemiyordum. Bu, kelimenin tam anlamıyla, bok etmek olurdu.

Ivır zıvır sohbet de tüm kaynaklarını tüketince bir müddet deniz tarafına baktık. Onun oturduğu yerden Zeytin Adası, benim oturduğum yerden iskele görünüyordu. Deniz güzel kokuyordu, zaten hep güzel kokar. Göğsünde ışıklar kıpırdanıyordu denizin, ne çok özlemişim bu görüntüyü. Denizin ışıklı göğsünden onun göğsüne çevirmiştim bakışlarımı ki, “Eee… Hayırdır?” dedi. Konuşmak istediklerime başlamak için verilebilecek en çirkin davetiyeydi. “Bandırma’da olduğunu öğrenince seninle bir görüşmek istedim,” dedim. Baktım, hiçbir gülüşünü saklayamayacak kadar ince iki çizgiden oluşan dudakları zihnimin içine bir soru işareti çizer gibi kıvrıldılar. Daha en başından terslemesin diye ekledim: “Konuşuruz diye düşündüm.” Terslemedi, öylece sustu. Saçlarını tepesinde topuz yapmıştı, tarla sürerken bulunup da uygun fiyata okutulurken jandarmanın ele geçirdiği antik bir büste benziyordu gerdanı, boynu, başı saçlarıyla; hüzünlü. Bunu söylesem, “Aman, ne de seversin böyle lafları!” diyecekti. “Çok güzelsin yine,” dedim ben de. Gülümsedi yalandan, “Sağ ol,” demekti bu, “Konuşalım,” dedi. Bu lafta bir yabancılık var da, bir kötülük yok yine de ama midemde bir bulantı başladı bununla birlikte. İçimde birileri hıdrellez ateşi yakmış, yanan lastiklerin, sandıkların üzerinden bir o yana, bir bu yana atlayıp duruyorlardı ve ben yanışlarını bile duyuyordum.

“Beni özlemedin mi hiç?” diye sordum geri zekâlı gibi. Kötü bir koku almış gibi, sanki telefonla konuşurken birdenbire yanında bangır bangır bağıran bir seçim otobüsü duruvermiş gibi ekşitti yüzünü. “Bunları mı konuşacağız?” dedi, sanki o kadar güzel bir kadın olduğu zaten yetmiyormuş gibi. “Soruyorum sadece,” diyebildim. “Sen,” dedi, şöyle bir durdu, garsonun az önce söylediğimiz çayları masaya bırakmasını bekledi, garson arkasını dönünce bardağın içindeki kaşığı çıkarıp çay tabağına yasladı, bir müddet Zeytin Adası’na baktıktan sonra, “Bak Evrenos,” dedi. Zaten çocukluğumdan beri her yerde, her koşulda sıkıntısını çektiğim tuhaf adımı çok başka bir vurguyla söyleyişi hoşuma gidiyordu hâlâ, yabancı bir ad gibi tınlıyordu onun ağzında. “Sen benim neredeyse

çocukluğumdan beri sevdiğim tek insansın ailem dışında. Arkadaşımsın, ilk gençlik yıllarımın en güzel hatıralarısın. İlk erkeğimsin, ilk sevgilimsin, en güzel anlarımın, ilk deneyimlerimin büyük çoğunluğunun tek tanığısın." O saydıkça içimde hıdrellez kutlayan kalabalık, sevinçten daha da şevkle zıplıyordu sanki. Bağırsaklarım burulup kıpırdandıkça midemin de bulantısı daha çok artıyordu, onlardan yüz bulur gibi. "Bütün üniversite hayatım seninle geçti, ilk kez seninle çıktım yurtdışına, ailem seni kendi oğlu gibi sevdi. Babam 'bizim oğlan' diyor senden bahsederken hâlâ." Bütün bunların peşinden bir "ama" geleceğini bildiğimden "ama"yı geciktirmek için araya girdim. "Benden bahsediyor mu hâlâ?"

"Evet," dedi gönülsüzce, "arada bir soruyor, o kadar." O, "o kadar"ı eklemeseydi iyiydi. Midemin bulantısı ve karnımın ağrısından ufak ufak kıvranmaya başlamıştım oturduğum yerde. Son parasını kupona yatırmış, son ayağı bekleyen ganyancı gibi kıpırdanıyordum sandalyemde huzursuzca, hafif sekerek kıçüstü. Fark eder gibi oldu ama ses etmedi. Kaldığı yerden devam etti sözüne. "Bizim seninle bir hayatımız vardı. Yalnızca bir geçmişimiz değil, bir çocukluğumuz, ortak bir gençliğimiz vardı. Geleceğimiz de vardı bizim seninle. Aynı mahallelerde, aynı okullarda büyüdük biz. Birlikte gittik Ankara'ya bile üniversite kaydına, hatırlamıyor musun? Karacabey'den başka yer mi görmüştük?" Araya bir güzel anı sokuşturmam lazımdı kayıtla ilgili ama o kadar huzursuzdum ki artık oturduğum yerde, ensemden kuyruksokumuma kadar öyle soğuk soğuk terliyordum ki, lafın arasına giremeden "ama" geldi. "Ama sen ne yaptın?" "Hassiktir!" dedim içimden. Altıma kaçırmak üzereymişim gibi hissediyordum, midemin bulantısından başım dönmeye başlamıştı artık. "Üç kez aldattın beni, ki bu benim bildiğim. Seni yakalamasaydım kim bilir kaç kez daha aldatacaktın. Değdi mi onca şeyi mahvetmene? Birkaç ucuz kadınla geçireceğin birkaç keyifli saat için bütün bir geleceğinden vazgeçtiğine değdi mi?" Sitemli oluşu, o kadınları ucuz, onlarla geçirdiğim vakitleri birkaç saat buluşu beni hâlâ sevdiğindendir diye düşünmeye zorladım kendimi ama umutlanamayacak kadar acı çekiyordum. Karnım, patlayıp da içinden bir Amerikan filmi uzaylısı çıkaracakmış gibi, yarılasıya bir ağrıyla dolmuştu. Midem, çok içtiğim zamanlarda bile böyle kelek yapmamıştı şimdiye dek. Bütün bunlar yetmiyormuş gibi, o da mideme mideme indiriyordu o güzel ağzından dökülenlerle. Yanaklarım da terlemeye başlamıştı. "Affet beni n'olur!" dedim. Öyle çaresiz göründüğümü hissediyordum ki, sanki altıma yapmak üzereymiş gibi göründüğüm ve karşısında suçüstü yakalanmış gibi yanaktan yanaktan terlediğim için mahcup olup özür diliyormuşum gibi oldu. Araya birkaç saniyeden fazlasının girmesine izin vermeden, anama söver gibi "Hayır!"

dedi. Mide bulantım, karın ağrım ve çişini tutmaya çalışan oğlan çocuğu gibi terleyişime bir de bacak ağrısı ekledi bu "hayır". Bacağım, sanki bir kuklaymışım da içeriden iplerini kastırıyorlarmış gibi çekiliyor ve müthiş ağrıyordu. Gerçekten de bir ihtiyacımı tutuyormuş gibi görünmeye hiç aldırmadan sağ bacağımı sallamaya başladım. Bu terli ve telaşlı halimle, eminim, az sonra masadaki küllüğü kafasına indirecekmişim gibi görünüyordum. "Sen iyi misin?" diye sordu. "İyiyim ben," dedim, sesim sinirli ve huzursuz çıktı. Az önceki kedilerden biri onun arkasındaki masanın üstüne yatmış, patilerini yalıyordu. "Ne olur yeniden deneyelim, geri dön bana, affet beni. Benim aldanıp vazgeçtiğim geleceğimizden sen vazgeçme. Allah belamı versin sana yaptıklarım için, it gibi pişmanım. Ne olur geri dön bana. Seni çok özledim, yapamıyorum sensiz. Sensiz yaşamayı bile unutmuşum, ne olur beraber olalım yine. Affet beni n'olur, özür dilerim senden, bin kere özür dilerim. Görmüyor musun pişmanlığımı?" dedim kalan son gücümle. Nefes aldıkça midemin bulantısı daha da artıyordu. "Evlen benimle!" diye eklemeye çalıştım. Son hecem çıkmadı. Bacağımın çekmesi şiddetlendi iyice. "Olmaz!" dedi. Onun mu yoksa vücudumun mu inadına sinirlendim bilmiyorum ama çıldırmıştım bu sözüyle. "Neden olmazmış?" dedim biraz sesimi yükselterek. Bir çay bahçesinin bir köşesinde, zıplayarak sinirlenen terli ve pembe bir topaçtım o anda, bir çizgi filme çok yakışırdım. "Bağırma bana, nefret ediyorum bu sinirinden," diye karşılık verdi. Elleriyle bulmaca ekimin köşesini yırtıyordu ufak ufak. Bu kez sesimi, film devam ederken kendi aramızda bir şeyler konuşuyormuşuz gibi sinema tonuna indirerek, "Neden olmazmış?" diye tekrarladım, hafifçe de öne eğildim. Sağ bacağımı artık sallayamıyordum bile. "Çok kötü görünüyorsun, iyi misin gerçekten de, rengin attı, bir tuhaf oldun," diye karşılık verdi. Cevap almakta ısrar edecektim, sorusuyla ilgilenmedim. Bu, oracıkta altıma doldurmamdan bile daha önemli ve öncelikliydi benim için. İnadımdan tekrar ettim: "Söyle hadi, neden olmazmış." Bir müddet sustu ve Zeytin Adası'na baktı. Sabırsızdım çünkü dayanacak gücüm kalmamıştı. Zeytin Adası'na küfür etmek üzereydim ki döndü, ağzından çıkanı kulağıma sapladı bir hamlede: "Çünkü ben biriyle birlikteyim."

Birden midemde olan hemen her şeyi, tek bir hamlede, bulmacalarını bitirdiğim dandik gazetemin ve çaylarımızın olduğu masayla onun beyaz elbisesinin açıkta bıraktığı güzel göğsüne kustum. Hayatta en çok sevdiğim kadının bembeyaz elbisesiyle bembeyaz gerdanına, Rönesans resimlerindeki iblisler gibi kusuyordum ama kendime engel olmak bir yana kıpırdayamıyordum bile. Kusarken bayılmışım.

Etraftan koşuşanlardan birinin arabasıyla apar topar sağlık ocağına götürmüşler beni. Apandisit demişler orada, doğruca devlet hastanesine. Bakmışlar durum kötü, ölüyorum, ameliyata almışlar hemen. Uyandığımda kurumuş kusmuk kaplı bembeyaz elbisesiyle başucumda oturuyordu. Hırkasını çıkarmıştı, ne güzeldi kolları, memeleri ne güzeldi. Ne çok seviyorum bu kadını Allahım!

"Kıpırdama," dedi, "dikişlerini açacaksın. Anneni aradım, baban dükkândan gelir gelmez yola çıkacaklardı, yoldadırlar şimdi."

bana küstüler

Bana küstüler, konuşmadılar benimle aylarca, yıllarca. Yüzüme bile bakmayanları oldu ondan sonra. Üniversiteyi de bu yüzden kazandım zaten. Yoksa o kadar belliydi ki kazanamayacağım, dershaneye bile göndermemişti dedem ilk sene. Bir seneme mal oldular benim, birkaç seneme hatta sonrasında da. Kafam yerine gelemedi bir müddet. Pul pul, kurdeşen gibi sivilce döktüm. Günlerce konuşmadığım zamanlar oldu. Odamdan bile çıkmadım neredeyse üniversiteyi kazanana kadar. Üniversite hazırlık kitapları, radyodan çekilmiş şarkılarla yapılmış kasetler ve çamaşır dolabımın en alt çekmecesinin dip kısmında sakladığım porno dergilerle geçirdim tüm vaktimi onların yüzünden. Okula da gitmek zorunda olmasam, belki de hiç konuşmayacaktım. Arkadaşlarımı korumaya uğraştığım için arkadaşlarımdan oldum. İnsansızlıktan kurudum. Lisede, hem de lisede, en çok insana karışılan yaşımda tek bir gerçek arkadaşım olmadan yapayalnız kaldım. Arkadaşmış, Allah belalarını versin hepsinin. Şimdi kim bilir nerdeler. Bense hâlâ buradayım, sözümde. Bugün de olsa aynı şeyi yapardım, biliyorum. Bir Fidan'ı başka sanıyordum içlerinde. Belki de başkaydı da, olanlardan sonra… Ah Fidan!

Fidan'ın dersleri iyiydi. Fidan en iyilerindendi okulun. Kısacık saçları, çerçevesiz, incecik camlı gözlükleri ve ellerinde her zaman mürekkep lekeleriyle üniversiteyi kazanmak için yaratılmıştı. İçim giderdi Fidan'a benim. Dizinin altında biten eteğiyle metrelerce bağcıkları olan uzun botları arasından azıcık görünen bacaklarına ölürdüm. Bir sefer otobüste, sabah okula gittiğimiz 8.20 otobüsünde hani, yanıma oturmuştu da, elim dizlerine değmişti. Bütün gün utanç ve zevkle karıncalanmış, uyuşmuştu elim, sanki damarlarım tüm kanımı ellerime pompalamıştı da büyüdükçe büyümüşlerdi. Sağ elimdi. Sağımda oturuyordu çünkü. Zaten sadece dört kere konuşmuştum Fidan'la. Dördüncüsü işte o geceydi, olaylı gece. Otobüsteki ikincisiydi. "Günaydın," demişti bana, "Sabahın köründe okul

mu olur ya?" demişti. "Evet," demiştim, "bence de akşam olmalı okul." Aptal olduğumu düşünmüştü. Ne zaman birinin ilgisini çekmeye çalışsam, kendimi beğendirmeye uğraşsam hep aptal olduğumu düşünürlerdi zaten. Komik olmaya çalıştıkça komik duruma düşerdim her seferinde. "Tarih mi ilk ders?" diyebilmiştim, elim ince, yuvarlak dizine değdikten sonra heyecan ve utancımı fark etmesin diye. "Tarih," deyip susmuştu o da. Bayağı bir susmuştu. Parmaklarımın eklem yerlerinin dizine o anlık temasının farkına varmış mıydı bilmiyorum. "Ben sayısal dersleri daha çok seviyorum aslında," demişti epey sonra, artık iyice okula yaklaşmışken. Başarılı olmak için yaratılmıştı, görüyordum. Başarılı olmaya mahkûm olanlar severdi sayısal dersleri çünkü. "Ne güzel!" diye cevap vermiştim ona. Okula yaklaştığımız için böyle kısaca geçiştirmiştim aslında. Ama o yine aptal olduğumu düşünmüştü, biliyorum. Onun yanında aptallaştığımdan haberi yoktu. Sonbahardı.

İlk konuşmamız öğrenci birliği toplantısında olmuştu. Yoksa zaten selam vermezdi bana otobüste gördüğünde de. Toplantıda görmüştü, biliyordu da ondan, başka türlü onca boş yer varken gelip yanıma bile oturmazdı, eminim. "Küllüğü kullanmıyorsan uzatabilir misin?" demişti toplantıda. Herkesin sigara içtiği, kanunun sigara almaya bile izin vermediği yaşlarda insanlarla dolu bir dergi bürosuydu. Sarı Yusuf sürüklemişti beni de o toplantıya. Yusuf iyi solcuydu, kızlar ona bayılırdı. Kalın kara kaşlarının altında, çakılmış çakmak taşı gibi parıldayan iki kara gözüne, güneşte kurutulmuş gibi kavruk kara derisine değil de soyadına göre lakaplanan sıcakkanlı bir çocuktu. Daha iki hafta öncesinden, her teneffüs sınıfıma kadar gelip, "Geliyorsun değil mi toplantıya?" diye sormuştu. "Hepsi okuldan, tanıdığın bildiğin arkadaşlar. Rahat ol." Sonra bir öğle arası Fidan'la yan yana görmüştüm Yusuf'u, bahçede oturuyorlardı. Fidan, elindeki tostu biterse üzülecekmiş gibi azar azar tırtıklayarak yerken Yusuf ellerini kollarını geniş geniş savurarak bir şeyler anlatıyordu. O konuştukça, kaşlarını çata çata başını sallıyordu Fidan, o mermerden yontulmuş gibi biçimli, güzel dudaklarını tostun kenarına arada bir değdirip çekerek. O an karar vermiştim toplantıya gitmeye. Fidan da orada olacaktı çünkü, bütün zeki kızlar solcu olurdu. Fidan da gidecekti toplantıya.

"Ben kullanmıyorum zaten sigara," demiştim küllüğü uzatırken. "Bana ne senin sigara içip içmemenden be, ver bakayım sen şunu!" gibi bakmıştı uzattığım küllüğü alırken. Bu beyanımı yersiz bulduğunu, beni azarlar gibi bakışından hissetmiştim. Çok iyi ayarladığım halde, eli havada küllüğü tutan elime değmemişti ama. Bütün toplantı boyunca o konuşurken sık sık

inip kalkan kaşlarını tarayabilecek kadar uzun kirpiklerini, dinlemeye koyulduğu zaman da dizkapaklarını seyretmiştim. Üst üste attığı bacaklarını salladıkça üstte kalan bacağının dizkapağı "Bana baktığını görüyorum, hayvan evladı seni!" der gibi başını sallayıp duruyordu bana. Bacak bacak üstüne atıp oturduğundan hafifçe baldırına doğru sıyrılan eteğiyle dizinin hemen altından başlayan uzun botları arasından vaha gibi gözümün içine bakıyordu dizleri. Bense ergenliğimin tüm kızıllığıyla ona acıkmış, susamıştım toplantı boyunca.

Üçüncü kez de, okulda dağıtılacak öğrenci birliği bildirilerini paylaşmak için konuşmuştu benimle. Sınıflarımız aynı kattaydı Fidan'la. Bizim kattaki bildirilerden o sorumluydu. Bir teneffüs sınıfın kapısında bulutların arasından azametiyle sıyrılıveren güneş gibi belirmiş, gözleri ve başıyla beni çağırmıştı. Sahibinin sesini duymuş bir yavru köpek gibi kuyruğumu sallayarak koşup yanına gitmiş, büyükçe bir sarı zarf içinde verdiği bildirileri elinden almıştım. "Sana şimdilik elli tane ayırdım, bitirebilirsen veririm daha," demişti. Sonra da sağ eliyle sol dirseğime dokunup, "Haydi başarılar, kolay gelsin," diyerek uzaklaşmıştı. Diz çukurlarına bakakalmıştım elimde kocaman zarfla. Hiç bildiri dağıtmamıştım hayatımda. Bildirileri dağıtamadan Yusuf geldi zaten ertesi teneffüs. Soğukkanlı bir panikle, idarenin arama yapacağını öğrendiklerini, bildiri dağıtma işinin ertelendiğini söyleyip, zarfı elimden alıp gitti. Kendimi Fidan'a ispatlayamamış, elli bildiriyi bitirip bir daha görüşme, konuşma imkânını, elini koluma bir kez daha koyma ihtimalini kaybetmiştim.

Benimle dördüncü kez konuşması da o geceydi işte, olayın olduğu gece. "Akşam sahilde buluşuyoruz," diye gelmişti Yusuf. Erdinç Hoca'nın dersinden çıkmıştık. "Sınav öncesi moral olsun diye bir araya geleceğiz. Barış ve Zeki de gitar çalacaklar, bira falan da içeceğiz." Dedem mümkünü yok bırakmazdı beni gece. Okuldan çıkar çıkmaz dükkâna uğramıştım o yüzden. Saatlerce yalvardım dedeme. İzin koparmak için yüzlerce kasa taşımış, kamyonlara irsaliye kesmiştim ambarda. En sonunda dedem, "Son otobüsle döneceksin ama, kırarım kemiklerini," deyip izin vermişti. Ödü kopuyordu, yazın babam döndüğünde "Size çocuk emanet ettik, gözünüzün önünde it olmuş haberiniz yok, yazıklar olsun!" diyecek diye. Oysa ben akşamları evde oturduğum halde epey yol almıştım itlikte. Öğle aralarında kalabalıkça girdiğimiz kırtasiyelerden kalem, silgi, hesap makinesi gibi ıvırzıvırlar aşırıyor, sırf pislik olsun diye apartmanların asansörlerine işiyor, babaannem mukabeleye gittiğinde mahalleden çocukları toplayıp VHS'den toplu porno izleme etkinlikleri düzenliyor,

dükkâna her uğradığımda dedemin kasasını patlatıyordum. Bitişikteki dairede oturan Gülderen ve annesinin balkonda asılı çamaşır ve çoraplarını çalıp, mahallenin piçlerine sattığım bile oluyordu. Oysa dedem, yalnızca karanlıkta kötü olunur sanıyordu.

Eve gidip üstümü değiştirdikten sonra sahile indim. Meydan kahvesinin az ilerisindeki banklarda gördüm onları, ellerinde gitarları, biraları oturuyorlardı. Kızların hepsi henüz gelmemişti. Teker teker dökülüyorlardı. Bir yarım saat kadar sonra Fidan da geldi. On dört-on beş kişi kadar olmuştuk. Yusuf, "Mendireğe doğru gidelim, burada çok ortalık yerdeyiz, laf ederler," deyip hepimizi önüne katmış, kayalıklara getirmişti. Ben kayalara oturanları dikkatle takip edip, Fidan'ın yanına düşmeyi başardım. "Nasılsın?" diye sordum Fidan'a yan yana oturunca. Nasılsın kadar aptalca çok az soru vardır herhalde. Kapıdan girerken görülene, "Geldin mi?" diye sormakla yarışabilir. Gülümsedi, "İyiyim," dedi. "Sen nasılsın bakalım?" O sonundaki "bakalım"ı koymasaydı gülümsemesine bu kadar bozulmazdım belki ama beni kreşten almaya gönderilmiş komşu kızı abla gibi bana "Sen nasılsın bakalım?" deyiverince bütün tadım kaçtı. "İyiyim ben de, okul falan, uğraşıyoruz işte."

Kayalıkların üstünde kimi şarap içiyor, kimi de sık sık dolusu gelen siyah poşetlerin içinden çıkan kutu, şişe biraları dikliyor, Barış ve Zeki ise insanın içini kıyacak solcu şarkıları çalmaya devam ediyorlardı. Birkaç başarısız sohbet girişiminde daha bulundum Fidan'la. Heyecanlanıyordum işte anasını satayım, terlemiş avuç içlerimi pantolonumu sürüp duruyordum. Ben bacaklarımı sıvazlayıp dururken o da kalabalığın benim dışımda kalan kısmıyla okuldan, idareden, fen sınıfındaki arkadaşlardan birinin kaşını patlatan faşistlerden, sınavdan konuşuyordu. Arada göz göze geldiğimizde bana hafifçe, soyluca bir ikramda bulunurmuşçasına gülümsüyor, sonra yine kalabalıkla dünyayı kurtarmaya dönüyordu. Kıskançlık ve utançla, gelen her yeni siyah poşetin içinden bir kutu daha bira alıp, içtikçe içiyordum. Evi, dedemi, son otobüsü bile boşvermiştim artık. Bir ara bir sessizlikte denize ve körfezin etrafına bir gerdanlık gibi yerleşmiş uzak ışıklara dalıp gittiğini gördüm Fidan'ın. İyice sarhoş olmuştum. Çatılmış kaşlarının altında nazikçe kısılıp uzaklara dalmış gözlerini kırpışını izledim bir vakit. Daha fazla dayanamadım, içimde biri konuştu sanki; "Fidan, benim sana söylemek istediğim bir şey var," dedim. Cümlenin sonuna doğru, dilim ağzımın içinde şişmiş gibi kelimeleri yuvarladığımı hissettim. Bundan utanamayacak kadar sarhoştum artık ama. Zaten gözümü de karartmıştım. Fidan bir süre başını bile çevirmeden durdu, uzaklara, yazları dedemin denize girelim diye götürdüğü ama

kendisinin sadece pembe göbeğini güneşte kızdırmakla yetindiği Tanaşa-Dalyan sahiline doğru baktı. Sonra gözünü baktığı yerden ayırmadan kafasını bana çevirip belli belirsiz gülümseyerek, "Öyle mi?" dedi. Bir roman ya da film karakteri gibi davranıyordu. Bense basbayağı bendim ve çok eğreti duruyordum yanında, kıçlarımızın paylaştığı o kayanın üstünde. Hayatımda ilk defa olarak duyduğum bu aşk denen şeyde bir gariplik olduğunu o anda, orada sezdim ilk kez. Beni sevmediğini de, sevmeyeceğini de gayet güzel biliyordum aslında. Sürekli azarlıyor gibi konuşuyor, varlığımı bana çok önemsiz bir şeymişim gibi davranarak zayıflatıyor, bazen de bana hitap ederken bile, beni orada yokmuşum gibi bir zavallılığın içine düşürüyordu. Ya yapmam gereken bir şeyleri anlatıyor ya da ben onun her anlattığından bir şeyler yapmak zorundaymışım gibi bir heyecana kapılıyordum. Ben ki dedeme inat olsun diye bütün geceyi balkonda geçirip üç gün hasta yatacak kadar kimseye eyvallahı olmayan adamdım, birinin bana böyle davranmasını sindirmem için ona gerçekten âşık olmam lazımmış diye düşünüyordum. Demek ki aşk, âşık olduğun şeyin bile üstünde bir şeydi. Seni uyuz etse bile bu ondan bir şey eksiltmeye yetmiyordu.

"Evet," dedim. "Ne zamandır söylemek istiyordum, fırsat olmadı." Tam gözlerini bana çevirip merakla açmıştı ki arkada bir gürültü koptu. Herkes kayaların üzerinde, dikilmiş mumlar gibi hareketsiz ayaklandı. Derken bizim çocuklardan bir ikisi bağırışların geldiği yere doğru koşuştular. Daha ne olduğunu anlayamadan seslerin geldiği rıhtım tarafında birinin denize düştüğünü duydum. O tarafa doğru yürüdüm ben de Fidan'ın peşinde. Bizimkiler tamdı. Demek ki denize birini atan da onlardı. Kayalara dönüp yeniden eller şişelenince anlattılar mevzuyu. Balıkçılardan biri bira almaktan dönen Yusuf'un önünü kesip, hırgür etmişti. O da daha bizim çocuklar yanlarına yetişemeden tutup balıkçıyı denize savurmuştu. Güçlü kuvvetli bir çocuktu Sarı. Kısacık boyuyla, bir boğayı devirebilirmiş gibi kudretli görünürdü. Gülüştük, o anlattıkça biz üstüne kattık, eğlendik bir süre. "Biz de bu şehrin evladıyız"a bağladık. "Bu denizin, mendireğin, körfezin, bu iyotlu havanın tadını biz de çıkarırız."

Şamata, sohbet öbeklerine bölünmeye başlayınca Fidan bana dönüp, "Bir şey diyordun?" dedi. Az önce yaşanan itiş kakışın tantanasından biraz ayıldım gibi geldi kendimi bir yoklayıverince. Lafa yeniden nasıl, nereden gireceğimi bilemedim bir an. "Evet," dedim. "Ne zamandır konuşmak istiyordum zaten." Oturduğu yerde dönerek yüzünü bana çevirdi. Kaşları gözlüğünün üstüne çıkmış, gözleri tam açık bana bakıyordu. "Dinliyorum," deyip elindeki şarap şişesinden bir fırt daha çekti. "Ben…"

dedim. “Sizi amına koyduğumun çocukları!” diye bir yaygara koptu. Balıkçılar, ellerinde sopalar ve zincirlerle, bağrışıp küfürler ederek birer birer kayaların üstüne atlıyorlardı. Kimin neresine ne denk gelirse vuruyorlardı. Kemiklerden ve göğüs kafeslerinden üzerlerine patlayan sopa ve zincirlerin sesleri dönüyordu. Kırılan şişe ve zincir şangırtılarıyla bağırışlar arasında Yusuf’u denize attılar. En kenarda olduğum için bana hâlâ biri yetişememişti. Tam bu sırada bir diğeri Fidan’ı kısacık saçlarından tutup kendine doğru çekti. O savruluşla gözlüğü gözünden düşüp kayaların arasına yuvarlandı. Gözlüksüz kalan gözlerinin kısık çaresizliğiyle bana baktı ya da şimdi düşününce vicdan azabıyla ben öyle hatırlıyorum. Adama doğru davrandım, gidemedim. Korkuyordum. Arkadaşlarım, bütün gün çapari atan, ağ toplayan, sandık taşıyan, kürek sallayan ızbandut gibi balıkçılardan gözümün önünde dayak yiyordu. Balıkçılar sarhoş, öfkeli ve emanetliydiler. Bir boşta ben kalmıştım. Fidan’ı saçından kavrayan bir gözü bembeyaz balıkçı elindeki sopayı bacaklarının arkasına arkasına, o güzelim diz çukurlarına indiriyordu. Adamın üstüne atılmaya korkuyordum. Üstüne atlasam elindeki manivelayla ağzımı yüzümü dağıtacaktı. Bir de üstüne, arkadaşına çullandığımı düşünen başka balıkçıların da dikkatini çekip orada kurtların arasına düşmüş taze yavru bir ceylan gibi parçalanacaktım. Yapabileceğim tek şey vardı; kaçmak. Fark ettirmeden, önce yavaş sonra hızlı hızlı uzaklaşmaya başladım. Köşeyi dönünce de koştum. En son gördüğüm Fidan’ın dizlerinin üstüne çökerek yığıldığı ve bir başkasının Zeki’nin sırtına gitarı indirip kaldırdığıydı.

Kız Meslek Lisesi’nin arkasından doğruca karakola ulaştım koşarak. İçeride birkaç polis televizyon izliyordu. Ciğerimdeki son nefes kırıntısıyla olan biteni anlattım, gelirken koştuğum hızla. Memurlar ağırdan alıyorlardı. “Tam olarak nerede?”, “Kaç kişiydiler?”, “Sizin o saatte orda ne işiniz var kızlı erkekli?”, “Kimin çocuğusun sen?”. Saçma sapan soruyorlardı. Tantanaya nöbetçi amir de çıktı odasından. Babamdan biraz daha yaşlıca görünen, kır saçlı, suratsız bir komiserdi. Polis üniformasının en sevimli adamlara bile bu yüz ifadesini verebildiğini biliyordum. Aynı aptal saptal soruları o da sorduktan sonra, “Çıkın da bir bakın bakalım,” dedi memurlara. “Varsa bir şey çağırırsınız beni de.” İki memurla beraber çıktık. Olayın olduğu kayalıklara geldiğimizde balıkçılar çoktan gitmişlerdi. Çocukların hepsi kan revan içindeydi. Bir yerleri kırılmış olanlar, patlamış dudağını tutanlar, birbirlerine sarılmış ağlayanlar, kayaların üstüne savaş artıkları gibi serilmişlerdi. İnleyenler, ağlayanlar arasında Fidan’ı gördüm. Baygındı, yüzüstü yatıyordu. Polislerle birlikte kayaların başında beliriverince hâlâ sırılsıklam olan Yusuf yerinden doğrulup üstüme yürümeye kalktı. Küfürler ediyor, “Bizi sattın köpek!”

diye bağırıyordu. Polisler Yusuf'u tutup koluna girdiler. Arabaya götürüp bıraktılar. Dönerken biri telsizden ambulans anonsu geçiyordu. Tüm gözler küfür eder gibi üstümdeydi. Bir müddet sonra iki ambulans geldi. Hepimizi doldurup devlet hastanesine taşıdılar, oradan da karakola. Fidan hâlâ baygındı.

O hafta hiç okula gitmedim. Hem duyacaklarımdan korkuyordum hem de dedem beni karakoldan alıp eve götürdükten sonra yarım saate yakın dövmüştü. Yüzüm gözüm bere içindeydi. Ertesi hafta başı, pazartesi sabahı 8.20 otobüsüyle okula gittim. Fidan yoktu. Olmasını zaten beklemiyordum da yine de o otobüsün ön kapısından biniverse tüm korkum ve azabım buharlaşıverecekti sanki.

Okulun, okul-aile birliğinin parasıyla iki yanına alçıdan İon sütunu kondurulmuş görkemli nizamiyesinden girerken Yusuf fark etti beni uzaktan. Bana doğru koştuğunu gördüm. Otobüsten inmiş öğrenci kalabalığını yararak çarşıya doğru koşmaya başladım ben de. Bir yandan daha dedemin dayağından iyileşmemiş bacaklarımla son sürat koşuyor, bir yandan da ne kadar yaklaştı, kovalamaktan vazgeçecek gibi mi diye dönüp dönüp arkama bakıyordum. Yalnız değildi, dört kişiydiler. Son sınıflardaki solcu tayfasından üç çocuk daha vardı yanında. Ve pek de vazgeçecek gibi değildiler. Bacaklarımda artık derman kalmamıştı. Ayağım takılınca yere yuvarlanıverdim. Yüzümün asfalta sürttüğünü hissettim. Bir anda üzerime çullandılar. İlk tekmeyi yediğim anda anne rahmindeymiş gibi kapandım. Dedemden bin türlü sebeple günaşırı dayak yediğimden, dayak yemenin ilmine vakıftım, kapanıp bekledim. Yorulana kadar tekmelediler. Bir yandan da hainliğimin cezasız kalmayacağını, onları nasıl yalnız bıraktığımı, nasıl karakolluk olduklarını söyleyip, küfürler ediyorlardı. Canımın acısından kafamın bulanmaya başladığını hayal meyal hatırlıyorum.

Ayıldığımda önünde bir araba dayak yediğim eczacının dükkânındaki koltuklarda yatıyordum. Ortalık limon kolonyası kokuyordu ve tanımadığım bir adam bileklerimi ovuyordu. Zar zor eve gidebildim o halde. Babaannem, Muazzez ebeyle oturuyordu gittiğimde, ödü koptu ihtiyarcıkların beni görünce. O gün yarı baygın yattığımı hatırlıyorum. O haftayı da okula gitmeden geçirdim.

Ertesi hafta okula gittiğimde ortalık sakinleşmiş gibiydi. Yusuf başta olmak üzere tüm solcular bana anasının oynaşını görmüş gibi bakıyor, hatta kimi denk getirebilirse yanımdan geçerken sövüyordu da. Fidan hâlâ okulda yoktu, Zeki ve birkaç çocuk daha ortalarda görünmüyordu. Beden

dersinde basket sahasının etrafında ısınma koşusu yaparken mırıldanarak sınıftan bir çocuk anlattı sonra olanı biteni. Gecenin hesabı ağır olmuştu. Fidan'ın bacakları iki dizinden kırılmıştı, ailesi alıp özele yatırmıştı, bu sene okula gelmesi artık çok zordu, hocalar sınavlarını hastaneye göndereceklerdi. Hatta belki de hiç yürüyemeyecekti. Zeki'nin dört kaburgasını kırmışlardı, kızlardan birinin kulağı yırtılmıştı ve dil sınıfındaki esmer çocuğun da sağ kolu kırılmıştı Üstelik ben hariç çocukların hepsine Kabahatler Kanunu'na muhalefetten bir de kamu davası açmışlardı ortalık yerde içki içtikleri için. Beni o akşam ifademi aldıktan sonra erkenden dedemle gönderdiklerinden bunların hiçbirinden haberim olmamıştı. Belki de davadan da bu yüzden yırtmıştım. Çünkü kavgaya karışmamıştım, üstelik söylemesi bir tuhaf ama polisle de işbirliği yapmıştım. Ama onlara kalsa arkadaşlarımı polise satmıştım, kavgada yalnız bırakmıştım, en azından kızları koruyabilirdim kavgaya girsem, paylarına düşen marizi azaltabilirdim. Bense kaçtığım yetmiyormuş gibi bir de polisi işin içine katmış, hepsini mahkemelik etmişim. Olan bu.

Hiçbiri konuşmadılar benimle sonra. Bir tek alt sınıflarda sıska bir çocuk vardı, o seneler sonra selam vermeye başlamıştı işte buralarda karşılaştıkça. Ama o da kırk yılda bir denk gelirdi zaten. Fidan hastaneden kazandı üniversiteyi. Kırık bacakları ve nazarıma gelmiş dizleriyle çakılıp kaldığı hastanede ders çalışmayı bırakmamış, sınav günü de babasının kucağında girip babasının kucağında çıkmış, sonra da Fransızca hukuk kazandığı haberi duyulmuştu. Diğerleri kazanamadılar, hiçbiri. Hatta Yusuf niyetinden bile vazgeçti. Aynı dershaneye gittim hepsiyle bir yıl. Gidecek başka dershane yoktu o zamanlar. Hiçbiri konuşmadı bir daha benimle. Canlarını kurtarmaya çalışıyordum. Korkmuştum, yapacak hiçbir şeyim yoktu. Kalıp dövüşemezdim, beni mahvederlerdi, onlardan daha iyi durumda olmazdım. Boşta kalmışken polisi çağırıp hepsini kurtarmayı düşünmüştüm sadece. Kimseyi satmak değildi derdim. Hainlik olsun diye kaçmamıştım, onları kurtarmak istiyordum yalnızca. Öyle olmadı ama. Onları kurtaramadım. Ben gidip gelene kadar onlar çoktan dayağın büyüğünü yemişlerdi. Kafasında şişe kırılanlar bile olmuştu. O yüzden sildiler beni, çizdiler üstümü. Affetmediler bir daha. Onları kurtarmak için kaçtığıma inanmadılar hiç. Nerde görseler kafalarını çevirdiler. Ben nereye girsem onlar dışarı çıktılar. Kimin yanına gitsem onlar onun yanından uzaklaştılar benimle konuşmamak için. Yalnızlık içinde kaldım. Ders çalıştım durdum, nefret ettiğim halde. Yüzlerce, binlerce soru çözdüm. Mahvettiler bir yılımı. Sonrasında bile hatta gelemedim kendime hiç. Onların yüzünden kazandım üniversiteyi. Bana, onları kurtarmak için oradan kaçan arkadaşlarına hiç acımadılar, onlara hiç acımadığımı

düşündüler daima. Arkadaşsız kalmanın ne demek olduğunu bilemezsiniz, onlar da bilmezler.

Sonraki yıl hepsi bir yerleri kazanıp gitti. Ben de kazandım. Dört bir yana dağıldık. Çok koymadı yoklukları, yeni arkadaşlar buldum, insan içine karıştım yeniden, ürkerek. Arkadaşmış, Allah belalarını versin hepsinin, nankörler! Ama Fidan'ı hiç çıkaramadım aklımdan. İçimde kızgın demirden yeni dökülmüş bir vicdan heykeli gibi oturdu durdu yıllarca. Belki bir beş yıl sonra gördüm bir daha, kafasını çevirdi beni görünce. Bacaklarına baktım ben de, güzeldiler.

bilye hikmet

Bir hamaktayım. “Mobilya tipi hamak” diyorlar bunlara, büyük yapı marketlerinin bahçe reyonlarında satıyorlar. Alıp evine getiriyorsun, kuruyorsun, bahçen varsa bahçeye, yoksa balkona yerleştirip, yedi dönüm bostan devrilip yatıyorsun. Sevdiğim kadının bana “Defol git!” dediği sokak lambasının dibinden yaklaşık yedi yüz kilometre güneyde, halamın emeklilik tazminatıyla aldığı evin alt kat balkonunda kurulu “mobilya tipi hamağımda” uzanmışım yanım üstüne. Balina kasa Mercedes’li müteahhitlerin ırzına geçmeyi akıl edemediği tepelere karşı aşk acısı çekiyorum. Aşk acısı çekmenin yeri de yok, yaşı da; nereye gitsen kafayı da taşıyorsun çünkü. Kaçarın yok. Bir insanın olmak isteyeceği yerler listesinde tartışmasız sıralamaya girecek bu yerde uzanmış, ölünce de acaba kıskanacak mıyız, âşık olacak mıyız, terk edilmek de olacak mı diye dertleniyorum. Kafamın içi öğlen uykusu gibi güzel, uyuşuk ama bir yandan da…

Hamaktan, hafifçe yanımda duran küllüğe doğru eğilip, son sardığım ve sonuna gelen çiftekâğıdı söndürüyorum. “Kırk beş derece güneşin altında kırmızı şarap içen bir neslin ahfadıyım, bu sıcakta takılmayıp ne halt edeyim bu dertle?” diyorum kendi kendime. “Ölünce de acaba,” diyorum, “âşık olacak mıyız böyle?”

Söndürürken aklıma Bilye Hikmet geliyor nedense. Akıl ne cilveli bir dehliz, hangi kapıdan nereye çıkaracağı belli olmuyor. Kiminle karşılaşacağını hiç bilemiyorsun. Bir ilkokul öğretmeni çıkıyor mesela bazen karşına, uçlarını birleştirdiğin parmaklarına vuruyor cetvelle. Bir polis kimlik soruyor mesela, “Nerden geliyonuz böyle bu saatte?” diyor. Sonra yaşlı bir teyze pazar çantalarını taşıtıyor, kapıya gelince poşetlerinden birini yorgun, buruşuk ve mavi damarlı eliyle aralayıp bir elma veriyor. “Helal et!” diye mırıldanıyor kapıyı kapatırken. Sen unutsan da onlar o dehlizlerde saklanıyorlar, çağırmasan da geliyorlar işte böyle

bazen. “Bir Bilye Hikmet vardı,” diyorum ardından. “Hey gidi, nasıl da yaşlanıyoruz dinini, kitabını!” Kötü kokuyor küllükte zıvana.

Ben onu tanıdığımda on iki yaşındaydım, öldüğünü öğrendiğimde ise yirmi bir. Belediyeye ait, çadırlı bir yaz kampında geçirdiğimiz, önüne çıkmalar yapılmış çadırlarda yazladığımız senelerdi. Bir deliyle tanışmak için en tehlikeli yaşlarımdı benim de. İki ihtiyar kardeş, ailelerin kurduğu çadırlardan uzak bir köşede geçirirlerdi sezonu. Akşamları mangallarını yakıp rakılarını açabildikleri, kampın ta öbür ucundaki Alman malı, dandikten bir çadırda kalırlardı Bilye Hikmet ve abisi Bacaksız İsmet. Bu adamcağıza neden Bilye Hikmet denirdi acaba? Hiç çözemedim bunu, kimseye de sormadım aklıma gelip. Ama Bilye Hikmet dedin miydi tüm Bandırma, Erdek, Perama civarında aynı adam canlanırdı milletin gözünde, onu iyi biliyorum.

Bilye Hikmet, bilmeyenlerin, tanımayanların sübyancılık yakıştıracağı kadar çok severdi çocuklarla vakit geçirmeyi. Gündüzleri, Küçük Bakraç’ta kendi yaptığı yığma iskelede oturup susuz rakısıyla iskeleden atlayan çocukları seyreder, onlarla oyunlar oynar, kimisine yüzme öğretir; geceleri de bamteli la’ya akortlu uduyla Büyük Bakraç’taki, Erdek’teki içkili lokantalara yevmiyeye giderdi. Gövde dantelaları sökülmüş, çirkin, akort tutmaz bir uduyla, biraz daha sevdiğini bildiğimiz bir de cümbüşü vardı. Udunu dışarıda, işte, cümbüşünü evinde, çadırda çalardı. İstisnasız her akşam, işe giderken, duşunu alıp akşamlıklarını giymiş kamp çocuklarını selamlar, duvarın üstünde oturan burunları soyulmuş çocuklara hakiki musikinin en ağırından birkaç eser terennüm eder, öyle giderdi. “Gönül kapım açıktır, çalmadan gir içeri.” Sanki çadırının kamelyasına astığı deve çanını tıklatsak, bize, çocuk oluşumuza bakmadan, ziyafet sofraları kuracakmış gibi içten söylerdi bunu. Kendisi de, iki bacağı Kıbrıs Çıkarması’nda kopmuş abisi de ne zaman çadırlarına gitsek ellerinde avuçlarında ne varsa sunacak gibi heyecanlanan candan adamlardı hakikatte de. Bir akşam kampın müdürü Necdet Amca’nın emekliliğini kutlamıştık da, kendi kaşığıyla piyaz ikram etmişti anneme Bacaksız İsmet. Kendi çocuklarının bardaklarından su içmeyen kontes annem de kibarlığından ses çıkarmamış ama bir on yıl anlatmıştı bu midesini kaldıran misafirperverliğini İsmet’in, orda burda; “Bir de yaladı kaşığı şöyle piyaza sokmadan önce, ay yesem bir türlü yemesem bir türlü, hayır adam sakat da, yazık.”

Kötü çalardı Hikmet. O kadar kötü çalardı ki biz çocuk halimizle, ne çaldığını bile bilmiyorken, kötü çalıyor olduğunu fark ederdik. Telleri akortsuz, icrası sazından ayrı bir âlemde şarkılarına başlar, çaldığı şeyi ya

da güftesini unutur, şarkıyı söylerken küt diye bırakıp rakısından içer, sonra devam etmeye döndüğünde başka şarkıya girerdi. Bu kadar yetenekten mahrum bir adamın, bunu bir iş olarak sürdürmesi, bu kadar imkânsız birinin halen çalışabiliyor olması bile bir mucizeydi. Ama benim de, Ulaş'ın da, hayatlarımızda gördüğümüz ilk enstrüman çalan adam olmasına hürmetimizden, hemen her akşamüstümüzü şenlendirmesinden hoşnut olurduk bet sesiyle. Deniz oyunları bitip, duşlar alınıp, kampı mangal dumanları sarmaya başladı mı, etler, kanatlar pişip de çadırdan çağırılana kadar onu dinlemeye vaktimiz olurdu. Saçlarımız henüz ıslak, burun ve dirseklerde deriler kızarıp erimiş gelir, sararmış tüylü kararmış bacaklarımızı katlar kıvrılırdık kamelyasına çadırının. Aksak bir ritimle ellerinin üzerinde oradan oraya koşuşturan bacaksız abisi yemeği hazırlarken o bize güzel şarkılar çalar, mahvederdi. Tuhaf adamlardı ikisi de. Biz de bir tuhaftık demek ki, her akşam gider dinlerdik, matah bir şeymiş gibi. Adam yerine konup ağırlanmak hoşumuza giderdi.

Öyleydiler ama hakikaten, tuhaftılar; yılana terbiye öğretecek kadar tuhaflıklarını, ben gördüm. Mavi içdonlarıyla denize girecek, cayır cayır yanmasınlar diye sırtlarına zeytinyağı sıvayacak kadar alelade adamlardı, her ikisi de. Kampta birini vurdulardı bir gece. Biz sabah, tantanayla uyandık. Sonradan çıktı ortaya, ablasının kocasını vurmuş âşığıyla beraber Kirazlılı Salih. Yalnızca enişte değil, patronuydu da Fuat Amca. Zahire işi yaparlardı beraber. İlkokulu bile zorla bitiren Salih'i yanına almış, babalık etmişti ona. "Görüyor musun nankörü? Kumlarda bırakmış ölüsünü enişte sinin, âşığıyla birlikte kaybolup gitmiş sabah ışımadan. Gönen'de çevirmişler yolunu sonra."

Bütün gün kumsal polis kaynadı. Filmlerdeki sarı naylon şeritlerden çektiler kuma direkler dikip, Bilye Hikmet'in iskelesine bile gerdiler bunlardan. Bizim deniz işi iptal oldu o gün. Cenazeyi alıp götürdüler. Tüm kampta ağızlarda buruşuk bir tat. Ne deniz ne eğlence. Geceki tantanadan sonra öğlen vakti kalkıp Bilye Hikmet'in çadırına gittik Ulaş'la. Ulaş can dostum. Ölüm olayını olgun karşılıyoruz ikimiz de, yaşımızdan fevkalade büyüğüz, acayip solcuyuz. Dinlediğimiz müzikler, babalarımızın bıyıkları, evdeki kitaplar falan; aman diyeyim. Hikmet'in cümbüş çalası yok. Hava pek cümbüşlük değil. Kampta matem, kaşe bir palto gibi örtmüş aydınlığı. Bilirmiş gibi yağmur bile yağmış, hava kapanmış, iptal edilen okul gezisi günlerindeki gibi olmuş. Sessiz herkes, bir çadırdan öbürüne bile camdan kadehler üzerinde yürürmüş gibi yumuşacık geçiyor. Sanki en ufak bir ses olsa biri daha ölecek gibi.

Kamelyada otururken bir köryılan geldi yanaştı çadırın önüne. Gündüz

aydınlığında pek geldiğimiz yer değil Bilye Hikmet'in çadırı. Korktuk. Ama delikanlıyız, kız çocukları gibi çığlık atmadık yine de. "Hikmet Amca, yılan!" diye bağırdım. "Geç geri," dedi Bilye Hikmet. Gürültüyü duyan Bacaksız İsmet davrandı çadırın içinden. "N'olmuş?"

"Bi'şey yok, yılan gelmiş çadırın önüne." "Ben süt kaynattıydım, onun kokusuna gelmiştir, dehle gitsin."

Kamelyanın önüne çıktı Bilye Hikmet. Yılanın karşısına geçti, diz çöktü önünde içi dolu, etli bir kemer gibi çöreklenmiş hayvanın. Ulaş'ın da, benim de gördüğümüz ilk canlı yılandı. Hikmet göz göze gelmeye çalışır gibi bekledi yılanı bir süre. Sonra, "Şşş," dedi. "Haydi şahmerana haydi şahmerana."

Yılan sanki pis bir koku almış da birden irkilmiş gibi seri bir hareketle başını geriye çevirdi, sonra bütün vücudunu başının peşi sıra sürükleyerek geldiği çalılara doğru kaybolup gitti. Gözden kaybolana kadar önümüzden bir dizi boncuk gibi sürüklenerek gidişini izledik. Susmuştuk. Bir günde ikinci, hatta denize giremeyişimizi de sayarsak üçüncü olayımızdı bu. Ödümüz patladı. O gece ne ateşlenmiştim ben. Gecenin serininde Erdek'e hastanelere taşıdılar beni. Kâbuslar gördüm. Şahmeran gördüm, ne olduğu hakkında hiçbir fikrim dahi yokken. Uyanıp uyanıp kustum. Korku, çocuğun önce karnında ağrı, akşamına bulantı ve ateş, gecesinde kâbustur çünkü.

Ben, Bilye Hikmet'i tanıdığımda on iki yaşındaydım. Öldüğünü öğrendiğimdeyse yirmi birimde, üniversitedeydim. Annem, "Aaa… bak kim ölmüş!" başlığıyla vermişti haberi. Yurttaydım, telefona çağırmışlardı akşam, iki akşamda bir arardı annem. Öyle alelade bir haberdi memleketten, durmadım üzerinde. Ben daha çocukken ellisini geçmiş iki bekâr erkek kardeşi, yalnızca kampımızda kalan tuhaf adamlar olarak hatırlıyordum çünkü. Ertesi senesinde gelmemişlerdi bile kampa zaten.

Bir hamaktayım ama şimdi. Çiftekâğıdımı küllüğe daha yeni bastırmışım, göğsümden karnıma doğru hafiften bir ter süzülüyor, içime bir ad koyacak olsam Leyla derim, öyle güzelim. Halam da buz gibi limonata depolamış dolaba. Tuhaf şeyler düşünürken Bilye Hikmet geldi aklıma. O dandikler dandiği göğsü dantelasız uduyla, kötü şarkılar çaldığı halde sabahlara kadar masadan masaya, gazinodan gazinoya gezen, dişleri çadırda, tel dolabın üstündeki su bardağında dinlenen adam düştü aklıma. Sonradan öğrendiğimizi hatırladım, neydi Bilye Hikmet'i masa masa gezdiren Erdek'te, Tatlısu'da, Bakraç'ta.

Kirazlılı Salih'in eniştesini boğazlayıp kumsala yatırışının ardından bir ay kadar zaman geçmişti, sabaha karşı çadırın brandasına vuran kırmızı-mavi ışıklarla uyandık. Telsiz sesleri, insanların uyumasına aldırmayan densiz polis bağırtılarıyla, gevşek toprağın üstünde patırdayan ayak sesleri arasında çıktık çadırlardan ahalice. Bacaksız İsmet, bir oyuncak ayı gibi yerleştirildiği plastik sandalyede oturuyor, Bilye Hikmet onun yanında ellerini önünde kavuşturmuş don paça dikiliyor, polislerse çadırın toprağa gömülü eteklerini eşeliyorlardı. Birkaç paket buldular eteklerin altında gömülü. Hikmet'le biraderini ve paketleri toparlayıp koydular bir ekip minibüsüne, ahalinin kınayan, şaşıran, utanan bakışları arasından sürükleyerek. Gidiş o gidiş. Bir daha çadırı söktürmeye geldiğinde Bacaksız İsmet'i görmüştüm sadece, o da bir arabanın içinde bekliyordu ve hiç inmedi üstelik de.

Meğer Hikmet, göğüs işlemeleri olmayan udunun teknesi içinde cigaralıklar, küçük kokain paketleri taşır, onları gittiği mekânlarda tanıdığı sayılı müşterilerine satarmış. O bet sesiyle etrafın en aranan udisi olmasının kerameti buymuş meğer. Hikmet'e edilen itibar, ruhları değil kafaları güzelleşsin diyeymiş. Esrarı, eroini, kokaini bir uyuşturucunun farklı renklerdeki halleri sandığım o yaşlarda, benim için inanılmaz bir deneyim olmuştu Bilye Hikmet'in sabaha karşı enselenen torbacılığı. Şimdi ne zaman ud görsem…

Daha küllüğe yeni bastım sigaramı. Zıvanası kokuyor acı acı. Nerden aklıma geldiğini buldum Bilye Hikmet'in de. Sahi, gerçekten de, cennette de âşık olacak mıyız? Orada da kıskanacak mıyız sevdiğimizi ölesiye, öldüresiye. Cennette olabilecek miyiz sevdiğimizle, aramıza ayrılık girmeden? İstememek olmasın orda bari, bırakıp gitmek olmasın hiç olmazsa. Gönül kapıları açık olsun, çalmadan girilsin içeri.

Kalkıp limonata doldurmalı.

her kanser erken ölümdür

"Siktirsene sen ordan!" diye bağırmamak için sağ elimle kavradığım çantamın sapını sıktım. Elinde, artık ne dediği açık açık belli olan tahlil sonuçlarımla doktor önde, ben arkada, girdik odasından içeri. Ölen benim, sen doktorluk pozları kesme derdindesin. Şunu unutma doktor bey, sen altı yıl tıp okuduğun için kanser olmamış değilsin, sadece sıran gelmemiş, o kadar!

Demedim, sustum. Yakıştıramadım kendime. Küfür etmeyi sevmem ben. Zaten Ünal'la evlenene kadar küfür duymamıştım desem, yalan olmaz. Bağırıp çağırsam, "İlk öğrendiğinizde böyle bir tepki vermeniz normal elbette," diye bilmişlik yapacaktı, tuttum kendimi. Aman kalsın, bir an önce şurdan çıkayım da nasıl olsa bir şey olur; ben de akıtırım zehrimi birine. Sokaklar bela dolu, ayı dolu, kavga etmek için, kafalarına çanta yemek için bekliyorlar nasıl olsa.

"Buyurun lütfen," dedi doktor kibarca. "Kötü haber vereceğim, buyurmaz mısınız?" demek bu. Oturdum. Sayısız ilaç eşantiyonu, kırtasiye malzemesi tarafından bayramyerine çevrilmiş, alelade bir doktor masasının ardına mevzilenip oturdu o da. Kalemliğine bayıldım, istesem verir mi? Aman vermesin, şimdi herkes acıyacak zaten bana. Ben ölüp giderken, onlar yaşamaya devam edebildikleri için bana karşı ezilecekler, vicdan azabı duyacaklar ve bu azabı bana acıyarak hafifletecekler içlerinde. İstemiyorum zaten kalemlik malemlik, vermesin. Elişi dersine ödev mi yapacağım sanki kalemlerle. Hoş, adam zaten onkolog. Kimse grip olduğu için, sırtı tutulduğu için gelmiyor ki. Gelenlerin hepsi ölüyor ya da ölmek üzere. Bu kadar insana eşantiyon mu yetişir? İşte ben de sana acıyacak bir şey buldum, genç-yaşlı demeden tüm hastalarıyla senli-benli konuşan artist doktor. Sen başarısız bir doktorsun. Çünkü başarısız olmaya mahkûm bir alan seçmişsin, sana gelen hastaların hepsi bu hastalık yüzünden ölecek ve sen hiç kimseyi tamamen kurtaramadan emekli olacaksın, seni zavallı.

“Maalesef,” diye başladı söze. Maalesef, beyaz bir kâğıdın tam ortasına damlayan kocaman mürekkep lekesi gibi düştü içime. Sanki iki göğsümün ortasında bir yer, içine sıcak su dökülmüş çay bardağı gibi patladı, kırıkları ciğerlerime battı sanki. İlk defa yüzüne baktım, sağ yanağında sanki daha dün akşam çaydanlık devrilmiş de haşlanmış gibi büyükçe bir doğum lekesi vardı. Bir kez daha acıdım zavallıya. Şu tipe bak! Ben ölüyorum ama doktor bey, istesem yuvalar dağıtacak, hanlar, hamamlar yedirtecek kadar güzel bir kadınım en azından. Yazık sana!

“Maalesef, kanser çok ciddi ve tehlikeli bir hastalıktır. Ancak, inanın elimizden geleni yaparak, birlikte bunu atlatmaya çalışacağız.”

Bu da “Acılar içinde öleceksin ama bu acının tadını doya doya çıkarabilesin diye ömrünü uzatabildiğimiz kadar uzatacağız,” demek. Ve eminim Doktor Lekeliyüz, sen bu cümleyi kelimelerin sırasını bile değiştirmeden kim bilir kaç ölüye, kim bilir kaç kez söylemişsindir. Üstelik de tüm cümleleri, “biz” diye kurarak yapmışsındır bunu her seferinde, aynı esnafça yüzle. Sanki beraber ölüyormuşuz gibi. Senin merhametine îhtiyacım yok, o saat de hiç yakışmamış ayrıca. Bakıyorum yüzük de var parmağında üstelik. Yahu, karın seni nasıl bırakıyor evden dışarı o saatle sabahları? Evden çıkınca karından gizli mi takıyorsun yoksa o çirkin şeyi?

“Yalnız önemli bir nokta var. Hastalığın tüm vücudunuza yayılmasına engel olmak için göğsünüzü bir an önce ameliyatla almak zorundayız.”

Demek güzelliğime de kastettin Doktor Frankenstein. İki çocuk doğurdum ben. Tipime bakınca inanmazsın tabii, boyuncalar ikisi de. Kız iki ay ya emdi ya emmedi, bir daha biberondan, lastik memeden başka şey sokamadık ağzına. Oğlansa tenezzül bile etmedi emmeye. Tuzluymuş benim sütüm, doktor öyle demişti o zaman. O zamanların doktorları şimdikiler gibi değildi, gözünün içine baktılar mı, ciğerinin filmini görürlerdi. Tavşan dişli yavrularım benim, öksüz kalacaklar şimdi. Anne demenin insanın ağzında bıraktığı o tadı özleyecekler, beni özleyecekler. Zaten ölecekken bir de neden bir ucubeye dönmeye razı olayım, anlamadım. On dokuzunda kız çocuğu gibi memelerim hâlâ, el sürdürtmem onlara.

“Tek çaresi ameliyat mı bunun?” diye sordum. Gözlerimi hızla kaçırdım sonra. Pazarlık yapıyormuş gibi görünmek istemedim göz göze gelerek. Bana merhametle bakışını görmek istemiyorum hiç kimsenin. Başımı eğdim, önümdeki sehpada duran, uçaktan aşırılmış dergilere baktım. Al işte, çorabım da kaçmış. Doktora sorduğum sorunun cevabını almakta hiç acelem yokmuş gibi kafamı çevirip bileğimin hemen üstünden

dizkapağımın arkasına kadar uzanan kaçığı inceledim. Ne çirkin şey kaçmış çorap, ne acıklı şey. Sanki tecavüze uğramış gibi. Ve işte ben, kaçmış çorabı, teke düşmüş memesiyle hayatın tecavüzüne uğramış bir mağdur, bir ucube. Olsun, siyah olsa daha da çirkin görünecekti, bununla avundum. Mememi de vermem zaten.

"Maalesef göğsünüzü almak bile hastalığın ilerleyişini durdurmaya kâfi gelmeyebilir. O yüzden, operasyonun ardından, hiç vakit kaybetmeden tedaviye başlamak durumundayız."

Kâfi mi? Senin yaşın ne, başın ne ayol? Yeterli desene şuna! Böyle eski eski konuşunca daha mı âlim olunuyor yani? Hem ne tedavisi, daha mememi almana bile tamam demedim, sen saçlarımı dökmekten, beni gün boyu kusturmaktan bahsediyorsun. Vermem ben mememi. Başka çare bul. Bakma, şimdilerde ne evimiz ev, ne evliliğimiz evlilik gibi. Ama sen beni şöyle bir üç-beş sene önce görecektin. Nasıl güzeldim, nasıl gençtim, alımlıydım. Her hafta sonu dışarı çıkardık. Lokaller, işyerinin yemekleri, eğlenceler, doğum günü partileri, sözler, nişanlar, düğünler… Bir elbiseler, bir bluzlar giyerdim, görmen lazım. Benim kız cesaret edip giyemez onları şimdi. Canım kızım benim, talihsiz kızım. Ağızlarının suyu akardı Ünal'ın arkadaşlarının bile. Laf arasında, üstü kapalı asılırlardı bana. "Efendim, sizden güzel olmasın, sizin gibi esmer, zarif bir hanımdı bizim müdiremiz de…", "Saçlarınızı hep böyle açın, çok gitmiş size.", "Kırmızı bir hanımefendiye bu kadar yakışır, eşime de diyorum ama kırmızıya karşı pek mesafeliyiz.". En çok da nereme bakarlardı biliyor musun? Göğüslerime. Üniversitedeki ufak tefek maceraları saymazsak, Ünal'dan başkasına da el sürdürtmedim laf aramızda. Nerden bilirdim bugün burada senin karşında oturacağımı, hay benim kafama… Ama ben bacaklarımı daha çok beğenirdim her zaman, göğüslerime bir nazar değeceği belliydi zaten. Çorabımın kaçığının ucuna sürdüm elimi fark ettirmeden, yine canım sıkıldı. Var var, bacaklarımda da var nazar, muhakkak.

"Nasıl bir tedaviyi kastediyorsunuz tam olarak?" diye sordum, sanki hiç umurumda değilmiş gibi, doların kaçtan gittiğini sorar gibi, tezgâhtardan bir beden büyüğünü ister gibi, öyle lalettayin. Hatta parmağımla, şu bir kere dokunulunca dakikalarca durmayan denge oyuncaklarını dürttüm masanın üstündeki. Hepsi ilaç eşantiyonu bunların, bize bir kalemlik olsun vermezler ama. Domuz bunların hepsi, domuz; ölüyoruz şurda.

"Operasyonun ardından kemoterapi uygulayacağız. Kısa sürede sonuç almayı umacağız birlikte sonra."

Geçen hafta doktor, kocamın kredi kartı ekstresini buldum ben posta

kutusunda. Bak sana diyeyim; hiç âdetim değildir. Bugune kadar cebine elimi sokmuşluğum yoktur, hani yapmam ya, şeytan dürttü açtım, okudum. Bana her "İzmir'deyim," deyişinde burada bir otelde kalmış gecelerce, üst üste hem de. Şüphe insanın içini kemiren bir kurt doktor, çürütene kadar kemirir; sonra sen o pis kokuyu karşındakinden geliyor sanırsın. Belki de bu bir haftada kanser olmuşumdur ben. Belki de şüphedendir. Kalktım otele gittim. Rica ettim çocuktan, para verdim, memelerimi bankonun üstüne koyup cilvelenerek yalvardım bile. Buldu kayıtları çocuk; Nihal orospusu! Ünal'ın partiden arkadaşı Faik Bey'in karısı, benim de arkadaşım sözde. Başkası olsa, yine delirirdim, yıkılırdım yine, yediremezdim kadınlığıma da karılığıma da. Ama buna bir başka çıldırdım. Sinirimin ensemde attığını hissettim. Ellerimin ayaları karıncalandı, başım tuttu, dizlerimin menteşelerini çıkardılar sanki. Gözüm döndü. Onunla gitmiş o otele, Nihal'le. Onun memelerine sürmüş yüzünü ben evimde faturaları sıraya dizerken. Evimize girdi bu yılan, doktor. Anahtarı bile vardı bir zamanlar, kendi elimle vermiştim. Kocamla meselelerimi anlattığım kadının, meğer kocamla daha alengirli meseleleri varmış. Ben her mutfağa gidişimde onlar salonda otururken, nasıl otel köşelerinde iş tuttuklarını hayale dalmışlar göz göze gelip, düşünsene. Benim evime girip çıktı bu kadın, anlıyor musun? Benim koyduğum bardaklardan su içti, önüne sürdüğüm tabaklardan benim yaptığım yemekleri yedi. Ben bu kadına 'arkadaş' dedim doktor, anlıyor musun? O ne yaptı? Donunda çalkaladı arkadaşlığımızı da, ailemizi de, babamızı da. Ama ses çıkarmadım. Ne Nihal'e belli ettim durumu ne de kocama. Evlatlarıma hiç hissettirmedim bile. Neler neler geldi gözümün önüne. Benim yanımda ağızlarından çıkmış öyle alelade laflara bile neler taktım, kondurdum düşündükçe. Çeke çeke nerelere uzattım onları. Ama sustum. Uğradığın haksızlığı dillendirememek nasıl bir şey biliyor musun? Hani böyle rüyada bağırırsın, çağırırsın da sesin çıkmaz ya, hani bir yerlerin kesilir, yanar da, canının acısını çocuklarına duyurmamak için dudaklarını ısırırsın ya, onun gibi işte. Kanser eder insanı. Ertesi günü kalktım, bir avukata gittim, verdim dilekçeyi; tebligatı eline alınca öğrensin pezevenk. Avukattan çıkınca aklıma geldi. Ne parasındayım ne nafakasında, çocuklar da çocuk sayılmaz artık, elbet annelerinde kalacaklar. O sürtük mü analık edecek onlara? Önce kendi çocuklarına etsin, edecekse. Yine de kendileri bilir.

O gece kredi kartını istedim Ünal'dan. Sormadı bile. Sorsa "Cilt bakımı yaptırmak istiyorum," diyecektim, söylemeyecektim sizin hastanede çekap yaptıracağımı. Boşanmadan, giderayak maddi de olsa zarar vereyim istemiştim sadece. Hastane çıkışında da üstümü başımı düzecektim, en

beğendiklerimi alacak, beğenmediklerime bile sırf para vermiş olmak için alıp eve getirecektim. Öyle de yaptım. Söylemedim de, evden çıkarken, "Bengi'nin sergi açılışı var, oraya gidiyorum," dedim. Sahi, buradan çıkışta da derneğe gidecektim ölmeseydim. Her ölüm erken ölümdür, biliyorum doktor.

"Ailenizden birileriyle konuşmalı, hatta mümkünse eşinizle gelmelisiniz bir daha. Hemşire hanım birtakım belgeler imzalatacak size. Çıkmadan onlara da bir bakarsınız. Randevu alın lütfen bu hafta içi bir güne. Muhakkak yeniden gelin."

Ayağa kalktı doktor. "Hadi, daha kaç kişi ölmeyi bekliyor, git de yeni ölülerim gelsin," demekti bu. Ben de kalktım. Masasının yanından dolaşarak beni geçirmek üzere yanıma geldi. Bugüne kadar aldığı memelerden kendine dev bir üzüm salkımı yapabilecek bu adam kötü haberi vermiş, şimdi beni postalıyordu. Aptal gibi elimi uzattım kapıdan çıkarken. "Teşekkür ederim," dedim. "Bugün sayenizde öldüm, bu bilgiyle öyle bahtiyarım ki," demekti bu da. O da uzattı, tokalaştık. Kapıdan çıkarken, "Lütfen ümitsizliğe kapılmayın, tıp müthiş gelişti," dedi. "Bunun da üstesinden geleceğiz."

Ardımdan kapıyı kapatınca usulca, "Siktirsene ordan sen!" diye mırıldandım. "Hâlâ biz diyor pezevenk." Ben ölüyorum o hâlâ doktorluk pozları kesmede. Karşıda bir Migros olacaktı, oraya uğrayayım da bir çorap alayım kendime. Gezilmez böyle.

bir konsomatris hikâyesi

Ablam ilk evlendiğinde ben orta sondaydım, o da lise sonda. Savaştepe'ye Öğretmen Lisesi'ne göndermişti babam, okusun diye. Ama ablam mezun olmasına bir hafta kala bir garsonla evlenip babamın elini öpmeye geldi. Babam ikisini de dövüp kapı dışarı etti elbette. Bir hafta kocasıyla halamda kalan ablam, annemin incelikli kulis çalışmaları netice verip de babam affedince, evimize dönüp, güveysini de içimize soktu. İkisi de çalışmıyorlardı ve dışarıya kafalarını uzatacak paraları olmadığından bütün gün evin içindeydiler. Bana büyük eğlence çıkmıştı. Kısa süren evlilikleri boyunca hiç eğlenmediğim kadar eğlenmiştim. Hüseyin, çalışmanın insan tabiatına aykırı olduğuna inanan ve üstelik buna ablamı ve annemi de ikna etmiş bir adamdı. Babam yemiyordu. "Evlenecek götü vardıysa, adam gibi bulacak bir iş, çalışacak. Bakamam elin kazık kadar herifine ben!" diyordu. Hüseyin'in umuru değildi ama. Bütün gün, tatlı diliyle anneme nasılsa aldırdığı, Mobilet'iyle gezer, mahallenin çocuklarıyla topaç çevirir, taso biriktirir ve durmadan yemek yerdi. Nihayet babam ikisini de bir yere garson koydurup bir de eşya alıp ev açtı onlara yirmi dört taksit de, öyle düştüler yakasından. Çok üzülmüştüm gittikleri zaman. Benimle oyunlar oynuyorlar, televizyon seyrederken türlü komiklikler yapıyorlar, annemi ve beni çok güldürüyorlardı. Ayıp sayılabilecek şeyler yaptıklarında onları kazara yakalamanın bile bir eğlencesi vardı. Evde birileri vardı neticede. Abim, ablamdan da büyüktü ve kendi evinde, kendi düzeninde yaşıyordu. Ablam da yatılı okuduğu için evde annemden başka birilerinin olması bana iyi gelmişti. Gitmelerine çok bozulmuştum. Ama ablamın saadeti de çok uzun sürmedi zaten. Daha yirmi beş gün falan olmuştu ki bir akşam eve dönüp evi bomboş, Hüseyin'i buharlaşmış bulunca kapıya dayandı. Garson enişte, evi, annemin anlatırken dediği gibi, bir çift çorap bırakmamacasına boşaltmış, hatta evin demirbaşı olan davlumbazı bile söküp ortadan kaybolmuştu. Ablam yıkıldı, annem üzüldü, ben şaşırdım babamsa çıldırmıştı. Ardından mahkemeler,

savcılıklar, tutanaklar. Tırt. Öylece götürülen ve muhtemelen Hüseyin'e ilk para lazım olduğunda ufak ufak satışına başlanacak bir sürü eşya ve akrabanın arada bir hatırlayıp tahtalara vurduğu bir anı.

İkinci evlilik haberini aldığımda üniversitedeydim. Annem arayıp söylemişti, Uludağ'ın ilk otobüsüyle dönmüştüm Biga'ya. O zamanlar vardı. Şimdi kalktı o sefer Biga'dan artık. Assos'ta bir otelin barına çalışmaya gitmişti ablam, kaltak arkadaşı Gülfer'le. Bar, bize denen tabii, babam çıldırmasın "Dul karının ne işi varmış oralarda?" diye. Basbayağı gece kulübü. Biliyorum neresi olduğunu da. Adamın biriyle evlenmiş orda. Ama şimdilik imam nikâhı yapmışlar. Adam evliymiş çünkü. Oğlu üniversite sınavına girecekmiş bu sene, boşanacakmış da, sınavı bekliyorlarmış. O zamana kadar imam nikâhlı duracaklarmış ama. Halamla gönderdi haberini ablam babama telefon üzerinden. "Ne zaman boş bıraktıysam evlendi yahu!" diye anacaktı o günü babam seneler sonra bir Kurban Bayramı sabahı. Ama gözünün bebeği tutuşmuştu öfkeden o gün. Ardından amcamı ve eli haydar tutabilecek çağında bütün kuzenlerimi, esnaftan yakın ahbabı doldurup panelvanına, yarı saatinde Assos'a inmiş, kulübü basarak prensesi kalenin zindanından kurtarmıştı. Bir müddet kafamızı uzatmadık Biga'da, camdan, kapıdan. Saklandık ettik. Gelen giden olmayınca döndük sonra eski düzenimize. Enişte bey çok da bayılmıyormuş ablama dedik geçtik. Ablam dayağı yiyip oturduğuyla kaldı hasılı. Üç beş ay sürdü ablamın cezası. Bakkala bile çıkartmadı ablamı babam. Sonra Kaşıkçıobalı'nın mobilya fabrikasında iş buldular ablama. Yasak kırıldı. Babam da yorulmuştu artık onunla uğraşmaktan. Yaşlanıyordu, eskisi gibi değildi. Şeker ve tansiyon birbiriyle yarışıyordu, "Altmış yaş pis, göt etti fıs!" deyip duruyordu. Biga'nın içinde kendi haline bıraktı bir müddet sonra onu. Akşamları dışarı çıkıyor, Gülfer'le buluşuyor, Kaynanalar Parkı'na, Bigaspor'a, Avcılar'a çay, meşrubat içmeye gidiyorlardı. Ses etmemeye başlamıştı babam. "Gözümüzün önünde nasıl olsa, göt kadar yer Biga," diyordu anneme. Sonra Hastanebaşı'nda bir ev tutma niyetine girdiler Gülfer'le, annem de lütfenci olunca razı geldi babam. Bıkmıştı da ablamla mücadele etmekten. Böylece ayrıldı ablam bizden. Ben dışarıdaydım. Bayramda, düğünde, cenazede fırsat bulursam geliyor, ancak o zaman görebiliyordum ablamı da. Epey kopmuştuk. Bir de işin içine büyümek belası girince, eski tadımız kalmamıştı.

Çapındaki bütün Anadolu memleketleri gibi, kaynayan bir kazandır Biga. Kolları bilezikten prangaya vurulmuş gibi şangırdayan, günleri günle, akşamlan televizyonla geçen, misafirliğe giderken terliğini götüren kadınların kendilerinden başka herkesin dedikodusunu herkesle

yapabilecekleri, alevler içinde bir kazan. Ve esnaf aylaklığıyla dükkânlarının önlerine attıkları sandalyelerde bütün dünyayı eteklerinde çekip çeviren kuyu ağızlı kocalarının… Laf, söz gelmeye başlamıştı. Daha düne kadar kimse anlamazdı Biga'da iki genç dul kadının birlikte yaşamasını, evi çalıştırmıyorlarsa eğer. Hâlâ da çok yerde anlamazlar. Anlamamışlardı da o zaman. Aslı var mıdır, yok mudur bilmem, Gülfer'in bir sevgilisi varmış derlerdi. Evliymiş adam, hemen her gece yoklarmış Gülfer'i ama. İhtiyacı neyse alır getirir, bırakırmış da. Sonraları bir ahbabını da getirmeye başlamış. Basbayağı, her akşam, şarkılı, şamatalı muhabbetler duyulurmuş mahallede. Ablamın da günahına girdiler tabii. Adam dediler, ablamı dediler, dost dediler. Babamın kulağına getirilmiyordu bunlar. Annem, halalarım anlatmıyorlardı. Sağdan soldan duyuyor muydu bilinmez, elbet duymuştur bir şeyler ama. Bana da anlatmıyorlardı. Abimse hayatta karısından ve parasından başka bir şeyi umursamayan bir kazma olduğu için hiç müdahil olmamıştı.

Bir gece telefon geldi bana sonra yine. Ablam kaybolmuştu. Gülfer'in ağzını burnunu dağıtmıştı babam, yine de kimse bilmiyordu, demiyordu nerde olduğunu. Dostu dedikleri adamdan da iz yoktu. Üç ay sonra, annem açmış telefonu şansına, "Adana'dayım ben," demiş arayıp. "Evlendim Kepsutlu'yla, çok mutluyum, beni merak etmeyin." Babam reddetti o gün ablamı. Fotoğraflarını bile yaktırdı. Bir tek bebeklik battaniyesini kurtarabildi annem, bütün eşyasını verdirdi, sağa sola. Biga Gürses'e ilan bile verecekti, 'Ben bu köpeği reddettim' diye, halam durdurdu, "Rezil oluruz," dedi. "Daha ne kadar rezil olacağız be!" demişti, vazgeçmişti yine de ama.

Araları açılmış ablamın aramalarının bir vakit sonra. Öyle anlatmıştı annem, gözünün kenarına tutunan gözyaşını bırakmamaya gayretle… Ayda bir, iki ayda bir arar olmuş. "Mutluyum," diyormuş, "Hiç merak etmeyin, geleceğim zaten bir ara." Ama anneme bir buruk geliyormuş sanki sesi azıcık. Ama ne edeceksin işte, evlat; aman o mutlu olsun da, biz bekleriz, günü olunca gelir. Zamanla iyice kesti aramayı ablam. Kaybettik izini. Ölü müdür, sağ mıdır bilmiyorduk üç yıldır. Kime sorsak, kime sordursak bir ses, bir iz çıkmıyordu. Adaklar, hocalar, bakıcılar, falanca yerde trafik polisliği yapan akrabalara kadar çalınmadık kapı kalmadı. Annem dilekçeler vermiş, avukat parasına Pomak Mahallesi'ndeki bahçeli evi yemişti babamı bile çiğneyerek. "Anamdan kaldı o ev bana, evladımı arıyorum geri durun," demişti. Ve o üç yılın her gününü, polisten gelecek telefonu bekleyerek geçirdi, tek bir haber bile çıkmadığı halde.

Evvelsi gün aramış polis. Ablamı sormuş, neyiniz oluyor gibisinden.

Annem “Kızım,” deyince de, “Kızınız,” demişler, “bir otelde,” demişler, “ölüsünü bulduk, Samsun’dan arıyoruz. Gelin, alın. Asmış kendini.”

O telaşla yengemi arayabilmiş annem de. Yengem yetiştiğinde yırtılmış göğsü, devrilmiş limon kolonyası şişesi ve avcunun içine sıkıştırdığı tülbentiyle yatıyormuş salonun ortasında boylu boyunca. Abimle babam düşmüşler yola. Bana çok geç haber verdiler. Hep öyle olur zaten. Ablamı kulüpten kurtarmaya da götürmemişlerdi beni, okulum var, başıma bir iş gelmesin diye. Abimi, babamı ve ablamın boynu kemer izli, eti kesikli, sigara yanıklı ölüsünü taşıyan ambulans Sivrihisar’ı geçtikten sonra haber verdiler bana. Yine de cenazeden önce vardım cenaze evine, ilk kez ailemizden birini gömecektik. Ev, matemin kapkara gölgeler gibi odalarında dolaştığı, haykırarak ve hıçkırarak ağlayan başka ölümlülerin iniltilerine ilaçlarla ara verebildikleri bir lanet ocağına dönmüştü. Şefkatli teyzelerin, Azrail uzaklaşmamış da duyacakmış gibi fısıldayarak, “Yoldan geldin, yemek koyayım,” diyen buruşuk elleri karnımı doyururken katıldı aramıza ablam ölüsüyle. Çığlıklar ablamı uyandırabilecek güçteydi. Ablam oralı olmadıkça daha da yükseldi ağlayışlar, sonra, saatler sonra, günlerce sağanak yağıp da azar azar dinen rahmet gibi dindiler iniltilere, hıçkırıklara döndüler. Aldılar camiye götürdüler ablamı. Peşine düştük hatun kişi niyetine. Her şey film gibi gerçek olmaktan uzaktı. Gasilhaneye koydular. Annemle halam, bir de halamın ortanca girdi yıkanmasına. Sonra başı bağlı tabutuyla gelip oturdu musallaya. Üç kez sordular, üç kez helal ettik. İlk kez ağlarken gördüm babamı, ciğerlerime kızgın bir şeyler değdirip değdirip çektiler sanki, içim nefesime dar geldi. Sırtlandık, kamyonete koyduk, eşya taşıyormuşuz gibi. Ölünce nasıl da eşyalaşıyor, şeyleşiyor insan. Vecdi Abi, “Ben kullanamam bugün,” demiş, halamın damadı, şofor belediyede. “Başkası kullansın!” Başkası geçmiş direksiyona. Yeniceköy Mezarlığı’na vardık sonra. Yeniceköylü babam, yeri var kabristanda sırasıyla hepimizi bekleyen. Beyaz paketiyle bıraktık toprağı henüz yaş çukura, sonra da sanki biz öldürmüşüz gibi telaşla gömdük. Yok ettik izleri. Öylece gitti ablam. O tümseğin altında kalakaldı. “Üşür benim yavrum orda,” diye ağladı annem, kollarından tutulup mezarlıktan çıkarmaya uğraşırken çekiştirdiklerinde.

Yengem anlattı sonra, kabristan dönüşü, mutfakta bir kuytu yakalayıp. Kepsutlu evlenmemiş ablamla hiç. Altı ay olmadan başka adamların koynuna sokmaya kalkmış annemin çilli kuzusunu. Yapmam, etmem olunca da vermiş sopayı, vermiş sopayı. Tükenmek, kesilmek bilmemiş ömrünün dayağı, darbesi ondan sonra hiç. Dikiş içinde, yanık, kesik, çizik içindeymiş her yeri zaten. Annem fenalaşmış görünce gasilhanede. Öyle

böyle derken konsomasyona koymuş nihayetinde ablamı Kepsutlu Muammer. Üç yıldır pavyonlarda, müzikhollerde, kulüplerde çalışırmış ablam. Sahip çıkanı da yok. Kepsutlu'dan sonra bir adam daha olmuş. Hamile kalmış ondan. Döve döve düşmüş çocuk, bir hafta on gün kadar önce. Hastanede yatmış bir hafta, çok kan kaybetmiş. Otele çıkınca da gelememiş kendine bir daha. Sonrası malum olay… Pavyonun ayakçısı anlatmış babamla abime bunları. Morgda başında beklermiş, babacan bir ihtiyarmış. Çıkarıp üç kuruş para tutuşturmak istemişler eline, almamış. Abim anlatmış yengeme de dönünce.

Gecesinde kalabalık, ağlamaktan yorgun düşüp bayıldı, evi olan evine gitti, köyden gelen köyüne döndü, ben uyuyamadım bir türlü. Sabaha kadar kapının önündeki divanda sigara içtim. Ablamı, konsomatris ablamı, pezevenklerden hamile kalıp çocuğunu düşürünce intihar eden ablamı affedemiyordum. Orospuluk etmesi, anne-babamı bunca üzmesi, başımıza bunları getirirken başına bunların gelmiş olması falan da değil. Basbayağı beni ablasız bırakışını, bir daha hiç bir araya gelmeyecek olduğunu zaten bildiğimiz ailemizin bütünlüğünü bozuşunu, kendini öldürebilecek kadar aptal oluşunu sindiremiyordum. "Her zaman bir çıkar yol bulunur," diyordum "Bulunmaz mı?"

Annem çıktı kapının önüne ilk önce, sabah. Uyumamıştı elbet, belki içi geçmiştir bir iki dakika. Sarıldık, ağladık uzun uzun. "Ben," dedim, "dönüyorum bugün." Biraz da onun için ağladı başlamışken. Zaten gözünün önünde evlatlar değildik de, yine de birinin temelli gidişinin ardından öbürünün de eloğlu gibi izin isteyişine kırıldı. Belli etmedi ama. "İşinin gücünün başına dön yavrum, yapacak bir şey yok burada artık," dedi. Ölümü kimse daha iyi anlatamazdı.

Öğlene doğru çıktım yola, Bandırma'ya trene yetişmek için. Dolaştım biraz Bandırma'da. Ne güzel yerdi bu Bandırma, anasını bellediler şimdi. Ağaçlar vardı sahilde, az oturmadık altlarında. Sovyet anıt mezarları gibi olmuş şimdi kordon boyu, meydan. Her yer taş, beton. Herkes böyle patır patır ölüp giderken hiçbir şey eskiden olduğu gibi kalmıyordu elbette. İnsanlar yapıyordu bu şeyleri, şehirleri, binaları, meydanları ve sonra ölüyorlardı. Onlar öldükten sonra da onların yaptıkları bu şeyler onların elinden çıktıkları zamanki hallerini koruyamıyordu sanki. Kim bilir bugün Bandırma'da da kaç cenaze kalkıyordur, yaptıklarını geride çürümeye, dağılmaya bırakarak. Öğleni geçiyordu tren yürüdüğünde. Akşam sekiz-dokuz gibi iner Basmane'ye.

Vagon bomboştu nerdeyse. Yüzbeyüz karşımda kravatsız, balköpüğü

takım elbisesi, terli alnı ve haki yeşil kasketiyle trene bindiğimden beri devrik uyuyan köylü, kapı tarafında dört kişilik bir üniversiteli grubu ve iki arkamda bir karı koca oturuyordu yalnızca. Cebimden çıkardığım telefonla oynadım bir süre. Sonra aldığım gazetelerin spor sayfalarını okumaya çalıştım. Olmadı. Aklımı dün çukura sakladığım ablamdan başka bir şeyle oyalayamıyordum. Birbirinden uzak yaşayan iki insandan birinin ölmesi ne tuhaf, sanki hiç gitmemiş, hep orada bir yerlerde yaşamaya devam ediyormuş gibi. Elimde olsa gitmezdim cenazeye, diye düşündüm. Soğuk ve taşlaşmış bedenini toprağa kendi ellerimle bırakmasaydım belki de hâlâ yaşadığına inanabilirdim. Keşke mutsuz olsaydı ama yine de yaşasaydı diye tekrarladım içimden bencilce. Trenin bir türlü ritmi yakalayamayan tıkırtısıyla, camın önünde hızla akan tarlalara, ağaçlara ve köylere dalarak sızmışım. Uyku alacaklı kalmayı sevmez çünkü.

Uyandığımda hava kararmış, trenin tepe lambaları yanmıştı. Köylü adam hâlâ sinir bozucu bir huzurla uyuyordu. Benim de karşısında uyuyakalarak geçirdiğim süre içinde daha da terlemiş, pembeleşmiş ve daha da kaykılmış yatıyordu. Dudakları anlaşılmayan, mırıl mırıl bir şeyler söylüyordu uyandığımda. Kendimi yokladım. Evet, hakikatti, ablam ölmüştü, trende olduğuma göre onun cenazesinden dönüyordum. Bütün olanlar gerçekten olmuştu. Teferruatını hiç bilemeyeceğimiz bir konsomatrislik hikâyesiyle, onu bıraktığım yerde yatıyordu ve ben trenle evime, hayatıma dönüyordum; yarın kredi kartının son günüydü mesela. Köylünün, dirsekleri parlamış balköpüğü ceketinin iç cebinden yere bir tomar kâğıt, ıvır-zıvır dökülmüş olduğunu gördüm. Eğildim, aldım. Katlanmış bir sürü evrak fotokopisi, içinde adresler, telefonlar yazılı bir cep defteri, birkaç yüz lira ve dört tane de fotoğraf vardı. Fotoğraflardan birini yere düşürdüm elimden. Alırken baktım, pavyonda çekildiği her köşesinden belli olan topluca, yarı çıplak, sarışın bir kadın fotoğrafı. Diğerlerine baktım, aynı kadının farklı günlerde benzer yerlerde çekilmiş üç fotoğrafı daha vardı. Diğerlerini kâğıt yığınının arasına yerleştirip adamın açıkta duran ceket cebine iliştirdim. Elimdekini ayırmıştım. Yorgun uykularında, balköpüğü takımlı adamın kızarıp bozarmasına, mırıldanmasına sebebin bu kadın olduğunu düşünmek istedi aklım. Fotoğrafa baktım yeniden. Bacak bacak üstüne attığı için naylondan ışıl ışıl parlayan baldırlarından biri diğerinden çokça geniş görünen, mavi saten mini elbiseli, saçlarının dipten siyahı gelmiş, yüzü alaca bir kadındı. Yorgunluğunu saklasın diye yaptığı makyajla daha yorgun ve yaşlı görünüyordu. Etli dudakları gülerken bir şeyler söyler gibi hafif aralık yakalanmıştı. Cilveli görünüyordu. Yaşı otuzların sonunda, güzel bir kadındı. Ablamın öldüğü yaşlardaydı, ablamdan daha güzeldi ama. İç

cebime attım ben de fotoğrafı.

Basmane'ye girerken doğruldu adam Sûr üflenmiş gibi birdenbire. Eliyle iç cebini yokladı, sonra aynı eliyle kasketini çıkarıp yağ ve terden basılmış saçlarını karıştırdı, alnının terini sildi. "Geldik mi? Geçmiş olsun," dedi. Kalkıp kapıya doğru yürüdü. "Geçmiş olsun. Kolay gelsin," diye yanıtladım arkasından. İhtimal duymadı.

Metroyu, otobüsü kesmedi gözüm inince. Atladım bir taksiye, eve geldim. Ağzımda tat yoktu, keyfim de gelecek gibi değildi. Bornova'ya karşı dört bira içtim balkonda. Sonra gidip yattım.

Öğlene doğru kalktım bugün. Ağzımda aynı pis tat. Bir sigara yaktım sonra, ağzımın kalayına kalay katsın diye. Onu içerken aklıma fotoğraf geldi. Ceketimin cebinden çıkardım, baktım uzun uzun. Ne güzel, ne üzgün bir kadındı onca gülüşüne rağmen. Ne kadar sıcacıktı. Elimde hiç tanımadığım bir konsomatrisin fotoğrafıyla ablama ağlamaya başladım sonra. Uzun uzun, hıçkıra hıçkıra, birini kaybetmiş gibi ağladım. Yağmur dinince kalkıp giyindim. Bornova'ya indim elimde fotoğrafla. Bir fotokopicide büyütebildikleri kadar büyük bir renkli fotokopisini çektirdim. Fotoğrafı rulo yapıp eve döndüm sonra. Benim mature seven azgın bir ablacı olduğumu düşünmüştür fotokopicideki sırıtkan çocuklar muhtemelen.

Bir saat falan oldu eve geleli. Girer girmez açtım fotoğraftan yaptırdığım konsomatris posterini. Yatak odama, sabah uyanır uyanmaz baktığım duvara astım sonra onu. Sol alt köşesine, masaya denk geliyordu orası tam, bir not düştüm posterin:

"Canım ablam, seni çok özlüyorum."

Ringo

Abim Atatürk'ü çok severdi, bense Allah'ı. Babam, annemi ve Galatasaray'ı severdi, annem de Ringo'yu. Babam yorgun bir adamdı. Gündüz vardiyasındayken her gün, çalıştığı taşocağında sanki onca kayayı sırtına vurup ordan oraya sürüklemiş gibi, kalan son canıyla eve gelir, çoğunlukla da tek kanallı televizyonun bitmek bilmeyen ana haber bülteni sona ermeden uyuyakalırdı, akvaryumun karşısındaki ikili koltukta. Bir sefer abimle beni de götürmüştü ocağa. Dev kamyonlar vardı orada. Şoför mahalline uzun merdivenlerle tırmanılan, sarı ve vahşi hayvanlara benzeyen kocaman kamyonlardı. Ringo'nun kamyonuna da orada binmiştik, abim ve ben.

Babam düdüğüyle kamyonları terbiye ederdi. Kamyonlar, sıraya girer, karavanalarını bekleyen yatılı okul talebeleri gibi gelip, kamyonların mezhebince büyük kepçelerin önü sıra dizilirler, babam düdük çaldıkça damperlerine dökülen dev kayalardan kumanyalarını alıp sağa sola dağılırlardı. Babam çok önemli adamdı. Herkes kamyon kullanıyordu ama düdüğü babam çalıyordu. Onlara yüklerini alınca birer fiş doldurup düdük çalıyor, çok önemli bir adam olduğu için, şöyle bir bakıp gitmelerine, izin veriyordu. Çatık kaşlı ve bıyıklı adamlara benzeyen dev kamyonlar, çocuk gibi dinliyorlardı babamı.

Ringo'nun kamyonu da bıyıkları, saçları ve kirpikleri gibi sarıydı. Sigarasını sönüp de tükürene kadar ağzının kenarında tutar, eve her gelişinde bize plastik top getirirdi. Biz abimle o topu patlatıp da, parçalanan yarılarını kafamıza geçirene kadar oynar, Ringo'nun bir sonraki gelişini beklemeye koyulurduk. Hâlâ sağlamsa, patlamadıysa, belki getirdiği yenisini geri götürmek ister diye, o geleceği zaman topu saklardık. Babam dört-on iki ya da on iki-sekiz çalıştığında gelirdi Ringo. Gündüz vardiyasında olduğu zamanlarda hiç görünmezdi. Annem sıkı sıkıya tembihlerdi bizi, "Babanızın haberi olmasın, sobanın maşasını kızdırır,

koparıveririm dudaklarınızı," derdi. Babam on iki-sekiz çalıştığında görmezdik Ringo'yu, dokuzda yatardık çünkü, ana haber bitince. Ama seslerini duyardık. Ne zaman gece tuvalete kalksak, yatak odasının camlı kapısına dayanmış sandalyenin siluetini ve evin girişinde arkalarına basılmış ayakkabılarını görürdük. Annemin diş fırçası hep ıslak olurdu onun geldiği gecelerde, elimle yoklar, bakardım.

Babamın dört-on iki çalıştığı günlerde geliyorsa, elinde kremalı bisküvi, çarşı simidi, meyve suyu ve plastik top olan poşetle incirin altından başlayan yokuşun başında göründüğünde, abimle ben babamın Mobilet'inin boyasını zımparalıyor olurduk. Mobilet'i babama dedem vermişti. "Al," demişti, "İşe gider gelirsin hiç olmadı." Çalışmamıştı ama Mobilet hiç. Kurumuş bir hayvan leşi gibi iskelet halinde öylece dururdu. Babam evde olduğu günlerde, evcilik oynayan kız çocukları gibi, özenle, motorun bütün parçalarını söküp tek tek yayar, sonra da beceremeyeceğini anladığında işe yetişebilmek için alelacele toplardı. O kadar kurcalamıştı ki, artık motorun çalışacağı vardıysa da bu kadar rahatsızlık verişine nazlanıp çalışmayacak gibiydi. Bize de motorun gövdesinde, gidonunda, çamurluklarında yorgun bekleyen boyasını kazıma görevini vermişti. Ruhsatta "mavi" diye işli olduğu için çivit mavisine boyayacaktı motoru, bir gün çalışmaya karar verirse. Bunun için önceki yaşlı, koyu mavi, paslı boyasını kazımamız gerekiyordu iyice. Yoksa boya tutmazdı. Aylardır babamın komşu kızlarına çeyizini gösteren bir köylü taze gibi serip serip yaydığı, vazgeçip işe yetişme belasına apar topar yeniden derlediği motor tamir etme şenliğinden bizim payımıza düşen de bu olmuştu. Okul da kapandığından beri babamın işe gittiği vakitle Ringo'nun incirin arkasından belirdiği zamana dek, ağzımız, yüzümüz maviye çalıncaya kadar, ellerimizde zımpara kâğıdıyla içinden cin çıkmasını beklediğimiz sihirli bir lamba gibi motorun yorgun, ihtiyar göğsünü sıvazlıyorduk.

Mesaimiz Ringo'nun elinde siyah poşeti ve naylon filesinde gıcır gıcır görünen plastik topla sokağın köşesinde belirmesine kadar sürerdi hep. Babamın motoru tamir etme hızıyla sürüyordu işimiz bu yüzden. Plastik top aklımızı çelmeye, bizi işçiden çocuğa döndürmeye yetecek kadar kuvvetli bir mutluluktu naylon kokusuyla. Üstelik siyah poşetin içinden kremalı bisküvi ve meyve suyu çıkardı. Meyve suyu yalnızca mevlitlerden ve düğünlerden bildiğimiz bir lükstü, Ringo'nun gelişi, düğün kadar sevinçli bir şeydi bizim için. Kremalı bisküviyse analarının pötibörün içine lokum sıkıştırıp sokağa saldığı Kuran kursu arkadaşlarımıza karşı, önce ikiye bölüp kremasını sıyırdığımız, ardından da özendire özendire yediğimiz bir sefahat alametiydi o mahallede. Çünkü kremalı bisküvi

yalnızca aybaşlarında gelen Ford minibüslerin arkasında ve koliyle satılırdı. O sene gündöndüsü iyi mahsul vermiş olanlar, pancarını Birlik'e satabilenler alırdı.

Ringo geldiğinde, sandalyenin gayriihtiyari suça iştirak eden silueti yerleşirdi, yağlı boyası makyajı akmış bir kadın gibi duran kapının yarısı buzlu camı arkasına. Ringo'nun sesi gelirdi sonra, koşuyormuş gibi, soluk soluğa. Bergen çalardı odada, tek kasetçalarlı teypten. Belli belirsiz annemin sesi seçilirdi Bergen'in acılı bağırışı arasından, seçilmese daha iyiydi. Hâlâ ne zaman Bergen duysam…

Bir gece, daha Mobilet'i kazımaya başlamamızdan önceki zamanlardı, okul devam ediyordu. Ben ikiye geçmemiştim daha, abim dördü bitiriyordu. Henüz sandalye yardım ve yataklığa başlamamıştı Bergen'in ıstırap dolu çığlığına. Gök gürleyince korkup uyanmıştım. Dışarıda bir yağmur toprağı dövüyordu şiddetle ve toprağın ağlayışını duyuyordum sanki iniltiler halinde. Abimin yanına yattım önce. Abim, Kuran kursuna gittiğimiz caminin halıları gibi kokan ağzını yarı açmış, hırıldayarak uyuyordu. Geçmedi korkum. Sanki yukarılarda, bizim hiç göremeyeceğimiz bir yerlerde, çok ama çok büyük, boş bidonlar devriliyordu. Allah'ı seviyordum ben ama korkuyordum da. Korkmadan sevgi mi olur zaten? Abim mesela, Atatürk'ü seviyordu ama korkmuyordu ondan. Resmini bile asmıştı yatağının üstüne. Allah'ın resmi yoktu, annem kızmıştı sorunca zaten. Ben de asmak istiyordum bir resmini abime hava atmak için; belki o zaman daha az da korkardım.

Usulca kalktım yatağımdan. Abim uyanıp da o pis ağzıyla "Nereye gidiyorsun?" demesin diye ölen bir adamın canı gibi çıktım yataktan sessizce. Önce tuvalete gittim. Kapıyı açar açmaz irice bir fare dolandı ayaklarımdan, sonra tuvaletin kara taşının arasındaki delikten kayboldu. Fareden korkmazdım, köpekten de, sadece Allah'tan korkardım, çünkü onu severdim, onun resmi yoktu çünkü, o büyüktü, demek ki resimlere sığmayacak kadar büyüktü. Annemin diş fırçasına baktım başparmağımı kıllarına sürüp. Islaktı yine. Bir defa daha gürledi gökyüzü, dev gibi, bizim mahalle kadar bidonlar devrildi yine yukarılarda bir yerlerde. Koşarak yatak odasının önüne geldim. Bergen'in belli belirsiz kör çığlığı, Ringo'nun soluk sesleri ve annemin var mı yok mu anlaşılmayan acılı sesi duyuluyordu kapının önünden. Bidonlar bir daha devrildi yukarılarda. Korkum ağzımdan fırlayacak gibiydi. Bidonlar balkonda devrilse korkmazdım ama yukarıda devrildiğine göre işin içinde Allah vardı. Allah yukarılarda yaşardı ve çok büyüktü, ben Allah'tan korkardım. Çünkü Allah'ı çok severdim.

Kapıyı açar açmaz annemle Ringo'yu gördüm. Bir duvarında palmiye ağaçlı ve sandallı duvar kâğıdı kaplı odada, kapının tam karşısında duran yatakta çıplak, üst üste, yuvarlanır gibiydiler. Babamın pazar günleri devletin tek kanallı televizyonunda seyrettiği güreşçiler gibi görünüyorlardı. Köpeklere benziyorlardı, birkaç kez görmüştüm öyle. Panikle, çıplak, üstüme yürüdü Ringo, "Çık ulan dışarı, piç!" diye bağırdı. Ödüm koptu. Gökte bidonlar devrilse umurumda değildi artık. Koşa koşa abimin lağım ağzıyla uyuduğu odaya kaçtım. Yorganı başıma çekip saklandım. Allah ezan okuyup "Uyuyun artık!" diyene kadar uyumadım. Annemin ve Ringo'nun o tuhaf duruşuna, birbirilerini o kadar acı içinde ve soluk soluğa bırakışlarına anlam verememiştim. Ezan biterken sızdım.

Ben Ringo'yu severdim oysaki. Bana bağırmasını yakıştıramamıştım. Çünkü Ringo demek kremalı bisküvi, kayısılı meyve suyu ve plastik top demekti. Bunların her biri bizi mahallede çok havalı çocuklar yapan şeylerdi. O yüzden okulun bahçesine gidip içerdik meyve sularını, ikiye böldüğümüz bisküvilerin kremalarını dişlerimizle kazırken. İstediğimizi oynatır, istediğimizi oynatmazdık topla, kral bizdik. Üstelik bana uzayı gösterirdi Ringo. Beni koltukaltlarımdan tutup boyundan çok yukarılara fırlatır, sonra kol mesafesince havada yakalar, bir daha fırlatırdı. "Gördün mü lan uzayı?" derdi. Ben de "Görmedim," derdim, "bir daha n'olur, bir daha!" Abim sevmezdi bu oyunu. "Ağzı içki kokuyor amına koduğumun," derdi. Abim Allah'tan korkmazdı çünkü, küfür etmeyi de çok severdi. Dişsiz Efkan'dan öğrenmişti hep bunları.

O gün, bir jip geldi incirin hemen altına kadar. Babam dört-on iki mesaisine kamyonların kumanyalarını dağıtmaya gitmişti düdüğüyle. Biz abimle Mobilet'in çamurluklarını sıvazlıyorduk. Okul açılmadan bizi motorla gezdireceğine söz vermişti babam çünkü. Boyasının da yetişmesi için çok çalışmalıydık, zımparalık iş çoktu daha. Ringo'nun getirdiği topa bile hiç yüz vermemiş, meyve suyumuzu ilk molada içmiş, bisküviyi ise ikinci molamıza saklamıştık.

Jipin içinden çıkan askerlerden biri yanımıza gelip, "Kolay gelsin çocuklar!" dedi. "Ringo burada mı?" Ben korkmuştum. Ama abim Atatürk'ü çok sevdiği için askerlere yalan söyleyemezdi. Onlar bizi düşmandan kurtarmıştı. Zaten yalan söyleyemezdik. Çünkü Ringo'nun bordo renk eski kasa Şahin'i incirin hemen dibinde yatıyordu ve askerlerden bir iki tanesi çoktan kapılarını zorlamaya başlamıştı. "Evet," dedi abim. Sonra daha yaşı büyük bir asker gelip, "Çocukları alın buradan," dedi. Bizi elimizden tutup incirin arkasındaki jipin yanına götürdüler. Askerler evin dört bir tarafına dağıldılar, tüfekliydiler.

Askerlerden yaşlı olanı evin önüne kadar gitti. Yanında, elinde belediye hoparlörüne benzeyen bir şey tutan ufarak bir asker vardı. Bisküviler ve zımpara kâğıtlarımız evin önünde kalmıştı. Yaşlı asker işaret verince ufarak asker elindeki şeyi ağzına dayadı ve bağırdı: "Bekir Akpınar, teslim ol!"

Ses gelmedi. Ufarak asker aynı şeyi birkaç kez daha tekrarladıktan sonra evden gürültülü bir patlama sesi duyuldu. Yatak odasının yola ve yaşlı duta bakan penceresi kırılmıştı patlama sesiyle beraber. Sesin ardından yaşlıca asker, "Ateş!" diye bağırdı, askerler omuzlarındaki tüfeklerini gözlerine dayayıp ateş etmeye başladılar. Evin bütün camları kırılmış, bütün perdeleri kaçamayacaklarını fark etmiş gibi huzursuzca sallanmaya koyulmuşlardı. Askerlerin tüfeklerinin yorulduğunu anlayan yaşlıca olanı bir işaret verince ateş durdu. Annem içerideydi. Abim, askerin elinden kurtulup yaşı geçkin askerin yanına koşarak "Annem içeride, durun n'olur!" diye bağırdı. Askerler, tıpkı bir film gibi, annemin olduğu eve ateş ediyorlardı. "Komen" dediğimiz bir oyun vardı, Hacıannelerin yüklüğünde bir takım saklanır, öteki takım da onları gördüğü yerde ellerini tüfek tutuyor gibi yapıp "Komen! Komen!" diye bağırır, onları vururdu. Takımlardan biri tamamen ölünce öteki takım saklanırdı. Koca koca askerler annemin içinde olduğu eve karşı, kocaman tüfekleriyle "komen" oynuyorlardı gözümüzün önünde.

Bütün mahalleli toplanmıştı. Askerden yeterince korkmuş olanlarıysa evlerinden, perdelerin arkasından seyrediyorlardı şamatayı. Mahallede her gün olmuyordu böyle şeyler. Ateşin ardından ortaya çıkan sessizlik sürerken babam da geldi. Babamı hemen jipin yanına aldılar. "Karım içeride, n'olur ateş etmeyin!" diye bağırıyordu babam.

Sessizliğin ardından ufarak asker o şeyi yine ağzına götürerek, "Bekir Akpınar, kanun namına teslim ol! Kaçacak yerin yok!" diye bağırdı. Askerler anneme de "komen" yapacaklardı. Camları kırılmış evimizden boğuk bir çığlık yükseldi. "Ben oligarşiye teslim olmam, orospu çocukları!" Babam da, biz de bir şey anlamamıştık Ringo'nun dediğinden. Ama yaşlıca asker anlamıştı. "Ateş!" diye bağırdı. Ateş yeniden başlamıştı. Kurşun delikleri, kesilen bir koçun fışkıran kanı gibi saçılıyordu evin duvarlarına. Askerler, ağlayarak bağıran babamı kollarından tutmuş zapt etmeye çalışıyorlardı. Ben bir oyun olduğunu sanmak istiyordum ama abim de ağlıyordu. Çok korkmuştum. Ardından evden belli belirsiz bir bağırış duyuldu. Süren ateşin içinden ses tam seçilmiyordu. "Komutanım bir şey diyor!" dedi askerlerden biri. Yaşlıca askerin işaretiyle sustu ateş. İçeriden bir bağırış duyuldu: "Durun, ateş etmeyin tamam. Kadın hamile!"

Askerler birbirlerine baktılar. İçerideki ses daha gür duyuldu bu kez: “Durun tamam, ateş etmeyin! Çıkıyorum.”

“Ellerin başının üstünde kapının önüne çık!” diye bağırdı ağzına o tuhaf belediye hoparlörünü tutan asker. Hepimiz Ringo’nun kapıda görünmesini beklemeye koyulmuştuk. Mavisi kazına kazına bir gümüşbalığına dönmüş motor iskeleti kapının önünde, kremalı bisküvinin bulunduğu poşetin yanında, ayaklığı üstünde dikiliyordu. Ne kadar geçti aradan bilmiyorum. Ringo, ellerini başının üstüne koymuş halde kapıda göründü. Annem yoktu. Askerler koşup iki yanından koluna girdiler Ringo’nun. Ringo “Kahrolsun cunta!” diye bağırıyordu. Askerlerden bir diğeri silahının dipçiğini Ringo’nun çenesine indirdi. Ringo kısa ve kesin bir bağırışın ardından susmuştu.

Askerler kapının önünde duran Mobilet’e bir tekme vurup kapının ağzından kovdular onu. Bir diğeri postalıyla siyah poşeti ezdi. Ringo’yu çeke çeke jipe götürdüler. Hâlâ inler gibi bağırıyordu.

Abim, ben ve babam koşa koşa eve girdik. Hamile annem kanla ve camla dolu, yatağı darmadağın yatak odasında, komodinin hemen yanında büzüşmüş ağlıyordu. Yaşıyordu. Ben Allah’ı seviyordum, demek ki Allah da annemi seviyordu. Ölmemişti.

mektup yazacak gün

Annemle babam dönmüştü ve ben yine yalnız kalmıştım. Bir haftadır pek aklıma gelmiyordu, onlar buradayken oyalanabiliyordum. Ailenin insanı kendine dönüştüren, birdenbire o eski düzene döndürüveren bir büyüsü var. Gittiklerinde bir tuhaf oluyorsun, sanki biraz daha kalsalar evin içindeki varlıkları ağırlaşmayacakmış, her hareketin, para ve vakit harcadığın her şey onlara batmayacakmış gibi. Aileyken, ailenin dışında kalan dünyayı dışarıda bırakabilmek mümkün… Çünkü dışarıda kendi başına sürdüğün hayatı evin içine hiç sokmamak pekâlâ mümkün… Hatırlamıyorum, aklıma da hiç gelmiyor işte, diye avutuyordum kendimi bir haftadır ne güzel. Düşünmediğim anlar, saatler olabilmişti çünkü bir hafta da olsa. Ama ihtiyarlar dönünce, metruk bekârlığında iyice yalnızlaşarak, eski haline dönmüştü ev de. Herhangi bir bekâr evinin tüm duygusuzluğuna kavuştu yeniden. Ve o kokuya. Perdelere sinmiş sigara isi gibi, lavabonun, küvetin birdenbire parlaklığını kaybetmesi gibi, değdiği her yerden zamanla izleri silinen kadın elinin yoksunluğu gibi, ne bileyim işte, öyle pis değil de, ağır bir koku, sakil. Hani böyle yeni sıvalı kireç duvarın üstüne bakkaldan alınmış ampulün sarısı vurur ya çiğ çiğ, tam öyle bir yavanlık. Işıklar ancak bir hayat belirtisi verecek kadara dek azaltılmış, kafa, kulaklardan içine cıva doluyormuş gibi ağırlaşmış, göğüs daraldıkça daralmıştı yine. Kaçarı yok, oturdum bir mektup yazdım ben de. Üşenmedim, sayfalarca yazdım, kimi yerde derdimi anlatayım diye aynı lafı döne dolandıra uzattım, kimi yerde beni özlesin istedim, kimi yerde azarladım azıcık, on iki sayfayı el yazısı doldurdum. En son Sanat Tarihi dersi almıştım üniversitedeyken, zorunlu seçmeli kredi tamamlansın da okul bitsin diye. Onun final sınavında böyle uzun uzun yazmıştım, üşenmeden, iştahla. El yazıma baktım, aferin bana, on iki sene geçmiş üniversite biteli; ondan beridir de evrak imzalamak dışında bir satır bir şey yazmışlığım var desem, külliyen yalan. Güzel yazıyorum ama yine de hâlâ. Yazıyı da beğenince iyice özendim mektuba. Kenarlarını tam denk

getirerek katladım, koydum bir zarfın içine. Evine gönderirim, diye geçirdim aklımdan. Zaten işinin ne adresini bilirim ne mevkiini, muhitini. APS'yle göndersem, olur da evde bulamazlarsa geri döner. En iyisi, eski usul postaya veririm, giderse gider, gitmez kaybolursa da "Vardır bunda da bir hayır," derim, diye düşünüp masaya attım zarfı. Ortada öylece durmasına uyuz oldum sonra, aldım ajandanın içine koydum. Biraz utanmıştım bu kadar duyguyu bir seferde kusan mızmızlığımdan. Âşık çocuk görüntümden mahcubiyet duydum birden. Dayanamadım gözümün önünde durmasına, belki vazgeçebilirdim bile sabah duru zihinle. Belki göndermez, göndermezsem de belki saklar, belki de yırtar atarım diye düşünerek ışığı kapatıp yatağa devrildim sonra.

Bir beş dakika geçti geçmedi, gözlerim uykunun balıyla odanın loş karası arasında gidip gelmeye başlamıştı ki bir tıkırtı duyar gibi oldum içeriden. Üşendim yine de bakmaya. Yaklaşık üçte birini tek başına geçirdiğim ömrümde hemen her gecem, eve hırsız gireceği korkusuyla yatağa giderek sonlandı benim. Öyle, tehlikeli, kötü niyetli birinin evin içinde dolaşıyor olması fikrinin rahatsızlık vericiliği var ya, ondan da başka, sakil bir korku ama bu. Nasıl desem, bir takıntı gibi diyeyim. Çocukluğumda orta halli varsıllığımızla yüksek standartlı yoksulluğumuz arasında süregiden vaziyetlerimizle evimize hırsız girmesi ihtimali üzerine tuhaf bir senaryo kurardım mesela, öyle bir şey. Hırsız eve girecek. Çalacak bir şey bulamayacağı için evin dört bir tarafında epeyce eşelenecek. Bu esnada tangırtıya uyanan babamla adam ya da adamlar arasında arbede olacak. Adamlar babamı öldürecek. Biz annem ve ablamla bir başımıza kalacağız, eşyalarımızı satıp bir göz odaya taşınacağız. Annem çalışmadığı için artan fakirliğimiz annemi abuk subuk işlere sokturup onun da erkenden ölmesine sebep olacak ve biz Kemalettin Tuğcu çocuklarına dönecektik. O yüzden herkesten sonra uyudum hayat boyu hep. En son ses kesildiğinde dalabildim uykuya ömrümce. Buna rağmen, çok şükür demezsem nazar değecek, hiçbir evime hırsız girmedi ne dün ne bugün. Yalnız bir gece, sünnet olduğumun iki ertesi gecesiydi herhalde, birdenbire uyanıverdiğim uykumun sersemliğiyle dış kapının kapanmasına benzer bir şey duyar gibi olmuştum. Ev kalabalıktı, bir gün öncesi vücudumun en acıyacak yerinden usturayla parça keserken ıstırap ve korkudan ölüvermeyeyim diye narkoz da vermişlerdi üstelik. Belki oncacık bedenimde, bir güzellik vermiş de olabilir kafama narkoz. Ama yine de duydum gibi sanki. Evin kapısı usulca dışarıdan çekilmiş gibi, sakince kapanmış gibi gelmişti. Belki de girdi de, düğünevini asker ocağı gibi kalabalık görünce cesaret edemeyip tüydü diye inandım durdum yıllarca. Kimsenin "şuyum çalındı" diye sızlandığı olmamıştı ertesi gün de çünkü.

Büyüdükçe senaryoyu da tazelemek zorunda kaldım mevcut durumlara göre. Annemle babam insanların kapılarını bile kilitlemediği bir memlekete taşındılar mesela, ilk önce o kısım çıktı kurgudan. Sonra ben ve ablam evimizden uzaklaştık, yalnız yaşama vaziyetleri geldi çattı. Hırsız girerse, bizzat benim kendi evime girecekti artık, senaryonun son ama yine de birkaç alternatif arasında henüz kesin karar verilememiş şekline göre. Belki ben, o evi harmanlayıp taşımaya değer her şeyi, çuval mı çanta mı ne taşıyorsa artık, onun içine doldurup, alıp götürürken ruhum bile duymadan, ağzım yarı açık, sırtüstü horluyor olacaktım. Sabah kalktığımda öfkeyle, hele bir de cüzdanımı tümden götürdüyse de beni bir sürü evrakı yeniden çıkartmak zorunda bırakmışsa, bin bir küfürle işe uyanacak ve berbat bir güne başlayacaktım. Ya da belki, içeriden bir sesler duyup, o an birden iştaha gelip, "N'oluyor arkadaşım!" diye dar günlerim için kuytuda zulaladığım çekiçle adamın alın çatına yürüyecek ve yok yere hayatımı mahvedecektim. Bir ihtimal de adamın ya da adamların, gökyüzü karanlıkken uyuma süresi iki saati geçmeyen beni ayakta bulup, panikleyip oracıkta haklayıp gırtlağıma çökmeleri ve benim de niyazi olduğumla kalmam şeklindeydi. Bunu pek aklıma getirmemeye çalışıyordum.

Öyle olmadı. Ben bunları düşünerek uyuyakaldım. Zaten ümitsiz bir âşık olduğumdan beri, yaşamak, bir şeyler yapmak ve iş dışında insan içine karışmak zorunda kalmayayım diye hep uykuya çekildiğimden, bütün düzenim bozulmuştu. Sadece uyuyor ve özlüyordum. Biraz canım sıkılsa, içim daralsa, tüm enerjimle üzülüyor, kahroluyor, içimi soba kurumu kaplamış gibi nefessiz kalana kadar kederleniyordum. Bu da beni en geç yarım saate yatağa düşürüyor ve anlamsız bir saatte uyanana kadar uyutuyordu. Uyandığım yerden düşünmeye ve kaygılanmaya devam ediyordum sonra, kederin içimde bir dahaki patlayışına kadar. Yine öyle oldu ve bütün bunları birkaç dakika düşündüm düşünmedim derken derin derin uykulara daldım. Onun benden önceki sevgilisini rüyalarımda ağırlamayı âdet edinmiştim bir süredir üstelik. Adamla, aynı dizide oynuyormuşuz gibi, rüyalarda karşılaştıkça kaldığı yerden devam eden bir "o benim" hikâyesi vardı aramızda. Kendi rüyalarımda bir pembe dizi esas oğlanı olacak kadar psikolojim bozulmuştu. Bir arkadaşım olsaydım, çok sıkılırdım kendimden, görüşmekte ısrar ederse önce tersler, kalbini kırar, kifayet etmezse döverdim bile. Çok sıkıcı bir mıymıntılık yumağına dolanmış yaşıyordum artık. Rüyalarımda bile başrol değildim. Elin adamına medenice saygı duyduğum bile oluyordu kimi rüyalarda. Aklı başında cümlelerle, sanki Kıbrıs meselesi konuşuyormuş gibi, müzakereye tutuşuyorduk. O bizi seyrediyordu kimi zaman, kâbuslarda benim yanımda oturuyordu, daha korkunç kâbuslarda, karabasanlarda ise onun yanında.

Kimi kimi lafa karıştığı bile oluyordu. Arada beni öpüyordu onun yanında, nasıl zevklenecekmişsem artık bundan hakikatte, gıdıklanıyormuşum gibi keyifle uyanıyordum bazen. Baktım onu öpecek gibi seyrediyor rüya, o zamanlarda da kocaman bir çöp poşetini içinden yırtıp temiz havaya kavuşurmuş gibi sıyırıveriyordum uykunun kabından kendimi.

Rüyasız bir gecenin kâbusu aratan sabahına uyandım ama. Otuz beş yıldır, koskoca adam olmuşum, utanmadan takıntı edindiğim hırsız, nihayet benim derin uykularımla armonisini bozmadan evime buyurmuştu. Telefonumu, cüzdanımı banyoda çıkardığım pantolonumda bulmayı akıl edemeyip ya da belki acelesinden arayamayıp bırakmış, televizyonuma, bilgisayarıma dokunmamış; yalnızca, muhtemelen içinde cüzdan, anahtar, kart, bilmem ne bulma umuduyla el çantası olduğunu zannettiği ajandamı, pardon bir de parfümümü çalmıştı. Panikle polisi aradım. Yarım saati bulmuştu ki iki tane polis geldi, pavyon kapısı renklerindeki ışıklarını apartmanın önünde yanıp söner halde bırakarak. Ellerinde vızırdayan telsizler ve senli benli kabalıklarıyla üstünkörü bir gezindiler evin içinde, alakalı alakasız sorular sorarak. Oraya buraya kömür tozları serpip üstlerine yapıştırdıkları bantlarla tozun mindere, koltuğa, örtülere iyice geçmesine özen gösterip beni de alarak karakollarına döndüler sonra. İnanılmaz bir şey. Ömrüm boyunca hırsız girecek diye uykuyla kavga etmiştim ve en sonunda tek başıma yaşadığım eve hırsız girmişti. O da çalacak sadece ajandayı bulmuştu. Mektubumun, acısına uyuduğum kadının eline geçmesinden bile utanarak uykuya dalarken aynı mektubun hiç tanımadığım bir hırsızın eline geçmiş olduğu gerçeğine uyanmıştım. Adres yazarım diye boş bırakmıştım zarfın üstünü. Ama kabarıklığını görüp para var zannettiği zarfı muhakkak açacak ve on iki sayfalık ağlantımı muhakkak okuyacaktı hırsız. Sevdiğim kadına rezil olmaktan çekinip vazgeçmeyi düşünürken bir hırsıza eğlence olmuştum. Ya da olacaktım henüz olmadıysam da. "Yaymasa bari pezevenk!" diye geçirdim içimden ekip arabasının arka koltuğunda karakola giderken. Hırsızların eğlencesi bugün benim.

Bir tutanak imzalatıp saldılar karakoldan sonra. "Bir gelişme olursa, biz seni arayacağız kardeş," deyip yerlerinden kalkmadan, başlarıyla uğurladılar beni. İçimden "Acaba nasıl bir gelişme bekliyorlar?" diye homurdanarak çıktım odadan. "Beyefendi, civar karakoldan arıyorum. Ajandanızı ve manitaya yazdığınız mektubu Çinçin'de yaptığımız kapsamlı bir operasyon sonucu ele geçirdik. Gelip, kimlik tespitinin ardından merkezimizden teslim alabilirsiniz."

Mektup yazacak günü bulmuşum anasını satayım dedim yolda ilk önce,

eve yayan dönerken. Sonra fikrimi değiştirdim, ağlandığımdan utansam da mektup benim mektubumdu. İçimizden kopmasa yapmazdık herhalde, diye yumuşak geçiş yaparak, "Hırsız da otuz beş sene sonra girecek geceyi buldu allahsız!" da karar kıldım. Hırsızın mektubu okuyuşu canlandı gözümde sonra, halihazırda gözümde bir hırsız bile canlandırmamışken. Kalabalık caddede donla yürüyormuşum gibi serin bir utanç sardı belden aşağımı. Adımlarımı hızlandırıp, balıkçının köşesinden sokağa döndüm donsuz halimle. Üç apartman geçip evin önüne geldim. Apartmanın altındaki börekçinin yılışık kasiyeri çıktı beni görünce, belli belirsiz sırıtarak, elinde ajandayla. "Abi, sizinmiş galiba, çocuklar servisten dönerken bulmuşlar lisenin köşesinde." Al işte, donum da düşmüş, sokağın ortasında bir börekçinin bol çıraklı kapısı önünde daltaşak kalakalmıştım. "Sağolasın," deyip göz göze gelmeden aldım elinden, yağmurlu kaldırımdan ıslanmış, çamurdan kirlenmiş ajandayı. Koşa koşa börekçinin tam üstündeki evime çıktım. Paltomu bile çıkarmadan ajandayı açtım. Zarf, içindeydi ve açılmıştı. Üstelik ıslaktı da. Biri okumuş mektubu. Hırsız mı, okula giden liseli bir oğlan mı, börekçinin çırağı mı, yılışık kasiyer mi, yoksa tüm börekçi mürettebatı mı? Birileri okumuştu işte. Hışımla yırtarak hırsızın da, börekçinin de anasına sövdüm, çöpe attım konfetiye döndürdükten sonra da. Yarım saat kadar kesintisiz ve ara ara söverek, bir saat kadar da onar dakikalık nöbetler halinde, ayak parmaklarımdan saçlarımın uçlarına kadar ensemden yayılan bir uyuşmayla utandım. Sonra yarım saat kadar da anneme, babama ve ablama anlattım olanları telefonda, mektup mevzuuna girmeden. Uyku bastırdı telefonu kapatınca yine. Yeterince yorucu bir gün olmuştu benim için. Ne kadar az aklıma geldi bugün diye sevindim uykuya dalarken, sabah uyandığımda evi su basmış olmasını dileyeceğimden korkmak üzereyken sızmışım. İki gün üst üste evine hırsız girecek kadar talihsiz olmadığıma inanma isteğinin verdiği huzurla ilk defa hırsız korkusu duymadan uyudum uzun uzun, otuz beş yıl sonra. Çocukluğumun yazlarında, örgü ören anneannemin dizinde daldığım öğle uykularındaki gibi salyam bile akmıştı uyandığımda.

hep klinsmann'ın yüzünden

Ben Şefika'ya âşık oldum ilk. Karaydı Şefika. Kıvır kıvır saçları vardı, kulağında anasından yadigâr, düşük ayarlısından iki küpeyle, duvarlara asılan Arap kızı biblolarına benzerdi. Avuç içleri pembeydi, yumuşaktı, sıcaktı. Dişleri çürük, nefesi üzgün, neşesi ağlamaklıydı Şefika'nın. On bir yaşındaydım ben, o on üç. Uzundu da benden ama poyraz yemiş söğüt fidanı gibi dururdu, yere değecek gibi olurdu cılız dalları.

Annemin Çan'dan köylüsüydü Şefika'nın annesi. Derdi neydi, bir teşhis koyamamışlardı. Şişip moraran kollarıyla bacaklarına yazılacak ilaç bulamamışlardı Çan'da, "Özele gitmesi lazım Çanakkale'ye," demişlerdi, "Ya da Bursa'ya, fakülteye." Bırakmadı annem. Babam da toptancısının encümen azası kardeşine ricacı olunca, özele yatırdılar bizim orda. "Ne gerekiyorsa yapılsın!" dediler.

Evrenos'la simit satardık o vakitler biz. Üç yıl yaptık o işi. O yaz, bir öncesi, bir de bir sonrası yaz. Okul tatile girdi mi, her gün, bir posta sabah, bir posta da öğleden sonra, Acar'ın fırınından onar simit takardık oklavaya, karşı kaldırımlarda yürüyerek bağıra bağıra dolaşırdık. Kaldırımdan kaldırıma, paralel, göz temasını kaybetmeden Hastanebaşı, Plaj Mahallesi, Cuma Pazarı, Tahta Köprü, Aynalı Çarşı, Donanma, Kordon gezer durur, satamazsak, oldu ya sıkılır yorulursak, gelir evlerimizin pencereleri önünde bağırır, son kalanları annelerimize, tek tük de komşu kadınlara kakalayıp, temize çıkardık akşama kadar. Hafta sonları da biriken parayla Kepez'e, Güzelyalı'ya denize giderdik. Ben yüzme bilmediğimden, hâlâ da bilmem, simitle girerdim denize. Evrenos bilirdi. Akşamları halasının oğluyla zargana, gümüş tutmak için Tahta Köprü'nün ayağına bağlı kayıkların lastiklerinden teke toplamaya uğraşırken çay ağzında suya düşe düşe öğrenmişti. Beni annem balığa bırakmazdı. "Ne o öyle," derdi, "Çingen paleleri gibi."

Evrenos süper yalancı bir çocuktu. Tek ayak üstünde dünyanın yalanını

söyleyebilir, anne-babaya kıtır atılacaksa en âlâsını yazar, yeni tanıdığı çocuklara bin bir türlü hikâye uydururdu. Bana yalan söylemeyi o öğretti. Çok severdim onu. "Evrenos diye isim mi olur ulan?" diyecek olanlara, siktiri basar, "Benim babam İspanyalı oğlum," derdi, "ondan öyle benim adım. Siz ne anlayacaksınız." Babası ocakçıydı Havra Sokağı'nda bir kahvede, Lapsekiliydi.

O gün en son simidimi de cuma pazarında satıp eve geldiğimde Şefika'yla karşılaşmış olmasaydım, ertesi günü Güzelyalı'ya gidecektik. Cumartesi günleri Güzelyalı çok kalabalık olurdu çünkü. Kalabalık demek, kız demektir, çok kız. Almanların, Almancıların çadır ve karavan kamplarında kalan kızları, kimisi ta İntepe'den, Ezine'den gelmiş günübirlikçilerin araba şambrelleriyle denize giren kızları, hafta sonu "mezunen" çıkmış Sağlık Kolejli, yuvarlak memeli hemşire ablalar, beyaz, pembe, sarı donlarıyla suyun kenarında itişen Çingene kızları, hep Güzelyalı'da olurlardı cumartesi ve pazar. Sair zamanda deniz kenarında yaşamıyorlarmış gibi, hafta sonları denize giderdi Çanakkaleliler.

Eve geldiğimde, büyüğü annem yaşlarda iki ablasıyla, mutfak masasında oturmuş domatesli makarna yiyordu Şefika. Kapkaraydı ablaları gibi. Ama en karası oydu. Saçları rafya gibi kıvır kıvırdı, bir şeyden rendelenmiş gibiydi sanki. "Hah," dedi annem. "Benim eşkıya da geldi!" Elimde yalnızca boşken oklava sayılan ekmek teknemle mutfağın kapısında kalakalmıştım öyle. "Hoş geldin de ablalara, öp ellerini bakayım," diye dürttü annem kolumu çimdikleyerek. Oklavayı mutfak tezgâhının üstüne bıraktım, ilkin büyük olanın, sonra ortancanın ellerini önce çeneme, sonra alnıma değdirip görevimi yaptım. Sıra Şefika'ya gelince ne yapacağımı bilemedim. Kafamın yarısında saçkıran illeti yüzünden saç olmadığı, boyum haddinden de fazla kısa olduğu ve en önde oturmama rağmen sınılın en tembeli olduğum için sınıftaki kızlar beni değil sevmek, varlığımı bile fark etmezlerdi. İlk defa yaşıtım sayılabilecek bir kızla bu kadar karşı karşıya kalmıştım. Karnımın içinde bir burulmayla, gözlerimi tam yüzüne kaldırmadan "Hoş geldin," dedim ona da. Annem, "Karnın aç mı simitçi?" deyivermese o an yıllar sürecekti. Karnımın içine bir şey çöreklenmişti.

Mutfakta domatesli makarna yiyen iki tanesinden başka iki ablası daha vardı Şefika'nın. En büyüğü Soma'ya evliydi. İlk elini öptüğümse iki numaraydı. O da evliymişti de, kocası seramik fabrikasında vinç altında kalmıştı iki sene önce. Bu talihsiz de küçücük dadasıyla bir başına böyle, dul, garip. Diğerleri hep bekârdı. Babaları da aynı fabrikada hademeydi. Bir hademe maaşıyla bu kadar kursak doymuyordu. Bir hayırlı kısmet de gelip ellerini öpmemişti. Üstüne de bu hastalık belası! Allah annemle babamdan

razı olsundu, haklarını nasıl öderlerdi. Salondaki çekyatta oturmuş, harita metottan yaptığım dünya kupası albümüme sakızdan çıkan futbolcularımı yapıştırarak, sözüm ona bir şeylerle uğraşıyor, mutfaktan duyulanları dinliyordum. Çay, sigara faslı da bitince kalkıp salona geldiler hep beraber, annem, anne zevzekliğiyle "Hadi oynayın Şefika'yla, bak sana arkadaş," dedi misafirlerini içeri doğru sürerken. İlk kez o zaman göz göze geldik Şefika'yla. Gözleri, nasıl desem, camdan bilyeler gibi pırıl pırıldı. Çok üzgündü ama. Ben annesine üzülüyor sanmıştım baştan, değilmiş, o hep öyleymiş, üzgünmüş hep. İnsan üzülmekten yorulmaz mı? Küçükken babaannem kanatana kadar ağzıma burnuma vurup sonra da mikrop kapmasın diye başımdan aşağı kolonyayı boca ettiğinde bile avazım çıkasıya ağlar, sonra ağlamaktan, üzülmekten yorulup gider karıncalarla oynar ya da terliklerden arabalar yapar, halının desenini yol belleyip kendi kendime trafik idare ederdim. O yorulmuyordu. Hep üzülüyordu.

Gelip yanıma oturdu. Uğraştığım şeye bakıp, "N'apıyorsun sen?" dedi. "Albüm," dedim. "Dünya Kupası var ya. Takımların oyuncularını kendi sayfalarına yapıştırıp kadrolarını kuruyorum. Buraya da yapılan maçların sonuçlarını kaydediyorum. Ama Klinsmann yok hâlâ, çıkmıyor bir türlü." Bana baktı. Bana değil de aslında saçımın dökülüp kafa derimin pasparlak ortaya çıktığı boşluğa bakıyordu. "Klinsmann ne?" diye sordu. "Klinsmann da bir topçu işte, Almanyalı." Kaşlarını hafifçe yukarı kaldırarak gözlerini iyice açtı. Bu hareketten bu bilgiyi, uğraştığım şeyi ve beni züppece bulduğunu anladım. Utandım. Annem karpuz yetiştirdi sonra, balkonda karpuz yiyip çekirdeklerini aşağı tükürmece oynayınca eridi buzlar.

Şefika güzeldi. Kara kuru, çelimsiz kollarında yeni doğmuş bir bebeğin saçları gibi tel tel seçilen kara kara tüyleri bile güzeldi. Avuç içleri pembe, elleri sıcak, sesi yumuşak ve gıdıklayıcıydı. Geldiğinin ikinci gününde karnımın içindeki düğümün bir daha çözülmeyecek kadar büyük ve karmaşık olduğunu anlamıştım. Güzelyalı'ya da gitmemiştim zaten. Sabah erkenden gelen Evrenos'u, "Misafir var," deyip kapıdan göndermiş, Şefika sorduğunda da "İspanyalı bir arkadaşım var," diye kasılmıştım. "Onunla denize gidecektik ama ben gelemeyeceğim dedim." Çok havam olmuştu.

Simit satmaya da gitmiyordum artık. Bu işe en çok Evrenos bozuluyordu. Gündüzleri annemle ablaları hastaneye, annesine gittiğinden bütün günü evde oyunlar oynayarak, gülerek, eğlenerek geçiriyordum onunla. Yere, çaprazına yüzükoyun uzanıp büyük yapraklı resim defterine resim yaparken, divanda ayak ayağa oturmuş "isim-şehir" oynarken, albümüme futbolcu resimleri yapıştırırken, acıkınca evde ekmeğin arasına bir şeyler tıkıştırıp kendi sandviçlerimizi uydururken sıcaklığını ve

kokusunu yakından duyuyor, içimde sevinçten yapılma kocaman bir balonun şiştiğini hissediyordum. Üzgün yüzünde gamzeli, çürük dişli kara gülüşünü görebilmek için bütün günümü ona bin bir türlü şaklabanlık yaparak, leblebi tozuyla, deterjanlı su ve musluk hortumuyla, gazetelerden kesilmiş meşhur fotoğraflarıyla yeni yeni oyunlar icat ederek geçiriyordum. Her gün biraz daha çok seviyordum onu. Her şeyin biteceği hakikatini aklına getirmeyebilecek kadar çocuk olmak ne büyük mutlulukmuş meğer. Daha da yakın buluyordum onu her geçen gün. Kokusunu tanıyordum artık. Sabahları onu uyandırmak için uyuduğu odaya girdiğimde bütün odanın onun kokusuyla dolu olacağını biliyordum. Kazara elim etinin herhangi bir parçasına değse, bir şey için mahsusçuktan kavga edip itişirken birbirimize yaslansak, bir sebepten sıcaklığını çok yakınımda duyuversem utançtan ölüyordum. O kadar zevkli bir utanç ki, mahalle bakkalından ufak tefek bir şeyler yürütmek gibi, öğretmen arkasını döner dönmez yanındakinden kopya çekmek gibi, merdivende önünden çıkan kızın eteğinden baldırını görmek gibi. Anneme sorsam, "Kardeşsiniz siz, ablan o senin," diyecekti. Ama seviyordum onu. Yani galiba seviyordum, sanırım sevmek böyle bir şeydi. Hiç yanımdan gitmesin istemekti. Yanımdan gitmesin, gündüz de gece de benimle dursun, başka odada uyumasındansa gelsin benimle balkonda başlı-kıçlı yatsın gerekirse, benimle simit satmaya, mahalle maçına, okula, denize de gelsin. Ekmeği, babamın sigarasını birlikte alalım, birlikte büyüyelim, okulumuzu bitirip evlenelim, el ele tutuşalım, annesi de iyileşsin, bayramlarda hem onun annesini hem benimkini ziyaret edelim. Ben askere gittiğimde bile o her hafta sonu beni görmeye gelsin. Onunla aile olalım, "Araba aldık çok borcumuz var," diyelim, "Çocuk ne zaman, çocuk?" desinler, biz utanalım. Ama hiç ayrılmayalım.

Denk geldikçe gündüzleri ama çoğunlukla babam da geldikten sonra akşamları, Dünya Kupası maçları seyrediyorduk beraber. Ona bütün takımları, futbolcuları öğretmiştim artık. Kamerun'un dedesi Milla'yı, Romanya'nın golcüsü Lacatuş'u, Burruchaga'yı, Baggio'yu, Valderrama'yı, İngilizlerin ihtiyar kalecisi Shilton'ı, adını söylerken utanıp hızlıca yuvarladığımız Schilacci'yi resimlerini görür görmez tanımaya başlamıştı. Yeşiller ya Bolivya'ydı ya İrlanda, maviler İtalya, mavi şortlu sarılılar da Brezilya. Golleri albüme ortak bir heyecanla kaydediyor, puan hesaplarını birlikte yapıyorduk artık hep.

O günlerde bir de Nihal Teyze çok gelir gider olmuştu bize, Partici Faik'in karısı. Biz akşamları balkona atılmış televizyondan maçları seyrederken o gelir, mutfakta annemle oturur ya da balkonda bizimle

oturuyorsa durmadan Şefika'dan bir şeyler ister, yaptırınca da, "Aferin kızıma, maşallah, pırlanta," der, onu severdi. Annesi hasta diye, en küçükleri o diye hepimiz üstüne titriyorduk Şefika'nın. Sabahları erkenden uyandığım ve uyanmasına sabırsızlandığım halde onu uyandırmamak için çıt çıkarmıyor, hemen her gün uğrayıp top oynamaya çağıran Evrenos'la sırf Şefika'nın evde canı sıkılmasın diye çıkmıyor, canı bir şey istediğinde bir koşu gidip alıyordum. Annem her çarşıya çıktığında onun üstüne başına bir şeyler alıp getiriyor, babamsa ne kadar yorgun olursa olsun maçı izledikten sonra hepimizi birer külah çekirdek alıp Kordon'a çıkarıyor, bir de kâğıt helva arasında Bayır dondurması ısmarlıyordu. Tek derdimiz Şefika üzülmesin, annesine dertlenmeyecek kadar oyalansın, keyfi yerinde olsundu. Ama Nihal Teyze de başka bir hal vardı. Yanımızda oldu mu, tiksindirecek kadar merhamet dolu bakışlarını Şefika'dan hiç ayırmıyor, her fırsatta saçını, başını okşayıp sırtını sıvazlıyor, buram buram bir yapmacıklıkla ona "canım"dan, "yavrum"dan, "kuzum"dan başka laf etmiyordu. Akşamları gelip annemle beraber mutfağa yerleşiyor, ablalarından hangisi hastanede refakatçi kalmamışsa onu da aralarına alıp kâh kızı ağlatarak kâh fısıldaşarak bir şeyler konuşuyorlardı. Bir seferinde Şefika'ya su almak için mutfağa girdiğimde, "E, ama bakamayacak diyorsun Nurten, başka çare mi var?" dediğini duymuştum. Beni görünce bıçak gibi bir sessizlik saplanmıştı havaya. Şefika'nın küçük ablası ağlıyordu, annemin de gözleri doluydu. Suyumu verip sepetlediler beni mutfaktan sonra.

Hayatımın en güzel yazı üç buçuk hafta sürdü. Her sabah gövdemin içini dolduran sıcacık bir neşeyle uyanıyor, bütün bir günü onun kokusunun gölgesinde, onun yarım, üzgün gülümseyişini izleyerek, onunla oyunlar oynayarak geçiriyordum. Çok seviyordum onu. Onun bana gülüşü, benimle olmayı, hep yanımda durmayı sevişi, kimi zaman kazara bana değen sıcaklığı, benimle Dünya Kupası maçlarını seyredişi, Evrenos'un İspanyol olduğuna inanışı, babamın yakın gözlüğünü takıp Özal taklidi yapışı, o üzgün, kıvırcık, gamzeli ve çürük dişli halleri aklımı başımdan alıyordu. Mutluluktan bir yerlerim çatlayıverecek gibiydi. Karnımın içinde hep, sanki gülmekten katılıyormuşum gibi bir düğüm vardı. Her şey yolundaydı basbayağı. Kupa'da da İtalya ve Arjantin'i tutuyordum. İkisi de iyi gidiyordu. Çok mutluydum bu üç buçuk hafta boyunca; belki de bir daha ömrüm boyunca olmadığım kadar.

Temmuz ayının ilk gecesi bozuldu büyü. Tuttuğum iki takım yarı finalde karşı karşıya geliverdi ilk önce. İtalya ile Arjantin yarı final oynayacaktı. Ama Arjantin'i daha çok seviyordum ve gönlüm biraz daha

ondan yana olduğu için İtalya yenilince çok durmadım üzerinde. Arjantin finaldeydi. İlla ki tek kazanan olacaktı eninde sonunda.

Daha haftası dolmadan bir gece, sabaha karşı üzerimize soğuk su dökülmüş gibi çalan telefonla geldi asıl kara haber. Şefika'nın annesi ölmüştü. Daha hastalığının ne olduğu bile bir türlü anlaşılamamış kadıncağız, daha fazla dayanacak kudret bulamamış, büyük kızından bir bardak su istedikten yarım saat kadar sonra yummuştu gözlerini. Şefika'yla beni bir komşu kadına emanet edip doluşup gittiler hastaneye, haber gelip de bizi yataklarımızdan çıkarınca. Ben gözleri sanki doğduğundan beri bu habere ağlamak için bekleyen Şefika'yla kalakalmıştım. Ölüm ne yabancı şey, hele de çocuk için. Ne yapacağımı bilemeden sarıldım ona. Saatlerce ayrılmadan durduk öyle. Başı boynumun oyuntusunda titreye titreye, hıçkıra hıçkıra, dura dinlene ağladı Şefika. O ağladıkça ben de ağlıyordum. Annesini bir kez görmüştüm onun. Ama annesine değil, ona ve onun ağlayışına ağlıyordum ben zaten. Yaşı kaç olursa olsun bütün kadınların ağlamasında insanın kendi annesinin ağlayışını hatırlatan bir şey var, canından can yolar adamın. O güzel kokusuyla kollarımın arasında, yumuşacık ve pespembe avuç içleriyle bacaklarını döve döve ağlıyordu Şefika. O ağladıkça ben kahroluyor, onu kollarımın arasında tutuşumla her saniye daha da büyüyor, büyüyordum. Yine de ölüm yalnızca ölenden arta kalana zor, gerisi fasa fiso. O ağlıyordu, ben ona ağlıyordum.

Ne kadar ağladık, ne kadar inledik bilmiyorum hiç, ağlayınca zaman sünüyor çünkü, yavaşlıyor. Bir vakit sonra annemle babam geldi. Ağlamaktan bitap düşmüştü Şefika. Annem bir hap verdi ona. On-on beş dakika içinde, yavaş yavaş yıkılan dev bir bina gibi uykuya daldı hıçkırarak. Babam beni alıp babaanneme bırakacaktı, oradan yine hastaneye dönüp cenazeyi alacaklardı. Ayak diredim, yaygara koparttım, ağladım, dövündüm; nafile. Bırakmadılar. Şefika'yla kalmak istiyordum. Ben onu bu kadar severken, o bu zor gününde bensiz ne yapardı? Gitmek istemiyordum. Kolumdan çeke çeke bindirdiler arabaya, babaanneme teslim ettiler beni.

Yorgun düşmüştüm ben de, en sevdiğimin bu kadar yakınından geçen ölüm, beni de hırpalamıştı. Uyuyup kalmışım.

Öğleni geçiyordu uyandığımda. Geceyi bir kâbus gibi korkunç ama gerçek olmaması umuduyla silik hatırlıyordum. Final günüydü.

Mutfakta kahvaltı hazırlayan babaanneme görünmeden usulca çıktım evden. Koşa koşa eve geldim. Kapıyı komşumuz Seniye Teyze açtı. Evde kimse yoktu, Şefika da yoktu. "Cenazeye gittiler," dedi Seniye Teyze.

Beklemeye koyuldum. Televizyona baktım. Balkonda oturdum. Albümümüzü karıştırdım. Dişlerimi fırçaladım. Vitrinde duran gazete hediyesi ansiklopedileri indirip tekrar dizdim. Balkonu yıkadım. Kavun kesip dolaba koydum Şefika gelince serin serin yesin diye. Annemler dönene kadar daha birbirine benzer benzemez bin türlü şey yaptım. Oyalamaya çalıştım kendimi. İki-üç saat kadar sonra ağlamaktan eski bir deri eşyaya dönmüş yüzüyle annem, Şefika'nın dört ablası, babası, bir-iki komşu kadın ve Şefika'nın babasıyla ablalarını Çan'dan getiren adam geldi. Şefika ortalıkta görünmüyordu. "Şefika nerde?" diye bağırdım. Kimse cevap vermiyordu. Herkes o kadar kendince ağlıyordu ki, zaten benim yaygaram yalnızca kendimi rahatsız ediyordu. Anneme sordum tekrar. Annem içine içine ağlıyordu. Ağzını açacak gibi değildi. Anneler ağlarken konuşmazlar zaten. Ablalara sordum teker teker. Gelip sırayla önlerinde duruyor, "Şefika nerde abla?" diye bağırıyor, eteklerini çekiştiriyor, bir yandan da dolan gözlerimi silmeye uğraşıyordum. Onlarsa ben sordukça daha da yüksek sesle, daha da sarsılarak, boğulacak gibi ağlıyorlardı. O koskoca adamlar, ablasının kucağındaki o yetim bebek, komşu kadınlar. Herkes ben bağırdıkça daha çok, daha yüksek sesle ağlıyor, kimse soruma bir cevap bulamıyordu. Şefika yoktu. Bir şey mi oldu? Çok ağladı da hasta mı oldu? Üzüntüsünden öldü de annesinin yanına mı gömdünüz? Nerde bu kız? Ne oldu ona?

Ağlayarak, öfkeyle, elim ayağım buz gibi fırladım evden. Bıraksalar bütün Çanakkale'yi, hatta koşa koşa gidip Çan'ı sokak sokak arayacak, gördüğüm herkese soracak, en azından bir haber alacak, sonra da gidip neredeyse bulup getirecektim. Ne yapacağımı bilemediğimden babamın dükkânına doğru yöneldim.

Babam cevap vermiyordu. O cevap vermedikçe ben daha da çok ağlıyordum, hüngür hüngür ağlamak dedikleri şeydi artık benimki. İnat ettim, çıldırdım, deli gibi bağırdım feryat figan. Babam, "Ağlama oğlum," diyordu. "Erkek adamsın sen, yakışıyor mu böyle ağlamak?" İyice öfkelenmiştim. Boyumun erdiği raflardaki bütün kumaş toplarını yere indirmeye başladım. Elime ne geçerse yere düşürüyor, sonra da üzerlerine çıkıp tepiniyor, bir yandan da ağlıyor, "Şefika nerde? N'aptınız Şefika'ya?" diye bağırıyordum.

Babam birden belimden kavrayıp havaya kaldırdı beni ve getirip dükkanın önündeki sandalyeye oturttu, kendi de geçti karşıma oturdu. Elleriyle yanaklarımı sildi. Yan taraftan gürültüme kafasını uzatan Kahveci Gürkan'a "İki çayla bir su ver bakalım bize," dedi. Sonra bana döndü. "Bak oğlum," dedi. "Şefika yok. Gitti." Nereye gittiğini sormak için araya

girmeme fırsat vermeden devam etti. “Nihal Hanımların İstanbul’da bir ahbapları varmış. Emekli, çocuksuz bir karı koca. Hem onlara bir yoldaş olsun, evde bir ses olsun hem de kızcağız o fakirlik içinde sefil olmasın diye. Okusun, istikbali olsun çocuğun. Yazık değil mi ona da? Bak annesi de öldü şimdi. Nasıl bakacak o adamcağız o hademe maaşıyla o kadar kız çocuğuna? Çocuk yaşta evlendirseler daha mı iyiydi oğlum?”

Babam yarım saat kadar anlattı, ikna etmeye uğraştı beni. Üzüntüm geçecek gibi değildi. O da bir yerlerde üzülüyordu, biliyorum. Beni hiç göremeyecekti artık. Beni unutup bir daha hiç hatırlamayacaktı da. Ama yine de yoksulluk içinde perişan olmasına razı gelmiyordu gönlüm. Kederden ölecek gibiydim. Küçücük ciğerlerim beni besleyecek kadar soluyamıyordu sanki.

Ağlamam geçip de eve gitmeye kalkınca cebinden çıkarıp para sıkıştırdı babam avcuma, epey bir para. Saatlerce dolaştım sokaklarda. Eve yollanırken de Toptancı Moiz’in dükkânına uğrayıp iki kutu sakız aldım. Futbolcu resimleri çıkan sakızlardan iki kutu, toplamda yüz tane sakız eder. Klinsmann’ı bulup albümü tamamlarım en azından diye düşündüm, bir gün geri gelirse ona gösteririm. Akşam final maçına kadar hepsinin ambalajını açtım. Çıkmadı Allahın cezası Klinsmann, hiç çıkmayacaktı da. Seneler sonra bir internet sitesinde bulup çok yüksek paralara alacaktım onun resmini. Yirmi yıl sonra tamamlanacaktı albüm.

Eve gittikten bir yarım saat kadar sonra kapı çaldı. Koşarak gittim, kapıyı açtım. Şefika gelecek, “Ben vazgeçtim, fakirlik daha güzel, yaşamak istemiyorum ben o insanlarla,” diyecek diye ümitlenerek. Evrenos’tu gelen, ağlamaktan bir başkasının yüzüne dönmüş yüzümü görünce hiçbir şey demeden dönüp arkasını gitti bir süre baktıktan sonra. “Akşam maçı sizde seyredelim mi?” diyecekti, biliyorum. Demedi. Ürktü halimden. Akşam babamla, Şefika’sız, bir suç işler gibi izledik final maçını, cenaze yorgunu boynu bükük evimizin balkonunda. Klinsmann, Arjantinli Monzon’u oyundan attırınca dağıldı Arjantin. Bir de üstüne Rudi Völler kendini yere atıp yalandan bir penaltı kazandırdı takımına. O penaltıyla şampiyonluktan etti Arjantin’i Almanya. Hep Klinsmann’ın yüzünden.

kadınlar hep olmadık zamanlarda

Yıldız olsun.

Kadınlar hep olmadık zamanlarda gitmeyi severler. Babaannem öldüğünde daha Ettehiyatü'yü tam ezberleyememiştim mesela. Sübhaneke, Kulhüvallah, Elham tamamdı da bunlar namaz kılmaya kâfi gelmiyordu. Zaten namaz kılmayı da öğretmeye vefa etmemişti ömrü. Gerçi onun cenazesinde safta durup, tombul teyzelerden gözü yaşlı sempatiler toplamaya yetmişti öğrettiği kadarı bile. Yine de zamansız gitti nerden baksan.

Evde, çokça büyük arasında bir çocukla bir yaşlıydık. Bizim bizden iyi dostumuz ve düşmanımız olamazdı. Oyunlarımız eğlenceliydi. Yaşlılar o terk edilmiş, gözden düşmüşlükleriyle evin içinde varlıklarını fark edenlere bunaltacak bir ilgiyle karşılık verirler de bu ilgiden yalnız çocuklar bunalmaz ya hani; öyleydi bizim hukukumuzun da esası. O yüzden uydurduğum her oyuna dahil edebilirdim onu. Her şey, herkes yapabilirdim ondan. Ben odun deposu işletirdim mesela bir seferinde, o gelir odun alırdı benden. Babam ve abiminkinden başka bildiğim, gördüğüm tek meslek oydu çünkü. Ekmek almaya giderken odun deposunun içinden geçerdim, camları yarı buğulu kulübe içinde hep çay içen, bıyıklı adamlar görürdüm. Onlar gibi kollarımı sıvardım, mahsusçuktan çay içerdim onlar gibi. Mahsusçuktan odun kırar, olmayan kantarımda tartar, yalandan hamala yükler, babaannemin evine gönderirdim. Babaannem ciddiyetimi ciddiye alırdı, onu da ciddiye alan, sesini duyan bir bendim çünkü evde. Ama çok çabuk öldü işte. Daha okula yeni başlamıştım, ufak ufak yazıyordum da, biraz daha uğraşmak lazımdı. Babaanneyle oynamak, Ali'ye at emanet etmekten, Işık ılık süt içsin diye beklemekten daha eğlenceliydi. Pek acelem yoktu o yüzden. Geri zekâlı olmadığım belliydi nasıl olsa, yine de ağır ilerliyordum. Gelgelelim babaannemin kalbi dayanamadı benim başrol, onun karakter oyuncusu

olduğu oyunlar oynamaya daha fazla. Dolap, kitap, defter, kalem yazıyordum ama henüz Mübeccel yazacak kadar tahsilim olamamıştı. Çok erken gitti. Yarım kaldı karşılıklı muhabbetimiz. Muhabbeti cümle içinde kullanabildiğim yılları bilemedi, göremedi hiç. Öyle bir muhabbeti de ben bilmedim bir daha.

Öldüğü gün domino oynamıştık muşambalı masanın üstünde. Üstü dantelli bardakla kapağı beyaz, kendisi mavi plastik sürahi de ordalardı. Ben taş çalmıştım daha oyuna başlamadan. Hırsızlığın günah olduğunu biliyordum, günahın tadını, lezzetini de. Ama bu kadar pahalıya mal olabileceğini kestirememiştim. Üç domino taşına, bayramlar ve misafir gelen akşamlar hariç, domino oynayabileceğim tek arkadaşımı satmış oldum. Üstelik zaten, ben yenerdim çoğunlukla dominoda, Çan-ka gazozu kazanırdım hemen her gün, kazanana kadar oynatırdım hiç olmadı. Çan-ka çok güzel kokan bir gazoz, kazanmak için her yolu mubah saydıracak kadar lezzetli bir şeydi çünkü.

Öğlene doğru babam gelmişti sonra, berbere götürecekti beni. Babamla berbere gitmeyi babaannemle domino oynamaktan daha çok severim, orada berber koltuğunun kolçakları üstüne konan bir yükseltme tahtasına oturulur çünkü. Hemen giyindim, ayakkabılarımı bağladım, kapının önünde annem saçlarımı soldan sağa yatırırken ben babamı beklemeye durdum, acele ediyordum. Berbere gitmek için sabırsızlandığımı sanıyordum, meğer Azrail'le karşılaşmamak için telaş ediyormuşum. Çıktık babamla sonra, önce Zahireci Fuat'ın yazıhanesine uğradık. Çay içtik. Ben oralet içtim, dişe yapışan bayram şekerlerinden tuttu bir de Fuat Amca. Depoların o tozlu, yankılı ve loş sessizliği o günden sindi içime sanırım, o oraletli, kötü haberli günden. İçimde bir zahire deposu taşıdım yıllarca o günden kalma, toz talaş içinde. Yüksek, küçük camlarından giren iddiasız ışıkla aydınlanmayı beceremeyen bir karanlık hacim, içinde yaşanamayacak kadar ürkütücü, büyük ve yalnız bir boşluk. O kadar ki, duysan, kendi sesinden korkarsın. Yine de zahireciler güzel yerlerdir. Önlerinde hep traktörler, kamyonlar olur ve binmene, vitesleriyle oynamana kızmazlar hiç.

Berber Niyazi'nin Küçük Şadırvan'ın karşısındaki dükkânına gidişimiz yarım saat kadar gecikti zahireciye uğrayınca. Niyazi ve tavşandudak kalfası Mesut kapının önüne çıkarak karşıladı bizi, ıslak ellerini havluya siliştiren telaşlarıyla. "Olcay Abi koş!" dedi, daha yolun karşısından. "Çocuk kalsın dükkânda, Mesut tıraşını yapıversin, biz senle bir eve kadar gider olalım," diye çekti babamı kolundan. İkisinin aksi birden kayboldu sonra, karşısına yükseltiyle oturtulduğum aynadan, berberin aynaya ters

vuran adına bakakaldım artlarından. Tıraşım bitti, parfümüm de sürüldü, tavşandudaklı Mesut'un "N'aptı be kova Simoviç gene bu hafta?" sohbeti bile bitti. Çok yüz vermedim bu sohbete, Simoviç'i kimseye ezdirecek değilim, onun gibi kaleci mi var? Adam zaten hasta Beşiktaşlı… Ama daha gelen giden olmadı epey bir vakit. Gitmeye çalıştım, Mesut bırakmadı. Bir yarım saat daha sürdü birilerinin beni neyse ki hatırlaması. Aldılar, önü ambulansla bir mahşer yerine çevrilmiş evimize getirdiler. Biz kapıya vardığımızda, eskiliğinden havları basılmış dandik bir battaniye altında, babaannem büyüklüğünde bir şey çıkardılar sedyeyle, ambulansa koydular. Ayaklarından birinin patiği düşmüştü, çivit mavisiydi, çetik derdi o. Ambulansa cankurtaran denilen zamanlardı.

Babam öldüğünde günlerden çarşambaydı, beden vardı o gün, çok iyi hatırlıyorum. Çarşamba günleri olurdu lise sonda beden çünkü. Annem öldüğünde ise cumaydı. "Ne mübarek kadın," demişlerdi arkasından, ordan hatırlıyorum onu da. Bugünse salı. Hiçbir bağlantıları, hiçbir manevi ortaklıkları yok öyle bakarsan. Ama ben, haftanın yedi günü, en çok annemi özledim o zamanlardan bu zamanlara kadar. Anne ne güzel şey…

On yedi yaşındaydım babam gittiğinde. Annem gittiğindeyse, geç de olsa, askerdim. Kulaklarımdan enseme, alnımdan gerdanıma kızıllaşan Mehmetçikliğimi bir kez olsun görememişti. Gururlanırdı halbuki bite batmış piyadeliğimle falan, yemin törenlerinde elinde fotoğraf makinesiyle. Görebilseydi. Ne de çok severler zamansız gitmeyi kadınlar. İnsan evladına bunu yapar mı? İnsan böyle memlekette yeşil ışıkta karşıdan karşıya geçer mi, evinden hiç çıkar mı, pazara gider mi? Bu kadar seven bir oğlu varken bunu ona yapar mı, hazır hayattayken gereksiz yere ölür mü? O öldü. Askerdeki adama bu yapılır mı? Yaptı işte. Sırada birinciliği babama kaptırmasının acısını, hem yetim hem öksüz bırakmakla bizden çıkardı. Ben çocukluğumdan beri, hayatı annemin ölümüne kadar sanmışım, onu anladım ben de. Sanki o ölünce "Son" yazısı çıkacak ve biz de, cennet mi cehennem mi, nereye gideceksek oraya gitmek üzere nakil araçlarına bindirilecektik. Şu ağzı burnu yumruklanası "ölenle ölünmüyor"cular olmasa, farkına bile varmayacaktım annem ölünce, hepimizin ölmüş sayılmadığının. İnsanlar öyle ağlaşarak toplanınca, nakil araçlarını bekliyoruz sanmıştım ben oysa. Bu işte başka bir iş var sanmıştım. Annemden ölmesini hiç beklemiyordum çünkü, şairin babası gibi, şaşırtmıştı beni. Hep biliyordum öleceğini, yarın bile olabileceğini biliyordum ama beklemiyordum. Kendim ölsem, daha az şaşırtıcı bulurdum. Gerekirse babam biraz daha erken ölsün ama ne olur annem uzun uzun yaşasın, diye dua etmiştim çocukluğumdan beri gizli gizli.

Dualarım kabul oldu, anlaştık sanıyordum. Oyuna getirilmiştim sonunda fakat. Tanrı'ya bile güvenilmiyor demek ki yeri geliyor da. Babam erken gitmişti gitmesine ama babamın gencecik örtülen bedeni ancak bu kadar uzatmaya yetmişti annemin ömrünü, tükenişiyle. Kandırılmıştım. Belki de babamı benden daha çok sevmişti annem. O yüzden beni değil onu seçti, onun yanına gitti. Avuntusu bile zavallıca.

Ortaokulda bir Servet vardı, Almancı Servet. Bir sabah gelmedi okula, ertesi sabah yine gelmedi, ertesi sabah yine, ertesi sabah yine. Sonraki haftanın başında ağlamaktan iki çift mandalina dilimine dönmüş gözle göründü sabah, İstiklal Marşı'nda. Geçti oturdu yerine, başını sırasına, kollarının üstüne yasladı ve öylece kaldı, cuma İstiklal Marşı'na kadar kaldırmadı başını. "Annesi öldü," dediler. İlk defa annesi ölen birini gördüğümüzden çoğumuz, annelerimizin sağ oluşuna sevincimiz belli olacak diye, merhametten sokulamamıştık bile yanına. Ölmeyi de yadırgıyorduk bir yandan, bilmiyorduk. Herkeslerimiz sağdı çünkü henüz. Aylar sonra anlatmıştı, "Biliyor musun," demişti, "ilk önce ne gelmişti aklıma annemin öldüğünü öğrenince?". "Gömleklerimi kim ütüleyecek şimdi, eşofmanlarımı kim yıkayacak beden günlerinden sonra?" Daha o zaman anlamıştım aslında, ölümden sonra, ölmeyen için hayatın sürdüğünü, gömleklerin ütülenmeye, eşofmanların yıkanmaya devam ettiğini. Ama annem ölünce ikna olamamıştım. Aylarca içtim ve uyudum ben de. Önce kimsenin bana iş vermeyeceği, dükkânını bırakmayacağı hale gelene kadar içtim. Hayat devam etmiyordu yine de. Sonra kimsenin evinde kalmamı istemeyeceği kadar içtim. Yine yetmiyordu. En sonunda kimsenin görmek, konuşmak istemeyeceği kadar içer olunca hayatımı devam ettirmeye mecbur kaldım. Bir hastaneye koydular, ilaçlar, terapiler, nasihatler verdiler. Halalar, teyze, dayılar ziyaretlere geldiler. İyi ettiler, çıkarttılar. Çıkınca yine içtim. Ama devam ediyordu artık bir yandan. Hayat boşluk kaldırmıyordu çünkü, boş bıraktığın yeri gelip kendi dolduruyordu. Annem yoktu, ben öksüzdüm; gömleklerimi kendim ütülüyordum ama devam ediyordu işte, onu her gün daha çok ama şiddeti her gün azalarak özlemekle.

Kocaman yeşil gözlerinde iri iri ela hareleri olan o kız da zamansızca gitmişti bak. Annem sağdı o zaman. Meslek lisesini bitirince iki yıllığa girmiştim hemen peşine. Onu bırakıp görmediğim, bulunmadığım, içinden bile geçmediğim şehirlere kıytırıktan bir okul okumaya gidince o da benden gidiverdi. Küçüktüm, başka yere dikilmek üzere koparılmış bir söğüt dalı gibi tazeydim, gençtim. Ancak dikilecek toprağımı çalmışlardı, düpedüz puştluk olmuştu bu. Solup kurumam birkaç gün sürdü sadece.

Elimi memelerine bile değdirmediğim bu kızcağızın acısıyla, elimi memeden memeye sürmüş, daha o zamanlar içmeye başlamıştım. Genç de olunca, kendine kıymak ne kolay oluyor elbet, şimdi şöyle bir düşünüyorum da. Can ne kıymetsiz, ne ucuz oluyor gençken. Ama güçsüzdüm, orası muhakkak. Hiçbir şeye bağlanacak gücü kalmayanlar bağımlı olurlar bir şeylere, ben öyle oldum. İçkiyle ve kadınla dövdüm durdum ruhumu senelerce. Köprü altlarında, işçi barakalarında, dere boylarında cigaralığın dibini bulduğumuz da oldu, yalan yok. Acıdan geberene kadar sevdim, adımı bile hatırlamayan o küçük, dershaneli kızı; başka başka kadınların koyunlarında, başım göğüslerinde. Acıdan kusana kadar içtim de bir yandan. Babam ölünce büyüdüm sanmıştım ben, terk edilince büyümüşüm meğer. Annem öldüğünde ise ölmüştüm. Onu sevene kadar, onu sevip de gizlendiği yerden kışlar sonra fışkırıveren tohumlar gibi filizlenene kadar. Ölümden büyüğü de varmış, onunla yeniden doğduktan sonra anladım.

İçki içmek üzere gittiğim binlerce yerden herhangi bir tanesinde tanımıştım onu, şu beni düşman askeri gibi ateşe verip kaçanı. Bir başkasının sevgilisiydi, bir başkasının sevgilisi olarak bulunuyordum orda ben de. Saydım, sadece dört kez bakmıştım yüzüne. Âşık olacağım belliydi, bakmadım daha fazla. Kiremit rengi bir bluzla kahverengi bir kumaş pantolon vardı üzerinde. Kiremit rengini severdi çok, "Yaşlı kadınların arkasına saklandığı renkleri seviyorsun," dediğimde içinden bozulmuştu hatta aylar sonrasında. Kahredesiye esmerdi, gözlerinin bebeğine, kirpiklerinin uçlarına kadar, bir piyano gibi simsiyah ve pırıl pırıldı. Sanki hepimiz loş ışıkta çirkinliğimizden utanıyormuşuz da, onun başının üzerinde letafetten bir lamba yanıyormuş gibi ışıldıyordu bir masa insanın arasında. Uzak durmaya çalıştım. Görmezden geldim. İçimi yaktı yine de. O da istedi beni, hissettim, kaçtım. Sonra geldi aldı zaten. Günler sonra, bir yolunu buldu ve geldi beni aldı. Kimseye bırakmadı, kimseye kalmadı, bana geldi, uzun ve bağlayan kollarının arasına aldı beni. Bir yengecin kıskaçlarına benzetirdi kollarını, kendinden konuşurken. Çok kısa sürdü beni kendine çekmesi, aradı, buldu, göründü. Gözüne göründüğünün aklından çıkmayacak kadar güzel bir tadı olduğunu biliyordu çünkü. Geldi, aldı, koynuma girdi ve bir kara büyü zerk eder gibi tadını, sıcaklığını ve sevişini şahdamarıma yakın bir yerlere çaktı. Âşık etmekle doymadı, âşık da oldu. Kimsenin sevmediği gibi sevdi, kıskandı, bağlandı, deli divane oldu aşkından, görsen film sanırdın. Bu kadar güzellik, bu kadar aşkla bir arada bulunursa; felaket, sinyali alır ve koşa koşa gelir hep. Felaket seke seke gelene kadar bir annenin evladını sevdiği gibi sevip bir suçlunun cezaya teslim oluşu gibi bıraktı kendini. Kıvamı, tadı bala yakın gecelerden

çiçek kokulu sabahlara doğurdu beni, binlerce sevdi, yüzlerce öptü. Çok sevdim onu ben, içim yırtılırcasına sevdim. Öyle sevdim ki, ondan sonra gelenlerde hep onu silmeye çalıştım. Bunu bahane edip birini öbürüne ekledim, birbirini hiç tanımayan kadınları mutsuz edip karşı karşıya getirdim. Öyle sevdim, öyle özledim, öyle kıskandım ki onu, o gittikten sonra bile, elimde olsa, hani utanmasam, bir gazeteye ilan verip, "Merhaba kızlar, benim bir sevdiğim var. Ve hiçbirinizi sevmeyip mutsuz edişim bundandır. Özürlerimin kabul buyurulması," diyebilirdim. Bana verdiği bir kaşık mutluluğa karşılık ben kaç kızcağızı kazanlarda boğdum, onu özlemekten, sevmekten, beklemekten, onu anlatmaktan.

Sonra bir yaz akşamı gibi, uzun süren neşeli bir güneşin ardından çökercesine gitti. Yavaş yavaş, azalarak, günbegün, bite tükene gitti. Günler, haftalar, aylar sürdü gidişi. Öksüzlüğümü tokatlar gibi, günbegün yalnız bırakarak, çaresiz bırakarak, sevgisini son damlasına dek tüketerek gitti. Kimseye ait olamamış insanlardık çünkü biz. En yakınlarını nemli çukurlara ya da çok uzaklara erken saklamış, sevgisizlikten ve sürekli birilerinin gitmesinden korkup kimseyi sevemeyişimizle perişan olmuş zavallılardık. Evi olmayan, idareten yatağı televizyonun izlendiği odaya kurulduğu için hep en geç yatıp en erken kalkan, başkalarının evlerinde çoraplarını top yapıp pantolon cebine saklayarak uyuyan iki insandık çünkü biz. Onu ilk gördüğümde belanın çağırdığını hissedişim bundandı zahir. Öyle bir kendini kaptırmayla teslim olmuştum ki, insan ancak kendine bu kadar çabuk âşık olup ancak kendinden bu kadar çabuk, bu kadar çok yorulabilirdi. Birbirimizi başkalarının göğsünde yatarken keşfettiğimizden, göğüs göğse yattığımız zamanlarda hiç inanamadık kendimize, başka bir göğse uçmayacağımıza. Etlerimizi, kemiklerimizi, kıkırdaklarımızı kemirmeye başladı sonra bu korku bizim, bizi kendi ellerimizle kendimize tokatlattı durdu. İçimiz kemirildikçe çürüdü, kesif bir koku sardı dünyamızı. Nefes alamaz olduk. Ve bitti, gitti. Hiç kimseyi sevmedim ondan sonra, bir kendimi sevdim, dönmeye kalkarsa beni bıraktığından da iyi bulsun diye.

Şimdi sen, o yalnızca filmlerde gördüğüm tuhaf aletlere bağlı yatıyorsun camın arkasında, bir buçuk metreyi bulmayan bedeninle. Başının üstündeki ekranda bir şeyler yanıp sönüyor, nefesini bile bir alet alıyor senin yerine. Annen telaşlı, ben belli etmemek için bu not defterine bir şeyler karalıyorum. Kadınlar hep olmadık zamanlarda gitmeyi severler, biliyorum. Biliyorum, kimi sevsem en son hatırladığım görüntüsü gidişi olur. Ama sen, sen bu kadar erken bırakıp gitme beni, olur mu kızım? Olur mu? Beni öksüz, beni yalnız bırakan Tanrı'ya daha fazla yalvartma beni,

olur mu? Aç gözünü artık, seni çok seviyorum.

ben evlenmeyi boşanmaktan daha çok seviyorum

Ağzımda, Büyük Tiyatro'nun altındaki lokantada yediğim acılı köftenin soğanlı burukluğu, cebimde şangırdayan birkaç yeni lira ve önümden geçen taksinin içinden çalan sulu zırtlak Ankara havasıyla birlikte karşıya geçtim Tiyatro'nun önünden, Gençlik Parkı'na doğru. Söylemesi ayıp, ilk kez boşanıyorum bugün. Hava da güzel, öğle yemeğimi de yemişim küp gibi, hem açılırım biraz deyip, kenar kenar yürüyorum adliyeye.

Bizim ailenin ilk boşananı oluyorum bugün kısmetse. Evlenirken hiç aklına gelmiyor böyle şeyler. Nikâh başvurusuydu, kan vermesiydi, yatak odasıydı, beyaz eşyasıydı derken kendini hiç göremiyorsun bir gün adliyede karşı beri dururken, beraber beyaz eşya baktığın insanla. Ama oluyor işte. Lisede edebiyat sınavına hazırlanırken, aldığın karneyi eve nasıl götüreceğine tasalanırken, yaz tatillerinde ense yapıp yatarken birden kendini bambaşka bir dünyanın içinde buluveriyorsun. İş arıyorsun, iş buluyorsun, bulamıyorsun, çalışıyorsun, askere gidiyorsun, evleniyorsun, çocuk doğuruyorsun, boşanıyorsun, başkalarının düğünlerine çeyrek biriktiriyorsun. Hepsi oluyor bunların. Zoruna da gitse hoşuna da, hepsi geliyor başına bir bir. Gençken büyük bir şeymiş gibi çınlıyor insanın kulaklarında bunlar, yetişkinlikte öyle olmuyor ama. Evlenmek gibi boşanmak da var mesela. Büyüyünce her şeyi yapmak serbest çünkü evlenmek de, boşanmak da, dost tutmak da, karını, kocanı aldatmak da. Tek farkı sonuçlarına da kendi başına katlanmak zorunda oluşun aslında. Ama çocukken öyle değil işte. Hani anneler mutfakta konuşurlar, böyle, büyük bir olay gibi, vah vahlar, eyvahlar içinde. "Eee… Nafaka istememiş mi kadın?" diye çekiştirirler. "Olan o masum yavrulara oldu gene," diye mutabakata varırlar sonra da. Yetişkin olunca yaşarsın bunları, çekiştirir insanlar da. Bu işin kimyası bu… Ama kimse anlaşamayan iki insanın başka bir alternatifi olabileceğine inanmak istemez. Ya anlaşırsın ya da

anlaşamadan yaşamaya devam edersin, birbirine zimmetli gibi. “Ama çocuk?” derler. “Bir çocukları olsaydı düzelirdi,” derler. “Bir daha bir konuşsanız be yavrum,” derler, konuşurlar da konuşurlar. Bizzat sen boşanırken, en az sen konuşuyor olursun bunu. Çünkü boşanırken sonsuz bir sessizlik girer aranıza, tanışmamış olduğunuz zamanlardakinden bile daha yaban bir ellik girer.

Opera’nın önünden geçiyorum. Ne güzel bina… Bir kere opera dinlemeye gelmişliğim yok. Boşanmasaydım belki gelirdik beraber. Evli insanlar hep sinemaya, tiyatroya gidememekten yakınırlar zaten. Bir kere olsun duymadım, “Ben de eşimin yanında şıkır şıkır süslenip operalara gitmek istiyorum,” diyen kadını. Hani sorunca hepimiz sineması, tiyatrosu var diye büyük şehirlerde yaşıyoruz ya, onun için diyorum. Meraklısı olduğumdan değil. Gitmedikten sonra, Opera da işte eninde sonunda önünden geçilecek güzel bir bina, boşanmaya giderken.

Meğer ne büyükmüş okulun karşısına çöreklenen gövdesi Adliye’nin. Yıllarca önünden geçtim ettim de, bir-iki sefer para çekmek dışında, bir kez içine girmişliğim yok şu Adliye binasının. Ne işim olsun? Adliye mutsuz insanların gittiği bir yerdir. Hiç adliyelik olacak kadar mutsuz olmamışım demek ki, ne güzel. Bugüne kadar demeliyim belki de. Kendi hayatı bile ne kadar şaşırtabiliyor insanı, kendisi hakkında her şeyden her an haberdar olduğunu sanırken bile.

Boşanmak çok tuhaf bir şey… Ayrılmak gibi değil. Akşam eve geliyorsun, kendi anahtarınla, anne-babaya yakalanmak istemeyen alkollü ergenler gibi, usulca eve giriyorsun ve odana koşuyorsun, odalar ayrılmış çünkü. Sonra yine hırsızca mutfağa gidiyorsun, kendi yemeğini hazırlayıp yiyorsun bir başına. Ev, hep kırk mumluk sarı ampul karanlığında sanki. İki yaz önce Çamurlu Göl’de boynuna kadar çamura bulanışınızın fotoğrafları masanın üstünde duruyor odanda. İki yıl önceki kadın içerki odada televizyon seyrediyor, sen kendi odanda, el gibi eşya topluyorsun. Ama çamurlu, güleç, güneşli fotoğraflarınızı masanın üstünde bırakacaksın. İnsan bırakırken bile acıtmayı seviyor çünkü. Sen orada eşya toplarken onun orada üzülüyor olduğunu görmek istiyorsun ama gidip bakamıyorsun da. Gidip baksan o da senin üzülüşünü görecek çünkü. Kaç yıllık karın, kaşının çatılışından bile anlayacak aklından geçeni; istemiyorsun. O yüzden diliyorsun ki sen gittikten sonra bu fotoğrafları görünce üzülsün. Üzülecek çünkü, biliyorsun. Çok tuhaf bir şey boşanmak, bile bile üzülmeli bir şey.

Orada, görüyorum. Merdivenlerde bekliyor. Elinde küçük bir

kesekâğıdı var. Poğaça almıştır. Poğaça alır çünkü o. Onun hayatının çok keskin çizgileri vardır. Bugün büyük bir vurgun kaldırsın lotodan, yarın yine aynı saatte kalkıp işe gider ve giderken de muhakkak poğaçasını alır. Öpüyorum. Kokusu içime doluyor, içimdeki tüm hücrelere sıvanıyor sanki, kaplıyor. Tanıdık buluyorum bu kokuyu. Çok havalı bir laf olmasa "aşina" derdim. Evimle o kadar özdeşleşmiş ki kokusu, buluşmuşuz ve eve gidecekmişiz gibi kokuyor. Heyecanlandıran değil de, sakinleştiren bir koku. Yuva kokusu işte… Gitmeyeceksin o yuvaya ama, ona şüphe yok. Boşanma, işte o anda başlıyor zaten. O yüzden yuvaları yıkıldı deniyor boşananlara.

* * *

Karşı karşıya durduk bir süre. Birbirimize hiç bu kadar boş bakmamıştık bu kadar sene. Henüz kokusunu alabildiğim mesafedeydik ki elindeki kesekâğıdı hareketleniverdi. Geri çekildim. "O ne be!" çıktı ağzımdan. "Kuş," dedi. Tövbe yarabbim, kuşmuş. "Araba çarptı yolda, aldım ben de; veterinere götüreceğim şeyden sonra." Vay anasını. Kuşmuş, şeyden sonra veterinere götürecekmiş. Ben bu boşanma işini çok mu büyütüyorum acaba, diye geçirdim aklımdan, bozuntuya vermedim ama. "İyi bakalım," dedim sadece, "Öyle olsun. Buyur hadi." Turnikeden geçip binaya girerken, kapıdaki polisler, herkesin bir yerlerde bir şeyler patlatabilme ya da patlayabilme ihtimali taşıdığı bir ülkede, adliye kapısını bekleyen polisler olduklarından, kuşun hikâyesini sordular tafsilatıyla, boşanmaya gelen bir çift oluşumuzdan çıkışta beraber veterinere gideceğimize kadar. Çok moderniz biz. Şeklimiz yeter.

Gelip bilmem kaçıncı aile mahkemesinin önündeki oturaklara konduk. Kırmızı ışıklı numaratör ekranları vardı kapıların üstlerinde. Bu işler parayla değil sırayla demek istiyordu devlet. Senin yuvanla, aile saadetinle ilgilenmiyordu hiç, edebinle sıranı beklesen ona yeterdi, bir şarkı gibi dillere dolanan aile birliğinin kutsallığı birkaç evrak, imza, mühür, karar, esas ve ıvır zıvırdan başka bir şey değildi çünkü onun için. Çıplak çıplak duvarlar ve kulaklara pamuk gibi dolan bir uğultu içinde öylece oturuyorduk konuşmadan. Boşanmak üzere olan insanlar, boşanmak üzere oldukları insanla bir aradayken ona, konuşsam neler söylerim ağzıma geldiğince ama bir kıymeti yok artık, ondan böyle susuyorum suratıyla bakarlarmış meğer. Boşanmak çok yorucuymuş, gördüm bunu. Bu kadarını beklemiyordum. Evlenmeyi yorucu sanıyordum bir.

"Susadı bu," dedi. Ne? Ne susadı, kim susadı? Dönüp baktım. "Kim?" dedim. "Kuş," dedi. "Bir su alıp gelsene şuna." Olur. Kalktım yerimden.

Resmi kurumlar, vatandaşı heybeti ve dolaşık aklıyla ezmeye bayıldıklarından, genellikle mimarilerini de biz fanilerin çözebilecekleri yalınlıkta tasarlamamaya özen gösterirler. Başladığın yere dönmek, devlet denen ejderhanın bağırsaklarında yolculuk yapmaya benzer. Büfeyi buldum. Su aldım. Güzel bacaklı bir avukata sordum yolumu dönerken bir yerde. Güzel bacaklı kadınları seviyorum, eminim avukatları da severdim. "Bizim adımızı okudular," dedi yanına döndüğümde. "Sen olmadığın için giremedik. Bizi en son alacaklar." Hadi bakalım. Yaralı kumru su içsin diye ortadan kaybolduğum için bu çıplak duvarların çevrelediği dehlizlerde uğultular içinde biraz daha oturmakla ödüllendirildik. Devlet kendisine dakik olunmasını sever çünkü, sahiden. Seni sekizde sıraya dizer ama kapıları dokuz buçukta açar mesela. Hepimiz onun varlığını manidar kılmak için varız çünkü. Zaten kendisi sıkıcı olan boşanmanın yoktan yere bu kadar sünmesinin ne manası vardı şimdi? Bekledikçe, suratsızlığı ve burada boşanıyor oluşundan çok kucağındaki yaralı poğaçayla ilgileniyor oluşu, benden kurtulamadığı için huzursuzlanıyormuş gibi bir zavallılık uyandırmaya başlamıştı içimde. Ben tutturmuştum "Boşanalım madem," diye oysaki. Ondan kurtulmak istediğimden değil de, ne bileyim işte tuhaf bir his, anlat deyince anlatılamayanı da var boşanmanın.

Çırpınmaya başladı kuş, kesekâğıdının içinde. Bir iki kanat debelenmesiyle yırttı kâğıdı. Çırpınırken elinden kurtuldu ve tek tarafı kırık kanadıyla, yamukça katlanmış bir kâğıt uçak gibi yana eğilerek kucağından yere çakıldı. Celallendik. Koridorda o pırpır ettikçe biz onun peşinden koşuşturuyorduk, Allahım, insanlar bize bakıyorlardı. Odacıların, akşam karılarına ya da daha eve bile gitmeden serviste kâtip, aşçı, mübaşir hemşerilerine anlatacağı bir şey olduk bir anda. Boşanmaya gelindiği belli olunan bir aile mahkemesi kapısı önünde aç sokak kedileri gibi yaralı kuş kovalıyorduk. Bir gayretle yakalayıp kesekâğıdına sardık yine kuşu. O ara mübaşir çıktı, "Gelin ikiniz," dedi Girdik. Devletin adına emir veren mübaşir bile olsa sorgulanmaz çünkü. "Oturun," dedi hâkime hanım. İlginç, bizi evlendiren memur da kadındı. Eminim ikimiz de bunu düşünmüştük o an. Oturduk. İçerideki dava bitmemişti henüz. Askerden geleli bir, bilemedin iki yıl olmuş bir oğlanla zillice bir kız boşanıyorlardı. "Neden boşamak istiyorsun?" diye sordu hâkime oğlana. Kuş çırpındı kesekâğıdının içinde, soru kendisine sorulmuş gibi. Hâkime kuşu fark etti. "Ne o?" diye sordu. Polislere anlattığımız hikâyenin üstünden geçtik aynı düetle. "Tamam kalsın, dikkat edin kaçmasın," dedi. "Efendim, ben askerdeyken internetten birileriyle ilişkisi olmuş," dedi oğlan. "Bilgisayarda konuşmalarını yakaladım, inkâr etti, dövdüm, dövünce ziynet eşyamızı alıp annesinin evine gitti. Bir iki sefer gittim geri almaya, gelmedi. Ben de şimdi

boşanmak istiyorum, altınlarımızı da geri versinler." Başkasının ailesine, mahremine zorla da olsa tanık olmaktan dolayı bir sıkıntı sardı içimi. Ben olsam istemezdim diye geçirdim içimden. Demek ki hâkime hanım da benim kadar önemsemiyordu boşanma denen şeyi. Bir ben dert edinmiş görünüyordum bu kadar insan içinde boşanmayı, bir de ziynet eşyalarını geri isteyen şu çocukla vermek istemeyen kaynanası. İçimden kuşun kesekâğıdından kurtulup ortalığı dağıtması, bu rezaleti gölgede bırakacak kadar büyük bir başka rezillik çıkması için dua ederken hâkime kızla oğlanı şipşak boşadı; "Buyurun," dedi. Sıradakini savıp bizi aldı. Vesikalık fotoğraf çektirmeye gelmişiz gibi sıramız gelince hiç garipsemeden yerimizi aldık, hâkimenin buyruğunca buyurduk. Sanki boşanmak için değil de bir bilgi yarışmasında müsabaka etmeye gelmişiz gibi duran karşılıklı iki kürsüye geçtik. Kimliğimizi ve hâkimenin boşanmaya karar verecek akılda insanlar olduğumuzu tespit etmesi yaklaşık bir buçuk dakika sürdü. Neden boşanmak istediğimizi, kaç yıldır evli olduğumuzu, emin olup olmadığımızı sordu. Sorular çalıştığımız yerden çıkmıştı. Hepsine doğru cevap verince kazanmış olduk, artık boşanabilirdik, hâkime boşanmamızı takdir etmişti. "Haftaya gelir alırsınız kararı," deyip saldı bizi. Bitmişti. Düğünler, aileler, beraber girilen taksitler, gelecekteki çocuğa düşünülen isimler, dolaba konması unutulduğu için ekşiyen yemekler yüzünden çıkan kavgalar, yıldönümleri, doğum günleri, bir soyadını paylaşmalar… Hepsi bitmişti saniyeler içinde. Sıcağında uyuduğum o güzel kokulu kadınla artık el olmuştuk. Gayrı yabandık. İçim çizildi. Kucağında kesekâğıdına sarılı kuşuyla mırıl mırıl konuşarak çıktı önüm sıra, hâkime hanım da cüppesini çıkarmış, çantasını topluyordu. Oracıkta eskiyen eşim için, kuşun veterinere ulaştırılmasını engelleyen gereğinden de uzamış bir angarya, hâkime hanım için öğle yemeğiyle arasındaki son engel olan bu şey bir benim için mi boşanma yahu?

Çıktık adliyeden. Sanki boşanmamışız ya da ne bileyim mahkeme kararıyla iki kardeş olmuşuz gibi, "Gelecek misin veterinere?" diye sordu. Kabalık etme, onca emeği var sende, lüzumu yok şimdi jönlüğün. "Gelirim," dedim. Bindik bir taksiye, veterinere gittik. Çocuğumuz yaralanmış gibi alelacele taksiden binaya koşuşturarak veterinerin ellerine bıraktık kesekâğıdındaki kumruyu. Boşanan herkes, bizim gibi çocuksuzları kastediyorum aslında, "Çocuk olsa farklı mı olurdu acaba," diye düşünür mü ki? Bunu bana, ağız tadıyla boşanmamıza bile mani olmuş bir park kumrusunun düşündürtmüş olması da başka hesap zaten. Çocuk olsaydı ben daha sıkıcı, daha sıkılgan ama huzurlu görünen bir adam olacaktım. O da yeni oyuncağını bulup beni unutacaktı. Orta yaşlı olacaktık artık ikimiz de o andan sonra. İsteyemedi içim. Çocuğa ya da ona

garezimden değil, yaşlanmaya maçam sıkmadı galiba. Babam, baba olmamı imkânsızlaştıracak kadar büyüktü gözümde, belki de ondan.

* * *

Sargılar içindeki kumrusu kucağında bir kutunun içinde, o önde ben arkada çıkıyoruz binadan. Veteriner ilaç da veriyor. Çok şükür, kuş bari iyi… Kapının önünde ayrılmak gelip çatıyor. Teşekkür ediyor bana. "Her şey için," diye ekliyor sonra. İçim seramik gibi kırılıyor. Seninle hesabı kapatıyorum demek bu, her şey için külliyen teşekkür ediyor bana. Kâh güldük kâh eğlendik, işte yolun sonunu bulduk diyor, "her şey" derken. "Rica ederim, ne yaptım ki," diyorum. Bir cevap bulutu geçiyor gözlerinin arkasından, simsiyah bir bulut. O cevaplardan birini seçip söylemediği için rahatlıyorum. Gülümsüyor. Öğretmen gülümsemesi bak bu. "Bu dünyadaki herkes, sevilmeye değer olmasa bile, yine de bir öğretmenin ilgi ve şefkatine muhtaçtır," gülümsemesi. Yabancılara gülerken kullanıyor bunu, biliyorum. Devletin koskoca hâkimi vermiş kararı artık, "Siz yabancısınız!" demiş. Bana böyle gülmesi soyuyor sanki beni kaldırımın ortasında. Ellerimi kasıklarıma, göğsüme kapatasım, oradan kaçasım geliyor. Kuş çırpınıyor yine kutunun içinde, tıkırtısını duyuyorum. Öpmek için yaklaşıyorum. Rüyalardaki bulutlardan yataklar gibi yumuşacık, içine gömülüp uyuduğum bu yuva kokusunu bir daha duyamayacağımı düşünüyorum. Yuvanın dağılması derken ne demek istediklerini burnumda bir sızıyla anlıyorum. Çaktırmadan kokluyorum son kez. Öpüyorum. Hoşça kal, güle güle.

Arkamızı dönüyoruz birbirimize. Aksimizce yürüyoruz. Bir filmde olsak, tam müziğin başlayacağı yerdeyiz. Onsuz, onu hiç görmemiş evime gidiyorum ben. Umutsuz renklerdeki sevimsiz eşyalarımın arasında, perde açmadan, ev toplamadan yaşamaya. O, bensiz, bizim evimize gidiyor.

Yine de sinir oluyorum kuşa boşanmamızın içine etti diye. Boşanmaya da sinir oluyorum zaten. Öğreniyorum ki ben, evlenmeyi boşanmaktan daha çok seviyormuşum. Herkes gülüyor evlenirken en azından, evliyken hep olmasa da. Sigara çıkarıyorum bir tane. Ateşim yok, köşedeki midyeciye yanaşıyorum, sigara içiyor midyeci.

vakitlice gelmeyen çiş

Ali'yi çok dövdülerdi. "Anamı siktiler!" diye anlattı bana yıllar sonra, Fahri Abi'nin Bulgaristan'dan torpidosunda getirdiği incir boğmasını içerken konuştuğumuzda. Daha da döveceklerdi de, sarası tutunca bıraktılar. O zamandan bu zamana polisten tiksinmesini saymazsak, oligarşiye öfkesi, kaşında dört dikiş izi, sağ elinin serçeparmağında yamuğuna kaynayan bir kırık kaldı yadigâr.

Oysa Dilek'le buluşacaktı o gün. Dilek'in huyunu bildiğinden, "On iki gibi, Kristal'de," demişti, bir gün öncesinden. Fabrikada nöbeti biter bitmez çıkacak, eve gidip duşunu alıp yatacak, öğlen uyanıp, bire doğru Kristal'in önüne doğru taban vuracaktı. Ve emindi, Dilek daha gelmemiş olacaktı.

İyi başlamıştı aslında o gün. On iki-sekiz nöbetinin güneşin doğmasına yakın saatlerinde, Şaşı Bilal, kandilini Erol'un meyhanesinde biraz geç söndürüp de pederinin korkusuna eve gidemeyince, atlayıp arabasına fabrikaya gelmişti. Ali, nizamiyedeki kulübesinde, uyumayanlara spor aleti reklamları gösteren kanalları seyrediyordu, bir kalıp peynir büyüklüğündeki televizyonunda. Sabah nöbetini devralmaya erkenden gelen Bilal'in arabasının ışıkları bekçi kulübesinin içini dolduruverince, gözünü ışıklı peynir kalıbından ayıran Ali, önce bir korkmuş, sonra halefinin sarhoşluğuna sevinmişti. Gidip şoförü uyandırdı hemen. Bir yirmiliğe tav oldu şoför, üç-beş dakikalık bir homurtunun ardından. İki paket de Yeni Harman. Kulübesini sarhoş ortağına bırakıp merkeze doğru yola koyuldu sonra fabrikanın servis minibüsüyle.

Sarası gelmeden önceki iki, bilemedin üç gün beyin yerine demir dökmüşler gibi bir ağırlık olurdu kafasının içinde Ali'nin. Işıklar bir tuhaf görünür, en ufak bir kıpırtı aklının içinde dakikalarca dalgalanır, yine de en çok kafasındaki bu ağırlık yorardı ama. Ali bilmezdi bunu. Anlamazdı. Babasının tansiyon hastası bir arkadaşından duymuştu bir gün kahvede, "Tansiyonum yükseldi mi, sanki kafamın içinde örs varmış gibi oluyor

meret," demişti adam. "Bol bol su içiyorum, iyi geliyor." Ali, babasının yaşlı arkadaşının örs benzetmesini pek beğendiğinden tansiyonu yükseldi sanırdı kafasının böyle ağırlaştığı vakitlerde, dayanırdı suya. Midesi bulanıncaya kadar içer, sonra da kenefe taşınırdı. Meydana varmadan, ışıklara yaklaşınca "Ben burada ineyim abi," demişti fabrikanın şoförüne. Karakolun çaprazındaki inşaatı kestirmişti gözüne, bu mesaneyle eve kadar yürünmezdi.

İnşaat büyüktü, yüksekti, çok katlıydı. Alışveriş merkezi olacaktı bitince. Girdi, uygun bir yer aradı epeyce. Çocukken ablasını Mersin'e üniversiteye yazdırmaya gitmişlerdi ailece de, Konya Ovası'ndan geçerken "Çişim var," diye tutturunca babası sağa çekip, "İşe ulan!" demişti. O da, bir tane ağacı olmayan koca ovada gözden kaybolamayacağını anlayıncaya kadar yürümüş, en sonunda ufukta küçük bir nokta olup kalınca yere çömelip işemişti. Onca yolu geri yürüyüp arabaya döndüğüne ana-babasıyla ablası hâlâ gülüyorlardı. Hatırlayınca Ali de gülümsedi, işenebilecek bir yer aradı varillerin, tahta, demir ve iskelelerin arasında.

Doğmakta olan güneşin henüz aydınlatmayı pek başaramadığı inşaatın içinde kuytu bir köşe bulmuştu ki, üst katlardan gelen patırtıyı duydu. Devam etmese iplemeyecek, çişini yapıp yoluna bakacaktı da, basbayağı birileri vardı işte yukarıda. İlk önce korktu, sonra it, kopuğa çatma belasını düşünüp canını kollayacak bir tahta, demir, taş, bir şeyler aramaya koyuldu. Bir metreyi bulmayacak bir demiri kavrayıp çöktü tahtaların arkasına. Gürültü kesildi bir ara. Üst katlarda paldır küldür eden, aşağı mı indiği, yukarı mı çıktığı anlaşılamayan ayak sesleri birden suspus oldu. Kendi nefesini duyacağı kadar sessizleşti inşaat. Bir çıtırtı kopsa bütün o inşaat bisküviden yapılmış gibi kırıla kırıla yıkılacaktı sanki. Ali'yi korku aldı, başının zonklaması iyiden iyiye arttı korku burnunun ucuna kadar tırmanınca, çişini de yapamamıştı üstelik, karnının içinde patlamak üzere bir top. Sessizce bekledi.

Sorsan aylar, yıllar sürdü sanki diyeceği bir bekleyişten sonra kapının önünden "Hah işte yettik!" diye cıyklayan fren sesleri ve telaşlı kapı çarpışları duyuldu. Ardından Dadaş'a çalan şivesiyle lacivert bir ses: "Teslim olun! Getirmeyin beni oraya!" Üst katlardan patırdayan ayak sesleri karşılık vermediler. "Bismillah!" dedi Ali fısıldayarak. İçinden, "Ne belaya düştük anasını satayım!" diye karşılık verdi kendine. Lacivert ses ünledi yine: "Teslim olun, devlete karşı gelinmez! Getirtmeyin beni oraya. Alın pankartınızı da gelin!"

Ne devleti, ne pankartı, ne polisi allasen? Ali ki korkusundan askerlik

yoklamasına gidemediği için bakaya diye eve gelen inzibatla yaka paça askere götürülen adam, Ali ki nüfus sayımlarında sayım memurunu evde ütülü pantolonla bekleyen adam, devlete karşı gelmek de neymiş. "Ulan," dedi içinden, "bi işeyelim dedik, başımıza gelene bak!" Başının ağrısı artıyordu. Sanki ağrı gibi değil de, kafasının içini kıyılmış metalle doldurmuşlar, o ağırlıkla kafasını ne tarafa yatırsa bir daha kaldıramayacak. Alnının çatından ense köküne kadar yayılan bir zonklama, gözlerinin önünde inşaatın karanlığına katmer katan kocaman benekler kara kara… Böyle zamanlarda elleri kendisine çok yabancı gelirdi Ali'nin, bir dürbünün tersinden bakıyormuş gibi uzak görürdü ellerini. Sarası gelmeye yüz tuttu mu, en son gördüğü şey ta uzaklardaki burnunun ucu olurdu. Ağrısı şiddetleniyordu. Çişini de yapamamıştı üstüne üstlük, karnının içinde, içi su dolu camdan bir küre… Sessizce beklemeye devam.

Tıkırtılarını duydu. Birileri vardı ve çok belli ki memur beyler de onlar için gelmişti buraya. Panikledi. Tam üstündeydiler, bir üst katında. Konuşmaları duyuluyor ama kelimeleri seçilemiyordu. Dışarıdaki polislerin sesleri daha netti. Üst kattakiler, büyük ihtimalle teslim olup olmamanın kavgasını yapıyorken kapının önünde bekleşen üniformalılar içeri girip girmemenin hesabında sona gelmiş gibiydiler.

Lacivert sesine ucuzluk katan megafonuyla kükredi dışarıdaki resmi öfke:

"Çıkın ulan dışarı! Geliyorum bak! İki dakikaya çıktınız, çıktınız!"

Polisler, devletin yılda bir kez verdiği postallarıyla inşaatın kapısız kapısında patırdamaya başladığında, yukarıdan ses geldi:

"Tamam çıkıyoruz, bekleyin!"

Dadaş Başkomiser'e sorsan koskoca devlet iki baldırı çıplak eşkıyayı bekleyecek değildi amma eskisi gibi olmuyordu o işler. Usul, teamül değişmişti. Hırpalamamak gerekiyordu artık. Teröriste bile beyefendi gibi muamele etmeyi emrediyordu yere batası mevzuat. Öyle eskisi gibi "Duvardan düştü", "Pencereden kendini attı" işleri yürümüyordu, Avrupa bunları yemiyordu. Eski tadı yoktu devletin bekasını beklemenin bile. Kafasıyla maiyetine, usul ve teamüle uygun bir şekilde, "dalın" işareti yaptı. Ali bunu görmüyordu tabii. Polisler setini yıkmış çay taşkını gibi yayıldılar giriş katına. İşte bunu gördü ama Ali. Bir kısmı da yukarıya yöneldi. Üniformalılardan ikisi Ali'nin arkasına saklandığı tahta yığının önüne kadar geldi, ötüşen telsizleriyle yalandan sağı solu kolaçan ediyorlardı.

Ali iyi adamdı, güzel adamdı da, işi ters gitti mi tam giderdi. Güneş

onun denize gideceği gün tutulur, trafik onun bir yerlere yetişeceği gün tıkanır, banka onun faturasının son günü kalabalık olur, üniversite sınavının soruları onun gireceği sene çalınır, bir akrabanın onu memuriyete koyacağı sene devlet, memurunu sınavla seçmeye karar verirdi. Ne zaman bir yere gidecek olsa bir terslik ondan önce yola çıkar ve önünü kesiverirdi az ileride. Sessiz sakin saklanıp vartayı atlatayım diye nefesini bile borç yazdırıyormuş gibi alıp verirken bir lağım faresi patırdadı yanından, asansör boşluğunun zalim karanlığına doğru. Polisler, "O ne lan?" oldular. Onlara kalsa, "Bandırma'nın faresi nah böyle kedi kadar," diye gülüşüp geçeceklerdi de Ali'nin fareden ödü kopardı işte. Korkmak da değil de tuhaf bir tiksinti, hele o kuyruğu yok mu boğum boğum. "Ananı avradını!" diye bir telaşla kalkıverince yerinden Dadaş Başkomiser'in aslanları çullandılar üstüne. "Amirim, burada da varmış bir tane!" "Bas üstüne bas!" "Yatır, yere yatır, bağla ellerini.".

"Seçim Çözüm Değil Çare Devrimde" yazılı pankartlarını karakolun tamı tamına çapraz karşısındaki inşaata asarken yakayı ele veren "biri kadın dört kişi" ile birlikte ekip minibüsüne itelenirken nafile bağırmaya çalıştı Ali. "Amirim benim bunlarla alakam yok! Bir yanlışlık var. Ben bu arkadaşları tanımıyorum!" Dadaş amirin hiçbir yerinde olmamıştı Ali'nin yaygarası. "Tanışırsınız yavrum karakolda arkadaşlarla," diye cevap verdi Ali'ye, nöbetinin son saatinin içine edip dünyanın işini çıkaran bu teröristlere duyduğu öfkeyle, alaycı, küçümser. Sonra Ali'yi tutan memura, "Kapat şunun ağzını," dedi. Ali'ye ilk defa kelepçe takılmıştı hayatında. Soğuk ve sandığından daha ağırdı.

Ekip otosunda, onlardan sanmasınlar diye, kapıdan yanına iteklendiği sakallının koltuğuna değil de bir arkasındaki boşluğa ilişti. Hâlâ onlardan olmadığını, inşaata başka bir şey için girdiğini, bir yanlışlık yaptıklarını, zaten siyasetten de pek anlamadığını, işinde, gücünde, ekmeğinde bir gariban olduğunu anlatmaya çalışıyordu. Nafile. Kimsenin Ali'nin gürültüsüne kulak vermemesi bir yana, bir de üstüne solcular dönüp dönüp ona bakıyorlardı ha bire, ters ters. Zaten direksiyondaki memur da radyo açmış, şarkı aralarında "Haydi Güney Marmara uyandık mı, eller havaya?" diye yırtınan spikeri dinletiyordu hepsine. Eller kelepçede olunca, neşesi daha bir tuhaftı spikerin. Kollarına girip tekmeleye tekmeleye sürükleseler bile üç dakikada varacakları emniyete on beş dakikadır gidememişlerdi. Memurlar pankartı sökmeyi beceremiyorlardı bir türlü asıldığı yerden. Onu beklediler. Bekledikçe Ali'nin korkusu artıyor, korktukça daha ağlar bir tonla yalvarıyor, içinden de solculara sövüyordu: "Neyle bağladılarsa artık siktiğim pankartını!" Bu da

yetmezmiş gibi, başına bütün bunları getiren çişini hâlâ içinde tutuyordu ve beyni giderek artan bir şiddetle zonkluyordu. Sanki işeyiverse başı da birden ferahlayacak, her şey eski sakinliğine geri dönecekti.

Karakola gidince uzunca bir müddet birlikte oturtmuşlardı hepsini, sanki orada hiç yokmuşlar gibi. Ali o zaman sakallıyı tanımıştı. Lisedendi çocuk. Yan sınıflardaydılar, Sarı Yusuf muydu, neydi, öyle bir şeyler diyorlardı. O zamandan vardı daha bu solculuk dalgaları. "Demek ki hiçbir halt olamamış, hâlâ bu işlerle uğraştığına göre."

Terörle Mücadele Başkomiseri'yle sivil çakallardan biri Ali'yi bodrum katta, ötekilerden ayrı, başka bir odaya götürmeye geldiğinde, gözü evrak dolabının yanına kuytulanmış saate takılmıştı. Dokuz. Öğlen olmadan yanlışlık anlaşılsa da, bıraksalar bari, Dilekle buluşacaktı çünkü, evlilik meselesini açacaktı artık. Askerlik tamam, iş tamam, kayınpederin kooperatif ödemesi de bitiyormuş mayıs gibi, daha ne? Artık bunun bir adını koymak lazım. El ele gezmek, kafelerde, çay bahçelerinde oturmak, sinemada oynaşmak bir yere kadar bu yaşta, böyle gizlene saklana. Vay anasını, ne çok beklemişti demek ki. Daha fabrikadan çıkmadan vardı çişi, erkenden tüymek fırsatı doğunca gideyim de evde yaparım deyip, girmemişti tuvalete çıkmadan. Nerden baksan dört buçuk saattir tutuyordu. Birkaç sefer tuvalete gitmek istemişti ama memurlar izin vermemişti. Oğlan çocukları gibi elini orasına bastırmış, yumruğuyla geri itmeye çalışıyordu artık sidiğini. "Dünyanın en zor işiymiş insanın çişini tutması arkadaş," demişti çok sonra bana anlatırken, "Bir araba dayak yedim, bana mısın demedi de o, çiş tutmanın ıstırabını ömrümce unutmam, yaş olup gözümden akacak zannettim."

Alt katta, tavana doğru dışı ızgaralı vasistas penceresi olan, Bandırma'nın rutubetinden duvarları küflü peynire dönmüş, küf, sidik ve devlet kokan, karanlık sayılabilecek bir odaya götürdüler Ali'yi. Ayakta beklemesinler, otursunlar diye kollarının bağını arkadan öne geçirmişlerdi karakola geldiklerinde. Elleri önden kelepçeli şekilde, adımını o küçük odaya atar atmaz sırtına bir tekme vurdu sivil olanı. İlk tekmeyle dayak, küfür, salınmış kuduz köpekler gibi serbest kaldı küçücük odanın içinde. Ardı ardına soruyorlar, cevabını beklemeden ardı ardına vuruyorlardı. Ali neye uğradığını şaşırmış, bir yandan dayak yiyor bir yandan da orada ne aradığını, bu insanlarla hiçbir bağının olmadığını, tövbe billah devlete karşı gelmediğini anlatmaya uğraşıyor, karnını sakınarak altına işememeye çalışıyordu. Ne sorduklarından haberi vardı, ne olan bitenden ne de kefenleri olası pankarttan. Daha ne kadar dövdüler, daha kim bilir neler dediler, daha kimine kimsesine sövdüler hatırlayamıyordu Ali. Beyninin

içeriden içeriden zonklaması artmış, gözünün önüne kopuk kopuk çocukluk görüntüleri, seslerini, tiplerini ya da kim olduklarını unuttuğu eski insanların yüzleri, biraz düşünse bulabileceği ama bir türlü seçemediği değişik kokular, acayip şekiller, tuhaf, rengârenk parıltılar gelmeye başlamıştı. Sesleri, hisleri, kokuları, görüntüleri seçemiyordu artık, sarmakta olan bir kaset gibi her şeyi birbirine bitiştirmişti beyni hepsini birbirine boğarak. Bayıldı.

Uyandığında buz gibi betonun soğuğu sırtını kırbaçlar halde, yerde yatarken buldu kendini, kelepçesi çözüktü. Pantolonunun önü, paçalarına kadar ıslaktı. Ağzının kenarında bir parça köpük vardı, üşüyordu ve mayışmıştı. Başının ağrısı dinmiş, katlanılacak kadar azalmıştı. Ne zaman sarası tutsa bir araba dayak yemiş gibi uyanırdı nöbetini atlatınca, ama işin iyi tarafı başının ağrısı geçerdi bari. Bu sefer hakikaten yemişti dayağı. Daha da döveceklerdi de, ellerinde ölüvermesin de soruşturmalık olmasınlar yok yere diye bırakmışlardı, dibinden kesilmiş bir ağaç gövdesi gibi devrilip, titremeye, köpürmeye başlayınca. Eski günlerde olsa neyse de, komiserin emekliliği yakındı artık; başına iş alacak hali yoktu. Ali bayılınca sivil olanı, "Bizim askerde vardı böyle bir tane, haftada bir iki bayılırdı," diye sakince gidip bir baş soğan bulup gelmiş, köpürmeye uğraşan adamın ağzına tıkıştırıvermiş, bir yandan da yumruğuyla alnını tokmaklamıştı. Ali kendine gelmeye başlayınca da çakal, kendi iyileştirmiş gibi kasılarak geri çekilmiş, başkomiser ile onu seyretmeye koyulmuştu. Kendine geldiğinden emin olmak istiyorlardı. Adamın hali perişandı. Ağzı, yüzü kan içinde, üstü başı toza, pise bulanmış, pantolonu ayağına kadar sidik, gömleği yırtık, saçları dağılmış öylece yatıyordu betonun üstünde. Eğilip, sanki beş dakika önce annesine, kız bacısına söve söve dövenler onlar değilmiş gibi garip ve yalandan bir şefkatle kaldırıp doğrultular Ali'yi, sırtını duvara dayadılar. "İyi misin?" diye sordu Dadaş amir. Ali, soğanın damağına ve genzine sıvanmış suyundan ve köpükten keçe gibi olmuş ağzını zorlukla açıp "Amirim," diye cevap verdi, "Vallahi benim bir suçum yok. Oradan geçiyordum ben."

"Ne işin vardı oğlum sabah sabah o inşaatta senin de?" dedi amir bu kez. Sesi babacandı. Merhamet edecek gibiydi. Öteki çakal girdi araya: "Amirim, ne işi olacak. Ben bunu burada hiç görmedim. Dışarıdan gelmiş bu belli ki. Bölge sorumluları falan herhalde… Bu ibneler şeflerinden habersiz, kendi başlarına bok yemezler. Eylemi yönetmek için gelmiştir, sorduruyorum Bursa bölgeye, haber gelsin anasını everecem onun ben." "Valla yok amirim," diye aldı sözü Ali, çakalın bıraktığı yerden. Zar zor toparlayabildiği aklı, bin bir güçlükle idare edebildiği ağzıyla anlatmaya

koyuldu. İşten çıktığını, piliç fabrikasında gece bekçisi olduğunu, babasının belediye çarşısında beyaz eşya işi yaptığını, lisede bile anarşistlere bulaşmadığını, bu yaz evleneceğini, askerliğini "terör zamanı", Çukurca'da, karakolda şerefiyle yaptığını, seçimlerde oy bile kullanmadığını, siyasetle hiç alakasının olmadığını, o pankart asanları tanımadığını, fabrika servisinden indikten sonra inşaata işemek için girdiğini, onların o inşaatta olduğunu bilmediğini, olayı memur abiler gelince öğrendiğini, pankartta adı yazan örgütü sadece haberlerden duyduğunu anlattı da anlattı. Amir, "Tamam," dedi. "Şimdi yukarı çıkaralım seni, arkadaşlar ifadeni imzalatsınlar. Yoksa bir suçun zaten anlaşılır, ne yapılacağına bakılır." Sevindi Ali. Biraz yüz bulur gibi olunca sordu, koltukaltlarından tutulup ayağa kaldırılırken, "Amirim, öğlen gibi nişanlımla buluşacaktık ama? Hayırlı bir iş vardı da nasipse, onu konuşacaktık. O zamana kadar bırakılırım değil mi?" Amir sorusuna karşılık vermedi, sesi tüm babacanlığına rağmen lacivertti hâlâ: "Haydi kalk bakalım, yukarı çıkaralım seni."

İlk getirildiği odaya, diğerlerinin yanına bıraktılar tekrar Ali'yi. Halinin perişanlığına onlar bile şaşırdılar. Memurlardan biri üç-dört sayfalık bir evrak getirip "Şurayı, şurayı, bir de burayı," diye, bir yerlerini imzalattı. Ali'nin çıkacağına, Dilek'le buluşmaya yetişeceğine, eve gidip bir duş alıp insana döneceğine, yüzündeki bereleri sorarsa sevgilisine "Fabrikanın oralarda köpek çok ya, sabah köpekler sardı bana" diyeceğine inancı tamdı.

Öyle olmadı elbet. Ali'nin işi hiçbir zaman rast gitmez çünkü. Meselenin farkına savcılığa sevk edildiklerinde vardı. Hastaneye götürüldüklerinde bunun, bırakılmadan önceki alelade bir prosedür meselesi olduğunu düşünmüştü çünkü. Ama ayağına kadar sidik içinde kalmış ve kurudukça dalgalanan pantolonuyla, utanç ve yorgunluk içinde beklerken anladı işin sakat olduğunu. İlk kez orada, savcının gelmesini beklerken konuştu teröristler onunla zaten. O zamana kadar çekinerek, şaşkınlık ve merhametle bakıyorlardı ona gözlerini ayırmadan. "Neden imzaladın ifadeyi okumadan?" diye sordu, Sarı dedikleri kapkara, sakallı olanı. "Kim bilir neler yıktılar sana şimdi?"

Aynen de öyle yaptılar. Örgüt üyeliğiyle ve örgütün Bursa'da, İstanbul'da yaptığı birkaç eylemle yargıladılar Ali'yi. Mahkûm ettiler. Senelerce yatırdılar, ömründe gitmediği, salsalar bir dakika durmayacağı memleketlerin rüzgârlı, ayazlı tepelerine kurulu cezaevlerinin birinden diğerine sürükleyip durdular.

Yıllar sonra, hapisten çıktığının senesi geçmişti, bir gece boğma rakı

içerken anlattı bunları bana Ali. Her bir ayrıntısını, kimini gülerek, kimini ağlayacak gibi olduğunu fark edince geçiştirerek. “Bu memlekette çişini bile vakitlice yapacaksın aga!” dedi hatta, kalkıp çişini yapmaya giderken rakı masamızdan. “Bizim memlekette yoldan geçen, inşaata işeyen adamı bile zorla komünist yaparlar çünkü!”

O zamanları unuttuğumu fark ettim o anlattıkça. Fark ettikçe utandım kendimden de, arkadaşlığımdan da. Uzun vakitler haber alamamıştım ondan, o içeri girince. Çok konuşulmuştu o zamanlar Bandırma’da oysaki. Kulaktan kulağa anlatılmış, anlatıldıkça büyümüş, acayipleşmişti. Ne örgüt üyeliği kaldı, ne örgüt liderliği ne de Lübnan’daki kamplarda askeri eğitim gördüğü. Binlerce şey söylenmişti. Sonra da unutmuştuk hep beraber, topluca. Ben, varlığını bile unutmuştum açıkçası Ali’nin, onca senelik arkadaşlığımıza rağmen. Bir cezaevi direnişi sırasında yaralandığını gazetelerden okuyunca farkına varmıştım, Ali’nin kazara içine düştüğü şeyde hakikatlice yol tuttuğunu. İlk o zaman gelmişti aklıma Ali. Dışarıdaki adama hapisteki, askerdeki kadar ağır geçmiyor vakit çünkü, onca şey çıkıp gidiyor aklından, kaçıp gidiyor gözlerinin önünden. Altıncı yılıydı sanırım içeride, yaralanmış demişti gazeteler. Dilek’i de o zaman hatırlamış, sormuştum; “İkinciye hamileymiş,” demişti karım. Hiç konuşmadık o meseleyi ama, “Rakı masasında konuşulacak şey değil,” diyecekti Ali. Sormadım bile ben de. Vurduk rakının dibine. Allah razı olsun Fahri Abi’den, güzelmiş rakı da, az keyif pezevengi değil Bulgar’ın gâvuru.

biraz uzunca bir diyet hikâyesi

Kardeşim, son hemşerim Pınar Canlıer için.

Veysel kara, kaypak ve küfürbaz bir adamdı. Arkadaşları öyle derlerdi arkasından, kendisine sorsan kara yağız, kurnaz ve tatlı dilli derdi. Pislik, yokluk içinde, hiçbir başka becerisi olmadan bu kadar uzun süre yaşama rekoru ondaydı. Birinin evine akşam yemeğine gider, sonra her nasılsa iki üç ay o evde, o insanların cukkasından yaşar, eninde sonunda bir marazayla evden dehlenirdi. Çoğunlukla kibarca, nadiren de basbayağısı terslenerek, gitmesi istenene kadar o evin kendi insanıymış gibi orada, öylece yaşardı. Hemen her eylemde, basın açıklamasında kalabalığın ucundan bir yerlerde muhakkak yüzü bir görünürdü. Öğrenci desen, değildi, polis desen değil. Çalışıyor desen, Konur Sokak'taki çarşı-pazar dükkânlarından birinde birkaç hafta dövme yapmış olması dışında çalışırken de gören yok; nasıl yaşadığı, nasıl geçindiği bilinmez bir adamdı. Sorana "Beni koruyan melekler var, çok ballı adamım ben," der, arkasından da her gülüşünde tam takım halaya duran kehribar rengi dişleriyle kıh kıh sırıtırdı. Borç istemediği, borçlu olmadığı kişi, kafe, bar, lokanta yok gibiydi. Yine de niyetlendiği hiçbir evin, kafenin, barın, lokantanın kapısından çevrildiği görülmemişti hiç. Herkes onu severdi. Bir tek, evinde uzun süreler kalıp içlerini daralttığı eski ev arkadaşlarıyla, başkalarının elinden çaldığı ya da en azından şöyle bir yokladığı kızların öfkeli sevgilileri sevmezdi Veysel'i. Onlardan da birkaç kez dayak yedi topu topu, hepsi bu. Arkadaşları "ballı piç" derlerdi, kendisine sorsan şeytan tüyü vardı onda.

Her yeri, her şeyi bilirdi Veysel, hâlâ genç sayılabilecek yaşına rağmen. En ucuz bira hangi barda içilir, nerde milletin birasını çalmak daha kolaydır, hangi üniversitenin kızlarına yazılınabilir, esrar nerde, kimde satılır, hangi eylemi kim düzenler, kimler katılacak, kimler tavır koyacaktır, bu parça kimindir, Adorno ne demiştir bununla ilgili? Bir sürü

lüzumlu lüzumsuz bilgi taşır, insanlar da ona eğlenceli, bilgili ve susmadan konuşabilecek kadar gargaraya hâkim oluşunun karşılığında evlerini açarlar, "Yanlış anlama, ihtiyacın vardır," diye eline para sıkıştırırlar, bira ısmarlarlar, "Bizde kal," derler, "Benim şu gömlek sana olur mu ya," diye sorarlar, sahip çıkarlar sıkılana kadar. İlk bir iki hafta gülmekten kırar geçirir insanları evlerine yerleştiğinde. Evde işlenirken güldürür, yemekte güldürür, tüm gün tam zamanlı eğlendirir. İyi de konuşur, şöyle küfürlü müfürlü, çok da bilir. Bayılırdı insanlar onu dinlemeye. Evde yaşayanlar için keyif olurdu Veysel'le yaşamak. Yalnız ayakları çok kötü kokar, derdi arkadaşları. Veysel'e sorsan, ayakkabıdan…

Sonraları, yani evden biri gibi davranmaya başladığında, evin içindeki varlığı da ağırlaşmaya başlardı. Hoyratlığı sırıtırdı. İnsan eti ağırdır çünkü. Kokusu, dağınıklığı, hiçbir eve ait olmayışından gelen yabanlığı sinerdi evin her tarafına ve huzuru kaçırırdı. Yine de, kim olduğunu, ne iş yaptığını, ne okuduğunu hiç bilemeden severlerdi Veysel'i. Bıkana, kibarca gitmesini ima edene kadar severlerdi, gülerlerdi, hayran hayran dinlerlerdi. Otuzunu iki buçuk parmak aşan Veysel'in, muazzam bir etkisi olurdu yirmilerinde tırmalayan üniversiteli çocuklar üstünde.

Olayın patlak verdiği gecenin sabahında yirmi lira isteyeceği, birkaç da sigarasına çökeceği Marksist Necati'yle buluşmak üzere gittiği kafede beklerken, karşısında oturan etekli ve parlak naylon çoraplı kadının donunu görmüştü. SSK İşhanı'nın içinde can çekişen bu kafeyi çekilir kılabilecek tek iyi şey buydu. Necati, "Bozuğum yok," diyerek sıyrılmaya çalışmış, olmayınca da yandaki berber dükkânından bütününü bozdurup Veysel'e, yeni gelin gibi nazlanarak, bir yirmilik ateşlemişti, birkaç da Uzun Samsun. Birkaç gün önce evinde kalmaya başladığı çocuğun, Emre'ydi adı, manitasıyla bir banyo çıkışı birden parlayıvermişler, duvarlara abana abana sevişmişlerdi, kaza işte. Kendilerine gelip birer sigara yaktıklarında Veysel'in kokusu kadının üstüne sinmişti bir günah gibi, bornoz yerde, kapının ağzında günahın zaptını tutuyordu. Doymadılar, bir daha, bir daha derken sevişecek halleri kalmamıştı artık. "Emre bilmesin"de karar kılıp uzaklaştılar sonra. Emre'nin evde olmadığı her aralık kavga eder gibi sevişiyorlardı yine de. Emre'nin anne-babasının Ankara'ya geleceği tuttu sonra, ceplerinde yumruklarını sıkarak sevindiler buna Veysel ve manita. Bütün gece, sabaha kadar, "Emre bilmeden" hırpalayabileceklerdi birbirlerini. Öyle olmadı o işler. Rast gitmedi beklendiği gibi. Piç bu Veysel, derdi arkadaşları. Veysel'e sorsan, kader işte…

Tam da yeni girmişti koynuna daha kadının, dişler memede, eller zinada, ayakları yeni terk etmiş dört kalem çorap şurda burda. Dış kapının

sesi duyulmadı. Emre'nin odasında, Emre'nin sevgilisinin günahına girerken, pencerenin yanında sehpasında duran agrandizöre çarpınca oda kapısı, toparlanacak zamanları bile kalmamıştı. Arzunun doruğundan terbiyesizliğin, ihanetin ve zalimliğin eteğine iniverdiler birden. Genç kız üstüne çekti, yatağı yalandan örten pikeyi. Veysel gariban çıplaklığı, vitaminsiz göğsü ve acıtan ihanetiyle kalakaldı yatağın kenarında. Pantolonuyla üst-başına davranırken karnına sağlamına bir tekme indirdi Emre. Özenle katlanmış bir yorgan gibi ikiye bükülmüştü yerde, bir tekme de suratına patlayınca burnu kan oldu aktı elibelinde motifli kilime. Adam kadına yöneldi sonra, öfkesi dövmekle, sövmekle geçecek gibi değildi. Veysel fırsat bildi bunu, donunu gömleğini kaparak kapıya seğirtti kaşla gözün arasını kestirip. Çoraplarını bile orda bırakmış diye anlatmıştı arkadaşları, türkü çalan gürültülü barlarda dedikodu ederken. Veysel'e sorsan, canını zor kurtarmıştı.

Aldatılanın öfkesinden Allah korusun ölümlüleri. Hepimiz aldatıldık, bilmediğimiz şey değil şimdi. Korktu Veysel. Canını falan zor kurtardığından değil, evine konduğu adamın sevgilisine de konuşu suçüstü edilince şöyle bir tartmıştı adamı. Zayıflığına, çelimsizliğine rağmen istese yıkardı yere. Şöyle bir kafa, bir de diz indirdi mi taşaklara, hakkından geliverirdi aslında. Ama o kadarına yüzü yoktu, adam basbayağı aldatılmıştı işte, öldürse hakkı. Kendini dar atmıştı kapının önüne. Apartmanın içinde giyindi, çıplak ayaklarına dört yıldır nüfus kâğıdı gibi yanında taşıdığı postallarını geçirdi, kazağını bile apartmandan çıkarken giydi. Hava soğuktu. Ankara soğuk hani, Cebeci bir başka soğuktu. Hep öyle olur. Öğrencilerin, İç Anadolu'nun dört bir yanından gelip yerleşmiş hademelerin, işçilerin, kira parasıyla geçinen gariban emeklilerin yaşadığını bilirmiş gibi daha da soğuk olur Cebeci. Yine öyleydi. Fakirlik sadece açlık değil, üşümektir de. Camiden aşağı inen bir cadde vardır Cebeci'de, Kutlugün derler. Çok soğuk, çok gâvur ve çok zalim bekliyordu Kutlugün dışarıda Veysel'i. Talatpaşa'ya kadar bağlamadı postallarını. Hızlı hızlı yürüdü. Emre'nin kadını dövmekten bıkıp geleceğine ihtimal vermiyordu ama yine de belli olmaz, aldatılanın öfkesini hesaba katmak lazım diyerekten kaçarcasına yürüdü Cebeci dörtyoluna doğru. Saat üç, bilemedin dört.

Talatpâşa pavyonlarla, lavuklarla, torbacılarla, fakirlerle, açlarla, orospularla, oğlanlarla doluydu. Bir apartmanın kovuğunda postallarının iplerini düğümledi, fanilasını, gömleğini pantolonunun içine soktu, kapüşonunu kafasına geçirdi. Devam etti yoluna. Soğuktu, karnı açtı, haindi, zaniydi ve dünyadaki tüm malvarlığı sayılacak Sovyet işi asker

çantasını kaçarken bırakmıştı. "Yarın çıkarırlar çöpe aslında, gidip almalı," diye düşündü. "Yapmayacaktın oğlum Veysel, kendin kaşındın," diye homurdanarak İbni Sina'ya kadar koşarca yürüdü. Soğuk, hafife alınır cinsten değildi. Kulaklarını ısırdı durdu yol boyunca. Kızın memelerini düşündü ısınmak için. Yok, olmadı. Artık ne zaman meme düşünse, burnunun direği sızlayacaktı. Kan kurudu burnundan üst dudağına doğru, bıyığı boyunca, dondu. "Ne biçim vurdu it!" dedi birkaç sefer, soğuğun ısırığından burnuna üzülecek hali bile kalmamıştı. Soğuğu iyi bilirdi Veysel, oysaki az yatmamıştı Ankara'nın tekmil parklarında. Veysel üşümez derdi arkadaşları, hepimizin donduğu yerlerde o atletiyle gezer de, yine de mızmızlanmaz. Veysel'e sorsan, anasına söverdi soğuğun.

Sakarya'ya ulaştığında, neden buraya geldi doğruca sorsan kendi de bilmez, güneş doğmuştu da; soğuk, Allahsıza bile Allahını sevdirirdi hâlâ. Hiçbir şeye benzemeyen heykelin dibinde oturdu bir müddet. Çöpçüler mesaideydi. Astronot gibi giyinmişler, sarhoşların pisliklerini, kusmuklarını, çiçekçilerin saplarını, çöplerini, işportacıların yevmiyelerinden kalan ambalajları süpürüyorlardı, kesilmiş peynir tenekesinden küreklerinin içine. Ağızlarından çıkan buhar, şubat şubat dökülüyordu yere çatırdayarak. Seslendi, bir sigara diledi çöpçülerden. Dilini keçeye döndüren ihanet tadı gitsin istedi ağzından. Bir Uzun Samsun da çöpçü salladı uzaktan, gönülsüz. Sigarayı içerken içi geçti Veysel'in, sırtı heykele dayanmış, çıplak ayakları postallarda ter içinde, buz gibi. Filtresi yanarken uyanır gibi oldu bir şöyle, parmağına değmişti ucundaki ateş sigaranın. İzmariti şöylelemesine bir fıydırıp devam etti uyuklayışına kaldığı yerden. Aradan ne vakit geçti, kaç memur işine giderken acıdı Veysel'e göz ucuyla bilmez, bir üniformalının kibarca tekmesiyle uyandı. Zabıta. Ne tuhaf adamlar şu zabıtalar; polis desen değil, belediye memuru desen değil. Ama tekmesi pek; polis gibi…

Zabıta heykelin önünden iteleyince, tam da burnuna yediği tekmeyi, arkadaşına ettiği ihaneti unutmuştu, kalktı döviz bürosunun önüne oturdu Veysel. Soğuk, kendisine emanet edilmiş şımarık bir zengin çocuğu gibi orasını burasını çimdirmeye devam ediyordu, açlık da cabasıydı. Midesinde çelikten bir yumruk, bir sıkılıp bir açılıyordu açlıkla. Değil simit, poğaça, susam alacak para yoktu cebinde. Uzun Samsun iyiden iyiye dövmüştü midesini, "Çöpçü sigarası içecek kadar itibarım yok şu dünyada," diye geçirdi içinden. Marksist Necati'den kopardığı Uzun Samsunlara hiç kederlenmemişti oysaki. Döviz bürosu açılmıştı. İnsanların dövizleri var, bozduruyorlar, karılarına çiçekler alıyorlar, su faturalarını ödüyorlar, İskender yiyorlar, ayakkabı boyatıyorlar; Veysel aç. Arkadaşları Veysel'i

yemeden yaşıyor sanırdı, Veysel'e sorsan, safrası ağzından çıkacaktı.

Mıymıntı bir tip girdi döviz bürosuna, şöyle takım elbiselisinden, belli ki memur. Düşen gözlüğünü kaldırmaktan usanmış, alışmış öyle taşımaya. Yakaları kaldırılmış kaşe pardösüsünün içine gömülmüş çıktı bürodan sonra. Veysel'e doğru yürüdü. "Kardeş," dedi hafiften kekeleyerek, "bir bakar mısın?"

* * *

Beşo'nun babası hapse girdi gireli bütün yük onun omzuna çökmüş, elâlemin pis ayakkabısına kölelik, ekmek kapısına dönmüştü. En büyük korkusu, babasının giderken kendisine emanet ettiği ablasının ve suratı benlerden bir üzümlü keke benzemiş anasının orospu olmasıydı. Varsın bütün Ankara ayaklarını boyatsındı Beşo'ya, yeter ki anasıyla ablası orospu olmasın. Beşo gururlu çocuktu. On bir yaşındaydı ama nerden baksan otuz yıllık görmüşlüğü vardı Ankara'ya geldi geleli. Halasının oğlu kendi yaptığı sandıkla günde yirmi lirayı rahatlıkla doğrulttuğundan, elinden de bu yaşta başka iş gelmeyeceğini bildiğinden, bir sandık da kendi yaptırmıştı ona, iki aylık kazancının yarısını vermeye mukabil.

Sabahları Saimekadın'daki evinden çapağını silmeden yola düşer, Yüksel, Sakarya, Mithatpaşa dolanır durur, kimi gün elli lirayı cepler, kimi gün açılan dükkânlardan bir türlü alıp indirdiği kuru pastaları, meyve sularını toparlar, o gün kazandığı iki lirayı da dolmuşa verir, eve dönerdi. Anası da, ablası da çok iyi bilir midesi vişne sularıyla, tuzundan bir halt anlamadıkları tuzlu kuru pastalarla doyup, katalitik tüpten çok yemesin diye erkenden yattıklarını. Ama azimli çocuktu Beşo bence. Anasına sorsan, çalışkan oğlum benim derdi, karakoçum.

Bir kusuru yatağına işemesiydi Beşo'nun. Ama ne anası ne ablası, tövbe belli etmezlerdi konuya komşuya. Sabahları fırından yeni çıkmış bir ekmeğin içindeymişçesine sıcacık uyanır, sidiğin kokusu içinden çıkardığı kolu dünyanın soğuğuna değince utanırdı yatağına işemiş olmaktan. Eskiden altını bağlardı anası perde eskileriyle, sonraları çilesi fazla gelince vazgeçip çarşafının altına muşamba sermeye başladı. İki yatak vardı evde. Birinde anasıyla ablası yatardı, biri zaten kokusundan, her gün kapının önünde havalandırılışından, üstündeki sarı sarı dalgalardan belli ederdi kimin yatağı olduğunu. Babası hapse girmeden önce ablasının üstüne işerdi sabaha kadar. Anası babasıyla yatardı çünkü o vakitler. Ne şıhlara okutmuşlar, ne hocalara, kocakarılara okutmuşlar, muskalar yazdırmışlardı. Rahmetlik Pazvant Recep'in dul karısı bir gün sıcağı sıcağına koca bir tuğlayı beline yapıştırıvermişti binbir duadan sonra da,

Beşo nereye kaçacağını şaşırmıştı acısından. Geçti mi? Geçmedi, Beşo yine işer, yine işer.

Halasının oğlu bile bilmezdi Beşo'nun adının Beşir olduğunu. Çünkü halaoğlu için Beşo, zaten başlı başına bir isimdi. Askerde bir yüzbaşısı varmıştı babasının, çok koruyan kollayan, kimseye ezdirmeyen. Çanakkale, Bigalı falan da bir adam üstelik… Ondan sonra ahdetmiş babası, "Şu askerlik," demiş, "bir bitsin, ahdim var komutanım, senin adını vereceğim ilk oğluma." Güzel insanlıklı bir adamcağızmış yüzbaşı, Beşir'miş adı. Öyle de olmuş, Beşo'ya ad olmuş yüzbaşının babaya kıyağı. Kim bilir kaç subayın, astsubayın adı kaç kara kuru çocuğa ad olmuştur memleketin dört bir yanında.

Beşir memnundu hayatından. Anasına, ablasına bakıyordu bakmasına, bir de babası çıksa bir an önce. Anasına sormuştu ilk zamanlar, nedir, ne değildir bu mesele diye. Herkesin babasını alıp mahalleden, ellerini kelepçeleyip bindirmiyorlar ekip minibüsüne, malum. "Yok bir şey oğlum," demişti anası da, "Sen anlamazsın." Halasının oğlu yarım ağız anlatınca anlamıştı ama. Müteahhidin oğlu falanca gün, pavyonda kavga çıkarmış da, zulasında tuttuğu kelebeği kaktırıvermişti bir ayıya karanlıkta. Zaten piç bir oğlandı, Kıbrıs'ta üniversitede okur, Ankara'ya ne zaman gelse bir hadiseye bulaşırdı. Bir seferinde de kerhanede basmışlardı bu iti, babası dört bulaşık, iki de çamaşır makinesi bağışlamıştı müdürlere emniyette, öyle yırtmıştı köpek. Pavyondaki adamı kelebekle çizen adamı bulmak lazım olunca emniyete, müteahhit ricacı olmuştu Beşo'nun babasına, para demişti, karına kızına bakarım demişti, evinin bir eksiği olmaz, çocukların aç, açıkta kalmaz karda, kışta; zaten hepi topu ne kadar şey şunun şurası yatacağın. Olur, diyesi olmuştu gariban da, yeter ki çoluğu çocuğu ele güne muhtaç kalmasın. Oldu mu? Olmadı, çoluk, çocuk gene aç, gene karda kışta. On dokuz ayı daha vardı babasının. Babasını severdi Beşo, Türkçeyi ona babası öğretmişti, anasıyla, ablasıyla Kürtçe konuşurdu gerçi hâlâ.

O sabah, önceki geceden ayırdığı bir lirasıyla simidini almış, Sakarya'daki o abuk sabuk heykelin dibine, zabıtanın kovalayacağını bile bile, çöreklenmiş, ufaktan ufaktan kayıntılanıyordu. Yalnızdı o sabah, "Bankacılar var, iş çıkıyor ordan," deyip Selanik'teki üstgeçide konmuştu halaoğlu. Soğuktu, kazağının kolları, ellerini içine saklasın diye çekiştirilemeyecek kadar küçük kaldığından simidi kavrayan elleri hafiften mora dönmüştü parmak uçlarından doğru. Bir kazak, hiç yoksa bir kaban, bir gocuk lazımdı artık. Bu eşofman üstüyle kış geçecek gibi değildi. Ama para nerde de bir kaban alsın anası? Ablası orospu mu olsundu bir kaban sevdasına? Kanaatkâr çocuktu bence Beşo, anasına sorsan, aslan oğlum

benim derdi, karakoçum.

Simidi kıvırıp yutmuş, kâğıdını pembeden mora dönen pütürlü avcunda buruşturup top yapmıştı. Çöpe doğru seğirtmişti tam. Her sabah, simit almaya denk gelecek parası olduğu her sabah, simidini oracıkta yedi mi hemen kâğıdını buruş buruş edip top yapar, en yakındaki çöp tenekesine, tek eliyle, solaktı Beşo, savuşturuverir, hemen her seferinde de denk getirirdi. Tam öyle yapacaktı ki arkadan bir ses yükseldi. "Küçük, baksana!"

"Küçük" denmesine uyuz olurdu Beşo, "Ne küçüğü ulan, ben aile geçindiriyorum bu dandik sandıkla, senin haberin var mı?" diyesi olurdu. Döndü baktı, uyuz mu uyuz, paltolu bir adam. "Buyur abim," dedi. Sabahın siftahı sandığı adam durdu, elini pardösüsünün iç cebine atıp para çıkardı. "Al bunu," dedi, biraz zorlanarak konuşuyordu adam. "Bir ihtiyacını görürsün." Okuması zayıftı Beşo'nun, ama sayıları, paraları bilirdi, tanırdı. Bir beşlik uzattı adam cebinden, Beşo'ya. Beşo aldı parayı, baktı. Yok, beş lira değil bu. Doğubayazıt'tayken, İran'dan gelenlerden kaptığı tuhaf yazılı beşliklere de benzemiyordu. Ama paraydı işte, üzerinde de beş vardı. "Sağol abi," dedi. Adam Sakarya'nın ortasındaki havuza varana kadar bir adama, bir beşliğe baktı. Anladı Beşo, belli ki para bu, ama buraların parası değil, bozdurmalık para. Halaoğlu görmeden donuna zulalarken parayı, düşündü kara kara, ben şimdi şu para bozdurulan dükkâna gitsem, "Al bunu boz," desem, döverler beni, parayı da alırlar elimden, "Nerden buldun bunu," diye. Ben şimdi ne yapsam… Akıllı çocuktu bence Beşo, bir yolunu bulurdu halaoğluna göstermeden. Anasına sorsan, cingöz oğlum derdi, karakoçum benim.

* * *

Nesibe Teyze'nin ayağı iyiden iyiye büyümüştü şekerden. Şekerden ölecekti. Ama şekeri de olmasa yaşayamayacaktı. Başka geçinecek kapısı yoktu. Terzi Muzaffer'in orta iki terk oğluna yazdırdığı, naylon kaplanmış "ŞEKER HASTASIYIM LÜTFEN YARDIM EDİN" levhasını önüne koyar, sonra yüzükoyun uzanırdı betona. Kimi gün Abdi İpekçi Parkı'na, kimi gün Meşrutiyet'e, kimi gün Sakarya'ya kurardı tezgâhını. Önündeki takkeden devşirme örme şapkanın içine biriken kuruşları toparlar, sonra bir ekmekle bir paket hazır çorba alır, bazen denk getirirse yarım kilo patatesle bir şişe yağı poşete koydurur, evine öyle dönerdi Nesibe Teyze. Patates kızartmasına bayılırdı. En hasılatlı günlerinde patatesle ödüllendirirdi çalışmasını, sağlık ocağındaki doktor "Yeme şunu," dememiş gibi. Yıkanmazdı Nesibe Teyze, yıkanmak hem zahmetli, hem pahalı hem

de soğuk bu karın kışın Ankara'sında. İspirtolu bezle silerdi eskiden koltukaltlarını, apış aralarını, boynunu, bağrını; şimdi onu da bıraktı, koklayanı mı var sanki?

Muhtar "fakir kâğıdı" verdirmişti, şunun şurası üç-beş sene evvel ondan beridir iğnelerini almakta müşkülü yoktu. Ama şeker fena, bugün yarın giderim ben diyordu. Bana sorsan, daha çilesi var.

Vaktiyle, eldivene giderdi Nesibe. Kalıpçının yanında, deri keser eline geçen üç beş lirasını da kocasının eline verir, yorgun, huzurlu ve teri fanilasında kurumuş, mutfağına girerdi. Kocası, şunun bunun ricasıyla kamyondaydı o zamanlar. Elinden başka iş gelmez tembel, pısırık ve mıymıntı bir adamdı da. Sonra bir gün, Uşak'tan çıkalı daha sekiz, bilemedin on kilometre olmuştu ki, kalp sektesinden can verdi direksiyon başında. Kamyonunu yolun kenarına yan yatmış buldular. Ecevit zamanlarıydı, anarşi vardı sokaklarda. İki ay sürmedi başını soktuğu briketkondunun içinden evsizliğe taşınması. Çankırılının karısı Şefkat Hanım, Allah razı olsun, bin bir yalvarıp öküz kocasına, bir hafta, on gün ağırladı onu iki göz odasında. Fakirdi Nesibe, ama sobası çıtırdamayan odada uyumuşluğu da yoktu o güne kadar. Muhtaç etmemişti kocası hiç, Allah var. Çankırılı alıp karısını, dört bebesini yer döşeğine, oduna ve kaçak kömüre doymuş sobayla yatarlardı bir gözde. Onca vakit sabah ezanına doğru birbirine vuran dökük dişlerinin zangırdamasıyla dalabildi uykuya. Daha iyi günlerimizmiş bunlar, der şimdi düşününce. Şefkat Hanım'a sorsan, biz daha ne yapaydık, soframıza oturttuk der, hakkı da yok değil.

Kaman'ın köyünden getirmişti kocası Nesibe'yi. Elektriği ilk defa, çarşafına kan döktüğü evde gördü. Dünyadan haberi yok ki. Hani elinde üç kuruşu olsa da, bilemezdi otele pansiyona gitmeyi, öylece kalırdı. Zaten yok da. "Korelinin öksüzleri" derdiler, üç kız kardeştiler köyde. Dönecek köyü de yok, kardeşleri vermişler baba ölünce, birini Akdağmağdeni'ne, sonra duydu ki birini Ulukışla'ya. Bilmez ikisi de neresi, bilir ki uzaktır ikisi de ama ömürleri bol olsun. Cebeci Camisi'nin avlusunda sabahladı üç gece. Dördüncü gece, sabaha bir ezan kala, imam-efendi kıyamadı da bir sıcak ekmek tutuşturdu eline kendi kayıntısından. Gecenin sabahı cumaydı, Yaradana sığındı, el açtı kalabalığa. Büyük ve ağırdı o zamanın bozuklukları, eline düşen her parada eli yandı ilkin. Bekledi namazın çıkışını, hani imanla yıkanan, vazifesini yapmakla kıvanan, girerken görmediyse çıkarken atsın o bozukluklardan eline ağır ağır. Utancından kafasını kaldırıp bakmadı hiç, eline cep şangırtısı ufaklıklarını sayan ellere. Ama açlık, soğuk ve sefaletten, utancı da kemirdi ceplerde şangırdayan

fazlalıklar, sarıp da tumanının içine sokuşturduğu yemeninin içinde şangırdadıkça. Cemaat iyiden iyiye dağılınca caminin arkasındaki parka gitti, oynaşıyla buluşacakmış gibi gizli, mahcup, günahından karnı kavrularak. Yoldan geçenlere, zinada basılmış gibi bakacaklar diye korkusundan, sırtını siper edip saydı parasını. Eldivenden aldığı gündeliğin üç katından fazlaydı. Dilenci oldu Nesibe o gün.

Camiyi mesken tuttu bir müddet. Cebeci Camisi kalabalıktır, babacandır, büyük değildir ama azametlidir yine de. Gitmeyenler bile hürmetlerinden şöyle bir yakayı façayı düzeltip geçerler önünden. Bir cuması yok hem bunun, her vakit geleni gideni, üçünü beşini dökeni olurdu. Günlerden bir gün, ikindi yeni dağılmıştı daha, belki yirmi gün-bir ayı geçmişti Cebeci Camisi'nin taşlarının soğuğu bacaklarını bir mıknatıs gibi köküne köküne çekmeye başlayalı. Damağı uyuşur gibi oldu, en son hatırladığı gözlerinin karardığı. Ama öyle bir kararmak değil, suratı büzüşür gibi, kolları, bacakları içerden çekilir gibi. Ayıldığında kendi evinde bile bilmediği rahat bir yatakta, halısız, perdesiz bir odadaydı. Başında imam efendi. İmam efendi Allahlı adamdı, sakalınca vicdanı vardı. Onu öyle katılmış görünce ikindi çıkışı, "ya Allah" edip, sağlık ocağına taşımıştı yaşına başına bakmadan. Şeker dediler. Anası şekerden ölmüş diye anlatırlardı da, soramazdı insan şekerden nasıl ölür diye. Şeker dediğin çaya katılır, ekmekle çiğnenip vuruğa, eziğe sarılırdı en fazla. Anlattılar. Bu iğnelerden olacaksın dediler. Nasıl alacağını demediler ama. Allah razı gelsin, imam efendi çok sahip çıktı o vakitler ona. Kendi cenazesi işyerinin musallasından kalkana kadar da yapmadığı babalık bırakmadı. İğnesini aldı. Kahveci Rüstem'den ricacı oldu, bir gecekonduya koydurdu onu Demirlibahçe'de. Dilendiğinden artırdıkça iğneye, konduya verdi o da, ne yapsın. Bir de ekmeğin yanına kâh zeytin alırdı bir avuç, kâh salça sardırırdı kâğıda bir kaşıkçık. Öyle geçindi gitti.

İmam efendi terki dünya eyleyince yeni gelen hoca pek istemedi dilenciyi avluda. Cumadan cumaya ses etmezdi kalabalığı ateşlememek için de, sair zamanda kovalardı. Dilenciliği meslek bellemişti Nesibe Kadın artık. Önceleri, ümmeti Muhammed'den başına gözüne mukabil hayır alıyorum, dua ediyorum diye avuturdu kendini. Sonra ilkin duayı bıraktı, arkasından da iyiden iyiye dilenci oldu. Nerede dizleri "of" dese, oraya çöktü, açtı kalın ilmek örmeden şapkacığını oraya, Allah rızası dedi, başının gözünün sadakası dedi, yevmiyesini kovaladı. Vakit geçtikçe uzaklaştı Cebeci'den. Yıllar sürdü Kızılay'a hicreti. Otobüse binmeyi öğrendi, hazır çorba almayı, yapmayı belledi, merhamet dilenmenin yolunun merhamete muhtaç görünmekte olduğunu çözdü, kıvırdı bir

başına kalma işini. Ama şeker fenaydı, canının çok yandığını bildiği zamanlar oluyordu. Az bayılmadım, komalara girmedim Kızılay'ın bahardan bahara yenilenen kaldırımlarında diye geçirirdi ara ara aklından. Sakarya'nın zabıtasına sorsan, kaç kere öldü sandık derdi, ambulans gelince anladık komaya girdiğini.

O sabah yine erkenden düşmüştü yola Nesibe Teyze. Sabah böreğini mahalleden sardırıp, o yaklaştıkça güneş yükselirmiş gibi havayı ağarta ağarta geldi Kızılay'a. Eşek donduran derlerdi köyünde, öyle bir soğuktu. Soğuğu bilirdi dulluk gününden beri. İyi bilirdi. İçine gazete doldurur, ayaklarına önce poşet, sonra çorap, en üste de kara lastiklerini giyerdi. Betona göğüs üstü yatar, göğüs kafesiyle betonu ezmeye çalışır gibi ine kalka sallanırdı yattığı yerde, ıhlayarak. Mukavva yerleştirirdi göğsüne evden çıkmadan. Akşama kadar incelir, kâğıda dönerdi mukavva tulumba gibi basıp kalktıkça, basıp kalktıkça. Mithatpaşa'daki üstgeçidin dibine kıç üstü çöküp böreğini yedi önce. Şansına, termoslu seyyarlardan bir çay bile içti. Mantıcıların önündeki açıklığa önce yağ, kir ve pas lekeleriyle desenli, bezden çantasından çıkarıp levhasını yerleştirdi, hemen arkasına gazetesini serdi, bismillah deyip devrildi yüzükoyun gazetenin üstüne. Mukavva sert ve güvenliydi henüz. Sönmüş de ondan sarkmış gibi duran memelerini bile ezmezdi beton artık. Etrafa bakındı, tenhaydı daha. Erkendi saat. İşe gidenlerden sadaka gelmezdi pek, sadaka aylakların, gezenlerin, gösterişçilerin ve dahi günahkârların işiydi daha çok. İşinde gücünde olanlardan bir kadınlar verirdi sadaka. O da işine gidenlerden değil, SSK'ya, belediyeye, bankalara gidenlerin arasından çıkardı bir. İşim bir an önce görülsün diye rüşvet verirlerdi dilenci kadına. Allah'a rüşvet vermenin yolu bu… Memura versen elli kuruşla iş mi olur, en iyisi bu yaşlı kadına çil mangırlarını döküp, hayrı Allah'a havale etmekti.

Bir yarım saat, kırk beş dakika yatmıştı. Biraz daha açılmıştı hava ama ayaz ayazdı hâlâ. İman tahtasının üstünde sekmeye başlamıştı hafiften. Mesaisi buydu. İki yeni boyalı ama hafifçe eskimiş pabuç, iki tek çizgi ütülü pantolon paçası, bir de pardösü eteği dikildi levhasının önünde. Hafifçe kafasını kaldıracak gibi oldu yüzükoyun göğsünün üstünde inip kalktığı yerden. Tek çizgi ütülü pantolon çöktü önünde, kaşkolunun altından kravatı görünen yüzü tıraşlı ve gözlüklü bir adama dönüştü. Son birkaç senedir, çalışırken, zorda kalmadıkça konuşmaz olmuştu Nesibe Teyze. Ihlayarak cevap verirdi bir şey dendiğinde. "Ih!" dedi.

"Anne," dedi pardösülü, kravatlı, pantolonu tek çizgi ütülü adam. Esnaftan, taksicilerden ve belediye şoförlerinden başka "anne" diyeni olmamıştı zaten Nesibe'nin. Çocuğu olmamıştı onca sene evliliğinde ama

kısır mıydı, Allah razı mı gelmemişti, bunu anlayacak kadar vakti olmamıştı kocasının koynunda. Bir "Ih!" daha patlattı. Adam elini göğsüne attı, iç cebinden yeşilce bir para çıkardı. "Bunu al da, bir eksiğini görürsün, az veren candan çok veren maldan." Uzanıp aldı parayı Nesibe Teyze. Yabancı para. Bilirdi yabancı parayı, bütün işi parayla ama hangisinin adı ne, şekli şemali nasıl olanı kaç para eder, onu pek bilemezdi. Terzi Muzaffer'e gösteririm akşam deyip hafifçe yana devrilip tumanına soktu parayı. On vardı paranın üstünde bir tek tanıdık. Yeniden göğsünün üstüne döndüğünde yürümüş gitmişti adam. Devam etti kaldığı yerden göğsü üstünde zıplamaya.

* * *

Ayhan dandik bir adamdı. Yani kendisine sorsan öyle derdi en azından. Bence Ayhan, yorgun, dalgın ve yalnız bir adamdı. Geçen sene Sanayi ve Ticaret'te işe girdi nihayet. Tembeldi ama masanın başına boa yılanı gibi çöreklenip test çözmeyi, konu tekrar etmeyi severdi. Memur sınavının hakkını dördüncüde verdi yine de. Alıklığı babasındandı sorsan. Öyle derdi. Bence tembeldi sadece, alıklığı falan işin bahanesi.

Babasının vefatından iki, ablasının üniversiteyi kazanmasından bir yıl sonra kazandı Siyasal'ı Ayhan. Annesi pek gönderesi olmadı ilkin. O Manisa'yı, sınıf öğretmenliğini yazsın istemişti, Akhisar'a yakın diye. Birkaç sene öyle böyle idare ederiz, dört senede öğretmen çıktı mı, bir daha biz onun eline bakarız, diyordu. İnat etti Ayhan, Siyasal'ı yazdı bölüm bölüm, Manisa'ları İzmir'leri sildi, yuvarlakların içinde kurşun kalemin lekesini bırakarak, onların üstüne. Ankara'da yaşamak istiyordu Ayhan çünkü. İzmir'i ciddiyetsiz, İstanbul'u korkunç buluyordu. Ankara'da önemli insanlar yaşar, önemli biri olmak istiyordu. Ankara'da yaşamak lazımdı önemli adam olmak için. Hem bütün büyük adamlar Siyasallı değil mi diye ikna etti kendini, annesini aç biilaç bırakmaya. Oturdu, son gece değiştirdi bütün tercihlerini. İyi bok yedim, derdi Ayhan'a sorsan. Bence de öyle.

İnat etti, harç-borç, iki bilezik, üç de çeyrekle yaptırdı kaydını. Enişte si birilerini aradı dershaneden, Ankara'da bir cemaat yurdu ayarladılar. İlk dönem orada kaldı, yemeği çıktı, çamaşırı yıkandı, yatağı çarşafı değişti. Arada bir sohbete, namaza dürttüler işte, o kadar da olsun dedi. Hem namaz kılmakta ne kötülük var. Hem başımızı sokacak yerimiz var hem de yattığımız yerden sevap kazanıyoruz. İlk dönemin sonuna geldiğinde yurttaki arkadaşlarının okuldakilerle pek alakalı olmadığını fark etme eşiğini geçti. Burnundan geldi ondan sonra yurt. Yurtta değişen bir şey yoktu. Ama Ayhan artık üniversiteli oluyordu. "Adam olamadıktan

sonra…” derdi kendisine sorsan. Fena bir adam değildir bence.

Bir müddet sonra yurttan Ayhan’a “Sen artık git,” oldular. İlkin üzülmedi. Zaten ne dışarıda kalabiliyor ne de geç vakit ya da içkili gelebiliyordu. Ama üniversiteliler öyle değildi. Geziyorlar, eğleniyorlar, içiyorlar, birbirlerinin evinde kalıyorlar, rahatça küfür edebiliyorlar, öpüşüp sevişiyorlardı. Sonra sonra üzüntüsü çöktü. Üniversitelilerin şikâyet edebilecekleri kadar az bile olsa paraları vardı. Ayhan’ın yoktu. Ayhan’ın İzmir’de bursla okuyan bir ablası, evde esnafa gazeteden kesekâğıdı katlayıp üç kuruş denkleştirmeye uğraşarak kocasının ortaklı taksiden kalma borcunun altında can çekişen bir annesi vardı. Üstelik bu yoklukta yurttan atıldığı için öfkeliydi her ikisi de. Annesi yazdan beri, yazdan serdiği tarhanayı içmekten bağırsağı büzüşmüş, elleri gazete mürekkebinden morarana, kararana kadar kesekâğıdı katlarken değil gezip eğlenmek, başını sokacak bir ev dilemesi bile düşünülemezdi. Okuldan tanıdığı birileri aldı yanına. Kalabalık bir evde, yatacak yer bulmak için erkenden evde olarak, yine gezip eğlenemediği bir düzenle yaşadı bir süre. Eve gelen giden bir sürü insan eğleniyordu ama. Hatta kimi zaman dışarıda eğlenip sızmaya gelenler oluyordu gecenin köründe. Bir geceyi mutfakta oturup sigara içerek geçirmişti kalabalıktan mesela, birileri kalksa da yatsam diye oturdu öğlene kadar. Buldukça içkiye, sigaraya da başladı. Aferin sana Ayhan, derdi kendine sorsan. Bence değil, nesine aferin.

Alıştı sonra öğrenci evi denen keşmekeş düzene. İş falan bakınmaya başlamıştı. Okulda pek tadı yoktu, bir dönem gitmese bir şey olmazdı. Yaz okulu falan da vardı nasıl olsa. Pazarlama işine başvurdu, kekeme diye aramadılar. Arkadaşlarının kitap, cd tezgâhına baktı sonra bir iki hafta Bayındır’da. İşler iyi giderken birileri gelip ağzını burnunu kırdı, çekildi arkadaşları da o işten, gene işsiz kaldı. Parasızlık canını sıkıyordu. Ama en çok da zoruna gidiyordu parasızlık, hem de üç kuruşluk adamlar öyle gözünün önünde, öyle zevk içinde…

Bir gece yatağını garantiledikten sonra mutfağa gelmişti sigara içmeye. Uyuyordu herkes. Hıncahınç kalabalıktı ev. Tanıdıkları, tanımadıkları hepsi yumak olmuşlar, evin dört bir yanına yatışmışlardı. Ortada bulunan paketlerden çeşitleyip, bir sekiz-on tek sigara topladı kendine önce. Mutfakta sigara içerken şeytan dürttü, “Acaba?” dedi. Evdeki geç ergen sarhoşlar kimisi mırıldanarak, kimisi horuldayarak uyuyordu. Gardırop kapağından uydurdukları portmantoya geldi. Asılı paltoların bir bir ceplerini yokladı. Metro kartları, kredi kartı, banka kartı kâğıtları, Ankara’da çöp kutusu bulmak beceri istediğinden atılamamış ambalajlar, ıvır zıvır. Sonra çanta geldi eline. Kızlardan birinin çantasıydı. Güzel

kokuyordu çanta, kız gibi. Suçluluğunu sıvazladı koku. Ama karnının içinde vuran bir tokmak vardı Ayhan'ın, günah niyetle başlar. Niyetine girmişti artık. Usulca açtı fermuarını çantanın. Elini içine daldırınca utandı bir de suçluluğun yanında. Sanki çantasından değil de eteğinden içeri daldırmış gibi elini, bir an durakladı. Koku kasıklarını okşadı korkuyla bu kez, Ayhan gene utandı. Gencecik bir kızın mahremiyetini kurcalamaktan duyduğu haz içini kavuruyordu. Bu hırsızlıktan bile büyüktü. Sessiz bir kurcalamadan sonra cüzdanı kavradı, usulca çıkarıp donunun içine sokarak belinin lastiğine sıkıştırdı. Burada ışık yakarsam uyanırlar diye düşünüp mutfağa döndü. İçinden çıkardı cüzdanı, kapıyı kollayabilecek bir açıyı yakalayıp kurcalamaya başladı. Ezgi'ydi kızın adı. Bir sürü kimlik çıktı cüzdandan. Yurt, okul, kütüphane kimlikleri, nüfus kâğıdı, ehliyet, bir personel yakını kartı, bir sürü fotoğraf, kurumuş bir papatya kafasıyla bir parça lacivert kurdele, banka ve kredi kartları, promosyon kartları, falan fistan. Kız güzeldi. Kaşı, gözü kalemle çizilmiş gibi güzeldi. Sağlıklı ve mutlu görünüyordu fotoğraflarında. Ehliyeti bile vardı. Çok parası vardı kızın. Belki de çok değildi de, yok karşısında çoktu. Olmaz olaydı derdi Ayhan'a sorsan. Yok, olduysa da vardır bir hikmeti bana kalırsa.

Saklı gözlerden birinde katlanıp sıkıştırılmış yirmi beş dolar buldu sonra. "Liraları alırsam anlar, doları alırsam fark ettiğinde geç olur zaten," diye düşündü, alıp eşofmanının cebine attı parayı. Cüzdanı tekrar, bulduğunca, yerleştirdi, donunun içine sokup belinin lastiğine sıkıştırdı ve mutfaktan çıktı. Doğmakta olan gün, dün sabah kahvaltı edenlerin davetine icabet ederek yediği yarım yumurta ve bolca ekmek sayılmazsa, aç geçireceği üçüncü gün olacaktı. Sırtına yapışmış karnının gurultusunu duyunca suçluluğunun hafiflediğini hissetti. "İki sene sonra avukat olacakmış zaten," dedi kendine içinden, "Avukat olur, noter olur, savcı olur, parayı yüküyle götürür zaten. Yirmi beş dolarla mı yıkılacak? Babası da askermiş, sırtı yere gelir mı böylesinin?" Cüzdanı çantanın içine koyup fermuarı kapadı, paltoları eski hallerine sokup düzeltti ve içeri giyinmeye gitti sonra. Gün doğmuştu, bir saate döviz büroları açılır, Kızılay'a yürüyüp bozdurmalı, arkasından Rumeli'de sıcak bir çorba…

Ayhan aynada kendiyle karşılaşsa, sen de kimsin diyecek kadar dalgın bir adamdı. Kendisine sorsan "Şaşkınım ben," derdi. Bence dalgınlıktı bu ama. Yine de hiçbir şeyi unutmazdı. Beşiktaş'ın 86'da kaç gol attığını, Zalat'ın hangi takımdan gelip kaç sene kalecilik yaptığını, Metin Tekin'in jübilesinden önceki sezon nerde kiralık olduğunu falan bilirdi. "Neydi o sınıftaki güzel bacaklı kızın adı, hani notlarında fotokopi çektirmiştik bir sefer," desen, sana adını, soyadını, numarasını, memleketini falan

söyleyebilirdi. Bunu da unutmadı. Ama eli erip de bu günahının diyetini bir türlü veremedi bu vakte kadar. Ayhan böyle şeylere, en azından uğursuzluk getirmesinler diye inanırdı. Ama yirmi beş dolarla hayatı kurtulmadı ki, bir türlü bırakmadı yakasını yoksulluk geçen sene şu işe girene kadar. Dokuz sene sürdü çilesi. İşe girince bir niyetlendi, gidip yirmi beş dolar ne kadar ediyorsa bir garibana vermeyi. Sonra beklemeye karar verdi, asaletini bir alsın da, işi garanti olunca versin istedi. Geçen ay asaletini aldığında hatırladı yine. Annesine para gönderdi ama doğalgaza geçiliyormuş, bir ton masraf. Maaşı aldığı günün sabahı erkence sayılacak bir vakitte yollandı Sakarya'daki dövizcilere. "Bir kuruş bile hak kalmasın üstümde," diye kendini ikna edip kefaretini tam karşılamak için yirmi beş dolar aldı bürodan. "Önüme gelen ilk garibanlara, onunu birine, onunu birine, beşini de birine veririm," dedi çıkarken mırıldanarak. Çıkar çıkmaz kapının karşısındaki çöp kutusuna yaslanan adamı gördü. Ellerini ovuşturuyor, arada kanlı burnundan akan sümüğünü kazağının koluna siliyor, üşümüş, dikiliyordu.